

ajkénöze,
közönséges
állításairánt
rályi állam-
atósága az
ükséges len-
öze, bécs-
önséges ter-
lítása iránt
zátot hirdet.
legkesőbb-
jul us hó
ztendők, a
edig legkö-
löző napon
eküldendők
vonatközö
telek, ugy-
2291/9 sz.
n- és ter-
vonatközö
s a lenolaj-
onatközö

különleges
elek a ma-
llamvasutak
beszerzési
(Budapest,
at 73. szám
, valamint
zetőségénél
vagy a
r előzetes
tt a magy-
sutak buda-
ványtáránál
megrendel-
ezvén, hogy
zállítási tel-
példányá-
különleges
dig 30 fill.
eltételeknek
6 megkül-
filler pos-
tildendő.

08. június
gazgatóság.
m díjaztatik

EN
MINT
FÉNYKÉP
SOK
AGYSÁGU
ÁÉRT
TUVAL
SÁGBAN
SZINES
KÉP
RONA.
NDENÜTT
NEK
SÁG
BAN
GYITÓ ÉS
UTEREM
BILLE-0-40
18. ÉVI PÁRTI
ÁLLITÁSON
ESZTTEL ÉS
EMMEL.

EGYETÉRTÉS

Előfizetési árak: Egész évre 28 korona. Félévre 14 korona.
Negyedévre 7 korona. Egy hónapra 2 korona 40 fillér.
Egyszám helyben és vidéken 10 fillér.

Főszerkesztő
Dr. PAP ZOLTÁN

Szépirodalmi főmunkatárs
EÖTVÖS KÁROLY

Szerkesztőség és kiadóhivatal: VI., Eötvös-utca 32.
TELEFON-SZÁM:
Szerkesztőség 788. Kiadóhivatal 708.

A liberalizmus küzdelme.

Budapest, június 17.

Tul a Lajtán zavaros kiáltozások nanzanak. A hangok zürzavarosan össze-
verődnek, harsogó jelleget öltének s
mintha sip, dob, czintányér összeverőd-
nék, hogy a zajt növelje. Kétségtelen:
diadalmi kiáltozás ez.

Azok kiáltoznak így győzedelmesen,
akik az utóbbi hetekben nagyon is ki-
csinyeknek érezték magukat. Az ultra-
montánok, a klerikálisok, a maradiak
hej be kicsinyek is voltak ez események
közben! Sápadtan jártak-keltek; nem
hittek multjukban; nem jövődjükben.
Hisz nem azt aratták, amit vetettek. Ők
felekezeti gyűlölködést vetettek s szépen,
rendszeresen vissza akarták idézni a söté-
tséget s mit kellett látniok! A Luegerek
és a klerikális czimborák, abban a pil-
lanatban, amikor azt hitték, hogy a gyü-
mölcs teljesen megért, azt tapasztalták,
hogy a szemek előtt fölszerűlt nemzedék
egy táborban egyesült a liberaliz-
mus eszméjében.

Megrettenve, eliszonyodva nézték ezt
a furcsa látványosságot. A Wahrmond-
ügy hullámai egekig csapkodtak s majd
elnyelte a klerikális tábor. Az osztrák
ifjuság harcziás kedve fellobogott és tö-
mörült Wahrmond professzor körül, hogy
a katedra szabadságát megvédelmezze.
Hát ezért éltünk mi?! kiáltották Lue-
gerék. Hol van a mi nevelésünk? Mit
értünk el azzal, hogy keblünket nekife-
szítettük a kor szellemének? Mi ered-

ményre jutottunk, hogy siketek és vakok
maradtunk akkor, amikor a nyugateuró-
pai kultura parancsoló szótátot intézett
hozzánk? Az egész ifjuság az ellenkező
irányban halad, mint a merre vezetni
akartuk.

S kicsinyek lettek, akik nagyoknak
vélték magukat. És elnémultak, mert
beléjük szorult a szó és lélekzetük el-
állt. Keresték hiveiket az ifjuság köreit-
ben és nem találták. S majdnem ott
tartottak már, hogy önmagukat sem lel-
ték már sehol.

S most mégis győzelmi mámorban
usznak. S most mégis diadalmi kiálto-
zásban törnek ki, mert azt hiszik, hogy
egy felszabadító szó hangzott el, mely
hatalmukat visszaadja nekik s megkoro-
názzá munkájukat, melyet eddig vé-
geztek.

A király szava volt az, mely bele-
hangzott a Wahrmond-ügybe. A wä-
ringi gyermekmenhely felavató ünnepén
Marchet osztrák kultuszminiszternek állí-
tógat azt mondta a király, hogy vessen
véget már a skandalumnak. S hozzá-
tette, hogy: „Csinos társaságot alkotnak
ezek a maga rektorai.”

Igy mondta-e az uralkodó, vagy csak
a klerikálisok szinezik-e ki így, e pill-
anatban még nem tudni bizonyosan. De
kétségtelen, hogy az ultramontánok pil-
lanatra lélekzethez jutottak, mert ugy-
tünik föl, mintha a király az ő mal-
mukra hajtana a vizet. És sietnek is ki-
aknázni a pillanatnyi helyzetet. Fölfuval-
kodva feszítik a mellüket: lám, az agg

uralkodó unja a dolgot s a rektorok
magatartását elítéli. Egyszersmind szó-
zatot vélnek hallani az uralkodó szavai-
ban, amely az ifjuságnak szól. S hirde-
tik, hogy az ifjuság megdöbbenve saját
bátorságától és a király hatalmi szóza-
tától, abba fogja hagyni a harcot; el-
hagyja a szabadelvűség zászlóját s fél-
uton visszafordulva, visszatér az egyedül
boldogító klerikalizmushoz.

Ezt jelenti a diadalordítás odaát, a
Lajtán túl. Hanem, aki a korszak evo-
luczióit vizsgaszemekkel észleli, bizo-
nyára nem fog megijedni e kiáltozástól,
melyet a pillanatnyi mámor váltott ki.

Még abban az esetben sincs oka
aggódnia a liberalizmusnak, ha a király
csakugyan ily értelemben nyilatkozott
volna azon a nevezetes cerclén. A királyi
szó hatalmas szó. De azt, amit a kor-
szak lassan megérelt, ez a hatalmas
szózat sem képes összerombolni. Nem
szavak érlelték meg az osztrák ifjuság-
ban a szabadelvűséget; nem pillanatok
szülték azt a hatalmas mozgalmat, mely
az osztrák főiskolákban ma végbemegy.
Egy egész rendszer, a maga sötét ele-
meivel, a maga végzetes és kárhuzatos
következményeivel szilárdította meg az
ifjuságban tántoríthatlanul a meggyőző-
dést, hogy csak szabadelvű irányzatban
fejlődhetik győzedelmesen egy nemzedék,
sőt az egész emberiség. Az ifjuság go-
molyogni látta a klerikalizmus árnyait;
látta, hogy ez a rendszer nemcsak vá-
laszfalat állít ember és ember között,
hanem megállítja egyszersmind győzelmi

A végrendelet.

Irta: Timár Szaniszló.

(Utáncyomás illus.)

Oly erősen süttöt odakünn a nap, hogy he-
vét a temperált szoba sem igen tudta enyhíteni.
A szines ablaküvegek megtörték a kívülről jövő
vakító sugarakat, de perzselő erejüket csak je-
lentéktelenül szállították le. Olybá tünt föl, mint-
ha lánggal égett volna az egész természet.

A szép asszony, aki igéző pongyolában ott
feküdt a kereveten, azon járatta az esztét, hogy
mit tehetnek most a rekkenő hőségben azok,
akiknek a sors ilyen fészket nem juttatott osz-
tályrésziül, amilyen neki van? A sorsüldözöttek,
a szegények, a munkások, akik ott künn dolgoz-
nak arczuk verejtékében a nap égető tüzében.
Lelki szemével látta az aratókat a földeken; a
mezei munkásokat, akik a zugó és füstölő csép-
lőgép körül forgoloznak; a férfiakat, asszonyo-
kat és lányokat, akiknek a forró nyár csak olyan
gyötrelm, mint a fagyos tél. Megnyíltak képze-
lete előtt a gyárak műhelyei, a vasöntők és ko-
hók, ahol a nyár tüzét az olvasztókemence
lángja hihetetlenül fokozza. Látta a sok-sok nyo-
morultat és proletárt, aki viaskodik a kenyérért
és mégis téli fagy és nyári hőség dacára szen-
vedélyesen ragaszkodik az élethez.

A szép asszony ajkáról nehéz sóhaj reb-
bent el.

— Mi az hát, ami ezt az életet oly vará-
zsossá teszi, hogy kinban, gyötrelemben élők
sem tudnak megválni tőle? — kérdezte magá-

ban eltűnődve. — Nekem adott a sors mindent,
amit mástól megtagadott. Mégis kimondhatlan
vágyak gyötrennek és szeretnék inkább megválni
az élettől, semhogy azokat kiégítettlenül hagy-
jam. Mit ér ez a lim-lom, mely körülvesz s mely-
re annyian oly kimondhatlanul vágyódnak?...

Halk léptek riasztották fel álmodozásából.
Az inas jött be és megállt a szoba közepén.

— Mi az, Ferencz? — kérdezte a nő, rávet-
vén égő tekintetét a mozdulatlanul állóra.

— A méltóságos ur nagyon rosszul van.
Azt izeni, kegyeskedjék átfáradni hozzá.

A hölgy felugrott fekvőhelyéről.
— Rosszul van? Nagyon rosszul van? Ott
van nála az orvos? Mit mondott?

— Azt állítja, hogy a méltóságos ur...
Olyan mozdulatot tett kezével, mintha azt
mondotta volna: vége!

— Ah!...

Az asszony érezte, hogy arczrózsái kigyul-
nak. Keble lázas izgalomban emelkedett. Minden
vére fejébe szállt. Reszketve nézett maga
elő, mint akinek víziója van. Azután megrázkó-
dott és intett az inasnak:

— Megyek, azonnal megyek. Csak siess
előre!

Két perczre rá odahajolt a beteg fölé, aki
selymes párnák közt feküdt halálsápadt arczczal,
érintetvén a halál lehelete által.

— Evelin, itt vagy? — rebegte a férfi s ré-
vedezve nézett a föléje hajló asszonyra, aki hom-
lokára tette a kezét.

— Itt vagyok, uram. Mi a kívánsága?

— Evelin, légy erős. Légy elkészülve...

— Uram, erős leszek.

— Érzem a halál közeledését. Időm lejáró-
ban van.

— Gaszton!...

— Nem, nem! Ne nézz ily részvétlenül. Nem
érdemlem ezt a tekintetet.

— Ne izgassa magát, — szolt Evelin nehe-
zen elfojtott indulattal, — akármilyen nyomja a lel-
két, nyugodjon meg. Ha hűtlen volt hozzám, ha
megcsalt...

— Nem voltam hűtlen hozzád, mégis meg-
csaltalak. Nem tudok meghalni, mig ezt be nem
vallom, hogy helyettem nagy kötelességet
teljesít.

— Nem volt hűtlen hozzám s mégis meg-
csalt?...

— Igen, megcsaltalak. Nézz körül. Látod
ezt a pompát, ezt a fényűzést? Mesés gazdag-
ságban usztunk; föl voltunk mentve minden bu-
s gond alól. Pedig, pedig...

— Mit? Mit akar mondani? Az ég szerel-
mére, eszméjén, — szolt a nő, amikor látta,
hogy férje visszahanyatlik a párnák közé s ar-
cza még fakóbb, még sápadtabb lesz.

Pillanatnyi csend állt be. A beteg nehezen
vett lélekzetet.

— Mindez, amit a miénknek tartottunk, nem
a miénk. Másé. Bűn utján jutottam birtokába.
Ezt kellett tudnod.

— Hogyan, miként?

— Az, aki mindennek jogos birtokosa, nyo-
morban él. Mindeddig nem törődtem veled. De
abban a pillanatban, amikor először megérez-

utjában a haladást, a tudományt, a szabadságot a közéletben és a tudomány műhelyeiben. Mindezt látta és ezért lassankint az intuíciónál fogva, amely a fogékony ifjúságnak adatott, csatlakozott imponáló többségben a szabadelvűséghez.

Ami így lassankint megéri, nagygyá növekedik, hatalmas arányokat ölt, fészket ver a lelkekben és agyvelőkben, azt egyetlen szóval, még ha oly hatalmas szó is az, mint amilyen az uralkodó szava, megváltoztatni, gyökerestől kitépni valóban nem lehet.

A világ minden bizonynyal tisztában van ezzel. Most már tisztában is lehet. Hisz a meglepetés, mely az utóbbi időben érte, felvilágosíthatja. Mindenki azt hitte, hogy Ausztria elmerült a klerikalizmus iszapos habjaiban. A hatalom az övék volt; a jelszavakat ők adták meg; utat mutattak; irányokat jelöltek. Birodalmuk határtalanul látszott. Mégis, mire eszmélni kezdtek, azt látták, hogy a mostani nemzedék nem az övék. Az akció megszülte a reakciót. Az új egészséges nemzedék megtalálta az igazi utat.

Ha a király valóban oly értelemben mondta azt, amire most a klerikális tábor diadalmi üvöltésben tört ki, mit bizonyít ez rájuk nézve legkedvezőbb esetben is? Azt bizonyítaná, hogy a klerikalizmus talán hódított fölfelé, vagy az ormokon megtartotta pozícióját. De az események azt bizonyítják, hogy a szabadelvűség és ezzel együtt a kor-szellem hódított lefelé és megnyerte a periferiákat. A lefelé való hódítás pedig az igazi hódítás. Amiért a százezrek, amiért milliók lelkesednek, annak a nyomása hatalmas és ellenállhatatlan és amikor befejezte győzelmi útját lefelé, megfordul és rohammal veszi be a fellegvárakat és ormokat is.

A klerikalizmusnak Ausztriában való terjedése a mi klerikalitásaink bátorságát is fölébresztette. De itt is megdöbbenve

tem a halál lehetőségét s megjelent előttem az a rém . . . Te nem tudod, mi az. Majd . . . valamikor . . . Ha az árnyék előttem is megjelenik, ha emlékeztet arra, amire most engem is emlékeztet . . . Majd akkor . . . mondom, megérted, hogy mi az, ami nem engedi, hogy meghaljak, amíg hibámat jóvá nem teszem.

— Hát kié minden, ami eddig a miénk volt? A haldokló a szép asszony fülébe sugott egy nevet. Evelin térdre roskadt az ágy előtt, de szemét a gyötrött férfi dult vonásaitól nem tudta elfordítani. Ami végbement lelkében, az sokkal gyorsabban következett be, semhogy maga is át tudta volna tekinteni.

— Hogyan történt? — suttogta, mialatt emberföltötti erővel iparkodott legyőzni indulatait.

— A végrendelet . . .

— Mi van a végrendelettel?

— Hamisítva volt, — suttogta a haldokló. — Az igazi végrendelet is meg van még. Ott van elzárva a fiókban. Halálom után vedd elő és tárd föl a valót előtte. Add vissza neki azt, ami az övé, de mondd meg neki, hogy ne vigye a nyilvánosság elé. Nevemet ne érje gyalázat, de a bünt jóvá kell tenni. Hosszu volna elmondani, hogyan kerítettem meg az igazi végrendeletet és miképpen csempésztem be helyette a hamisítottat, mely óriási vagyon birtokába juttatott. Rám átkot hozott ez a vagyon. Nyomorulttá, lelki koldussá tett. Nem akarom, hogy téged is nyomorulttá tegyen. Igérd meg, hogy halálom után jóvá teszed bűnömöt és kiengesztelsz istennel és emberrel.

— Mindent tehát, ami a miénk, vissza kell adnom?

látták, hogy éppen a klerikális irányzatban, klerikális nevelés alatt lett önmagától szabadelvűvé az osztrák ifjúság. Ettől meghökkentek s meggondolták, ha ugyan képesek voltak erre, hogy jó lesz óvatossá lenni a maradiság jelszavaival. Hátha a mi ifjúságunk is ellenkező irányra tér át, mint ahogyan a hurpattan, ha nagyon is megfeszítik.

De éppen a szabadelvűségnek volna legszebb győzelme a király nyilatkozata, ha megfelelné annak az értelemnek, amelyet a klerikalizmus adnak neki. Ha a világ látná, hogy a kor szellemét, mely a szabadelvűségben jut kifejezésre, még a királyi szózat hatalma sem tudja megállítani, vagy elnémitani, vajjon ki csatlakoznék a jövőben a klerikalizmus-hoz? . . . S ki tagadná meg ily imperatív jelenségre a szabadelvűséget?

Budapest, június 17.

A képviselőház munkarendje. A szeszadójavaslat tárgyalását pénteken kezdi meg a képviselőház. Azt hiszik, hogy a miniszterelnök módosításai után a tárgyalás legfőkébb négy-öt napig tart, mert a horvátok közül is csak négy képviselő vesz részt a vitában. A képviselőház, értesülésünk szerint, a nyári szünet előtt még letárgyalja a végrehajtási eljárás módosításáról, a birtokrendezésről, a munkásházak építéséről és a kuriai bíráskodás hatályának meghosszabbításáról szóló törvényjavaslatokat. Másrészt azonban azt követelik, hogy a szeszadó-javaslaton kívül már csak a végrehajtási novellát tárgyalják a nyári szünet előtt, mivel a kormány úgy látja, hogy a képviselőket már nem lehet együtt tartani. Ma is olyan kevesen voltak, hogy katalógust kellett olvasni és ekkor kitünt, hogy csak nyolcvanhárom képviselő van jelen. A balpárt azzal fenyegetőzik, hogy mindennap kívánni fogja a határozatképesség megállapítását.

Csernoch püspök összeférhetetlensége. A képviselőház összeférhetetlenségi bizottsága Ivánka Milán képviselő által Csernoch János csanádi püspök képviselő ellgi bejelentett összeférhetlenségi esetben hat szavazattal egy ellen nem állapította meg az összeférhetetlenséget.

— Mindent; kivéve egy kis birtokot, amely az enyém volt. Jövedelmez annyit, amennyiből megélhetesz. Igérd meg hát, Evelin, hogy elvégzed a kiengesztelődés munkáját. Igérd meg, igérd meg . . .

Oly nagy kétségbeesés tükröződött a haldokló szemeiben és arcvonásaiban, hogy Evelin megrettent tőle. Sejtette, megértette, hogy ennek az embernek a lelkét iszonyu büntudat terheli.

— Megigérem, — suttogta a nő dobogó szívvél

A beteg visszahanyatlott vánkosaira. Szemei lecsukódtak. Az arcvonásai átszellemültek. Szélid mosoly jelent meg ajkai körül, mintha kimondhatatlan fájdalomtól és megmérhetlen terhétől szabadult volna meg. Szemeit behunyta, de néha-néha fölvetette megint s hálásan pillantott a nőre, aki még mindig előtte térdelt s leste az arcvonását. A haldokló lassankint eszméletét veszítette. Csak a szemefehére látszott még, annyira kiforgatta szemeit.

Evelin hidegülő halántékára tette kezét. Majd nesztelenül fölkel a körülnézett. A szobában nem volt senki. Kisurrant a szobából és több szobán áthaladva, férjének dolgozószobájába tért. Gyorsan az íróasztalhoz ment; kihuzta fiókjait. Keresgélt, keresgélt, miközben homlokán a veríték gyöngyözött.

— Hátha csak a haldokló deliriuma volt az egész, — gondolta, mialatt egyre lázasabban vertek üterei. — Talán nem is igaz, amit mondtam. Hallottam én már ilyesmit . . .

Most halk sikoly tört ki belőle. Egy boríték került a kezébe. Rajta ez a szó: „végrendelet.”

A szeszadó-javaslat. Zágrábról jelentik, hogy Nacsvánszky pénzügyigazgató miniszteri tanácsos szombaton Budapestre utazik báró Rauch Pállal együtt, hogy a miniszterelnökkel a szeszadó-törvényjavaslat tárgyalása alkalmával a kis szeszadók érdekében tanácskozzanak. — Bécsből jelentik nekünk, hogy a kormány a képviselőházban arra törekszik, hogy a szeszadó emelését keresztülvigye. Az a terv merült föl, hogy provizóriumot eszközöljenek ki a parlamenttől, amely szeptember elsején lépne érvénybe. Ez a provizórium azonban, ha a terv megvalósul, nemcsak két hónapra szólna, hanem az egész kampányra, vagyis szeptember elsejétől jövő évi augusztus hó 31-ig terjedne.

Horvát-Szlavonország ipari és kereskedelmi testületei rendkívül látogatott ülésre gyűltek össze tegnap Zágrábrban, a Trgvacki Dom helyiségében, hogy a Wekerle Sándor pénzügyminiszter által előterjesztett egyenes-adóreform tekintetében állást foglaljanak. Az ülést Pongracz Gusztáv elnök távollétében Granitz Ignác, a horvát gyáriparosok szövetségének alelnöke vezette, míg a Magyar Gyáriparosok Országos Szövetségét dr. Hegedüs Lóránt igazgató, mint meghívott szakelőadó képviselte. Az elnök megnyitó szavai után Hegedüs Lóránt behatóan ismertette az új egyenes-adójavaslatokat, valamint a magyar gyáriparnak idevágó állásfoglalását. Ezek után igen beható, több óráig tartó tanácskozás indult meg, melynek eredménye gyanánt az összes jelenlévők egyhangú határozatában állapodtak meg, amelyben kimondták, hogy a horvát-szlavonországi gyárosok teljesen magukévá teszik mindazon aggályokat, amelyeket az új egyenes adóreform-javaslatok tekintetében a Magyar Gyáriparosok Országos Szövetsége hangoztatott. Ökvetlenül szükségesnek tartják, hogy úgy az új jövedelmi adóban, mint az új kereseti adót illetőleg elejtsék a kontingentálás rendszere, mert különben az iparosok és kereskedők előre soha sem tudhatják, mennyi adó fog rájuk kivetetni s más társadalmi osztályok adóbevallásaitól fog függeni a városi lakosság adóterhe. A horvát gyárak és kereskedők szempontjából rendkívül fontosnak az, hogy a kereseti adó kulcsa egyenlő legyen s három százaléknál magasabbra semmi esetre se emelkedjék. Végül kimondta az értekezlet, hogy indítványait és sérelmeit egy magyar kormányhoz és képviselőházhoz, mint a horvát-szlavon kormányhoz beterjeszti. Ezek után Eisner Milán igazgató előadása alapján a gyűlés pontonként foglalkozott az egyes javaslatok több részletkérdésével.

A kérvények. A képviselőház kérvényi bizottsága ma délután 4 órakor Hrabovszky Guidó elnöke alatt ülést tartott. Moskovicz Iván ismertette Hódmezővásárhely feliratát, mely a katonai kérdések kikapcsolását óhajtáná nemzeti vívmányok ellenértékéül. A bizottság a kérelmet a kormány figyelmébe ajánlja. Ugyancsak Moskovicz Iván ismertette Nyitra város feliratát, amelyben a Háznak köszönetét és elismerését fejezi ki a házszabály revíziójáért és a horvát obstrukció letöréseért. Halász Lajos több törvényhatóság feliratát is-

Keblébe rejtette s visszafutott a haldokló szobájába. Utközben úgy képzelte, hogy a fényes butorok lábat kapnak s tánczra kerekednek. A ragyogó tükrök, a pompás konzolok, a fali szekrények, képek és szobrocskák mind, mind megleveledtek s szóltak hozzá, eleven, tagolt, előtte érthető nyelven. Az asszony megkészezte futó lépéseit, mintha az emunénidák kergették volna.

A temetés is elmúlt; a gyásznap is szétoszlott. Eveline megint ott volt a szobájában s végig terült a kereveten. A gyászruhát letette. Pongyolája most már nem oly igéző, de ő maga még hódítóbb, még igézőbb így, mélyebb pongyolában.

Kezében tartja az írást, melynek minden sorát már betéve tudja. Még a temetésen szilárd szándéka volt, hogy a bünt fölfedi s a vagyont visszaadja tulajdonosának. Minél jobban elmerrült azonban gondolataiba, annál inkább megrendült ez a szándéka. Arról volt szó, hogy a fényűzésről örökre lemondjon.

— Egyezkedni fogok veled, — gondolta, — megőrül majd a szegény ördög, ha a vagyon felét megkapja. Hisz így is nagy gazdagság vár rá. Nem remél pénzek fognak az ölébe hullani s boldog és szerencsés lesz egész életében.

Ebben önmagában megállapodott. De egyszerre felvillant a szeme.

— Elég lesz neki, ha évjáradékot szerzek neki. Ez is több, mint amennyire számított. Jó, busás évjáradékot. Patvarba! Nem minden embernek jut osztályrészüll ily busás évjáradék.

mertette, amelyek a városok anyagi segélyezését kérelmezik az állami funkciók végzéseért kárpótlásul. A bizottság pártolólág véleményezve kiadja a kormánynak.

A paksi mandátum. Ifjabb Babocsay Sándor, a balpárt jelöltje, holnap tartja programbeszédét Pakson, mely alkalomból Csépan Géza, Molnár Jenő, Hoffmann Ottó, Nagy György, Farkas-házy Zsigmond és Piliy István balpárti képviselők támogatására a kerületbe utaztak.

Nyári izgalmak.

— A képviselőház ülése. —

Budapest, június 17.

Disputával kezdődött a Ház mai ülése. A miniszterelnök azt indítványozta, hogy a végrehajtási törvényt — amely körül tegnap este a pártokban akkora zugolódás volt — küldjék vissza az igazságügyi bizottsághoz. A Ház, ugyanis, nem foghat hozzá nyomban a tárgyaláshoz, mert annyi jogos aggodalom támadt a javaslat ellen, hogy bizottsági előkészítés nélkül nem lehet vita alá bocsátani. Ezért arra kéri a Házat, ne fogjon a javaslat tárgyalásához, hanem küldje vissza az igazságügyi bizottsághoz. A Ház kész volt erre; de a balpártnak más volt a vélekedése. Először azért lármáztak, mert Bakonyi Samu előadó nem ült az előadói székben. Bakonyi azt hitte, hogy miután a javaslatot úgy se tárgyalják, fölösleges elfoglalnia azt a helyet. Mikor előkerült, megmondotta, hogy nincs semmi észrevétele a miniszterelnök indítványához. De volt Nagy Györgynek. Szerinte az, amit Wekerle kívánt, egyenesen inparlamentáris. Nagy zajban fejtette ki ezt a nézetét. A többségen is izgalom vett erőt, mely azokból a heves purparlékból táplálkozott, melyeket a folyosókon az igazságügyminiszter politikája és magatartása szított föl. Nagy György azért is panaszkodott, hogy a balpárt nincsen képviselve az igazságügyi bizottságban. Wekerle Sándor azt hangoztatta, hogy az ő indítványa teljesen házszabályszerű és hogy Nagy Györgyék részt vehetnek a bizottsági tárgyalásokon. Bozóky Árpád nem bánta, hogy nem tárgyalják a javaslatot, de az osztályokhoz való utasítását kérte. A balpártiak sürri közbeszólásokkal támogatták ezt a fölfogást, vé-

S tovább füzte gondolatait:

— Éviáradékot? ... Nem lesz-e ez feltünő? Hisz még ki is találhatják cselekedetem indokait. Ha megsejtik is, megfosztom magamat attól a fölöslegtől, amely az asszonyoknak nélkülözhetlen! Én már nem tudom magamat gazdagság nélkül elképzelni. Majd a házamba veszem őt s fizetéses titkárommá teszem... Ejh! ... Ez sem jó. Még valahogy kilési a titkomat s akkor végem... Lássuk csak? ... Mit is akart tőlem a férjem? ... Hogy az ő hibáját jóvá tegyem? ... Igen, igen... Ez szép cselekedet volna... De nem azt jelenti-e, hogy az ő bűnéért én vezekeljek? ... Halála után nevét ne érje gyalázat. Ezt óhajtottam. Gyalázat a nevét se érje, de én... én... én tanuljak nélkülözni, miután ő egész életében élvezte a vagyon előnyeit! ... Nem úgy, uracskám! Majd csak megvárom én is utolsó órámat s ha a halál rémképe meg fog jelenni előttem, majd én is meggyónom a bűnömöt valakinek. Az után tegyen a vagyonnal, amit akar. De csak a halálom után! ...

Az írást kézbe véve, odaállt a kandallóhoz. Gyujtót vett elő, meggyújtotta a papír végét s bedobta a kandallóba. Megvárta, amíg az egész írás hamuvá ég, azután a hamut is szétkörtorta.

Közben pedig hallgatózott. Mintha távolból kacagást hallott volna. Ugy rémlett neki, mint ha a sátnok kacagnának. De ő hagyta kacagni őket s még jobban szétkörtorta a hamut, nehogy valahogy a hamu is szóhoz juthasson s elárulja a titkot, melyet oly féltékenyen őrzött.

gül Bakonyi Samu mégis fölszólt és támogatta a miniszterelnök indítványát. Szavazásra kerülvén a sor, a Ház elfogadta Wekerle fölfogását.

Rakás kérvény letárgyalása után a miniszterelnök több régi interpellációra válaszolt. Legelőször Nagy Dezső interpellációjára válaszolt. Nagy Dezső a budapesti lakásinség dolgában interpellálta meg őt; azt válaszolja neki, hogy a lakásinség enyhítésére minden lehetőt megtett és ezután is meg fog mindent tenni. Nagy Dezső is, a Ház is tudomásul vette ezt a választ. Nagy György interpellációjára azt felelte Wekerle, hogy képviselőket csak akkor tüntetnek ki rendjelekkel, ha valóban megérdemlik. A kormány nem adja oda magát jogtalan kedvezésekre. Nagy György nem elégedett meg ezzel a válaszzal; replikázott, mire ellenreplika következett — meglehetősen kedélyes tónusban. A miniszterelnök második válasza szintén Nagy Györgynek szólt, az állami alkalmazottak nyugdíjügyének rendezése dolgában. A kormány egyszerre és szervesen akarja rendezni a nyugdíj-ügyet és addig is, míg ez meglenne, kegyelmi uton gondoskodik az igazságtalanságok eltüntetéséről. Nagy György ezzel a válaszzal sem volt megelégedve, a miből újabb szócsata keletkezett. A miniszterelnök harmadik válasza a szófiai követnek arra az eljárására vonatkozott, hogy ez a követünk megünnepeltette a szófiai magyarokkal az osztrák császári jubileumot. Wekerle szerint, a szófiai követ derék ember és az eljárásában nem lehet kivetni valót találni. Bozóky Árpád paprikás beszédben utasította vissza Wekerle választát. Elvarátai erősen szekundáltak neki, de azért a többség mégis tudomásul vette, hogy a szófiai követ jól tette, mikor császárt ünnepelt. Bozóky Árpád volt azután újból soron. A kunszentmártoni iskola hiányai miatt interpellálta meg Apponyit. Hoffmann Ottó szombatra akarta elhalasztani interpellációját, de először a Ház határozatképességének megállapítását kérte. Persze, nem voltak százan. Még szünet után sem voltak százan, mire Návay alelnök fölvoltastatta a katalógust. A katalógus-olvasás után sem volt meg a megfelelő szám, de mert a tanácskozársra szánt idő letelt, az ülést berekesztette.

Igy végződött a mai ülés; izgalommal kezdődött és izgalommal végződött. (Természetesen, csak nyári izgalommal.)

Részletes tudósításunk ez:

A képviselőház ülése.

— Kezdődött délelőtt tíz órakor. —

Elnök: Justh Gyula, később Návay Lajos.
Jegyzők: Zlinszky István és Szentkirályi Zoltán.
Az elnök: Megnyitja az ülést. Bemutatja az új székesfehérvári képviselőnek, báró Mannsdorff Gézának megbízó levelét; a Ház megjeljenzi jelenlévő új tagját s Kossuth Ferencz kereskedelmi miniszternek a kért négy heti szabadságot megadja.

Az elnök javaslatára, Nagy György indítványával szemben elhatározza a Ház, hogy fél két órakor áttér az interpellációkra, ha addig eltartana a napirend tárgyalása.

Harmadszori olvasásban elfogadják ezután az elemi oktatás ingyenességéről, továbbá az állattenyésztés fejlesztéséről szóló törvényjavaslatot. Napirend szerint a végrehajtási eljárás módosításáról szóló törvényjavaslat tárgyalása következnek most.

Vissza a bizottsághoz!

Wekerle Sándor miniszterelnök: Indítványozza, hogy ezt a tárgyat sürgős tárgyalás és jelentéstétel végett adják vissza az igazságügyi bizottságnak. Ez az intézkedés nem akar halasztás lenni. (Helyeslés.) Olyan aggodalmak merültek azonban föl, amelyeket nem lehetne a részletes tárgyalás során megnyugtatóan elintézni. Amellett olyan intézkedések is váltak szükségessé, amelyek kívül esnek a reform keretén. Szükséges tehát, hogy a javaslatot visszadják a szakszabályságnak. (Helyeslés.)

Hoffmann Ottó: Szép kis szakszabályság!

Az elnök: Az előadó ur kíván szólni? (Az üres előadói székből semmi válasz sem hangzik föl.) Az előadó nem kíván szólni. (Nagy zaj.)

Hoffmann Ottó: Nincs is előadó!

Az elnök (előrehajol, látja, hogy az előadói szék üres, a helyén ülő Bakonyi Samu előadóhoz): Tesék elfoglalni a helyét; tárgyaljuk a javaslatot, ennek a formalitásnak eleget kell tenni. (Derűltség, zaj.)

Bakonyi Samu előadó nem kíván szólni.

Nagy György: A miniszterelnök indítványát inparlamentárisnak tartja. (Nagy zaj.)

Molnár Jenő: Valóságos botrány!

Nagy György: A balpártot teljesen kiszorították a bizottságokból s most meg akarják fosztani annak a lehetőségétől is, hogy a javaslatot hozzászólhasson. Mit szól Bakonyi Samu előadó ahhoz, hogy ilyen kritikát mondottak a javaslatról? (Nagy zaj.)

Molnár Jenő: Ilyenkor le szoktak mondani, előadó ur!

Hoffmann Ottó: Két álláspontja, két meggyőződése nem lehet senkinek!

Az elnök: Figyelmezteti a szólt, hogy a miniszterelnök indítványa teljesen parlamentáris és házszabályszerű. A Ház a bizottsághoz vagy osztályokhoz utasítja a javaslatot. (Nagy zaj.)

Nagy György: Indítványozza, hogy nyomban vegyék tárgyalás alá a javaslatot. (Zaj.)

Wekerle Sándor miniszterelnök: Nagy György tökéletesen tájékozatlan a házszabályokban.

Nagy György: Ha én volnék miniszterelnök, én volnék tájékozott! (Derűltség.)

Wekerle Sándor miniszterelnök: A tárgy napirendre van tűzve, most mindenki hozzászólhat, a Házról függ, hogy azután az általános tárgyalás berekesztésével miként határoz. Minden képviselőnek joga van a bizottsági tárgyalásokban résztvenni. Tiltakozik az ellen, mintha a kormány eljárása inparlamentáris volna. (Zajos tetszés és helyeslés.)

Bozóky Árpád: Az igazságügyi bizottság a javaslat hibáit nem látta meg. Nevetséges, hogy most újra ennek a bizottságnak akarják visszaadni a javaslatot. Nem marad más hátra, mint az osztályokhoz utasítani. Erre a balpárt nevében indítványt tesz.

Nagy György félreértett szavait kívánja helyreigazítani. Ha ketőjük közül a miniszterelnökkel valamelyik nem tudja a házszabályt, ez nem ő, a szólt. (Zaj, derűltség.) A balpárt tagjai ott lehetnek a bizottsági ülésen, de nem szavazhatnak, vagyis nincs, ami szereplésüknek megadja a súlyt. A miniszterek miért igyekeznek képviselőnek lenni? Hogy szavazatuk legyen.

Molnár Jenő: A fizetésen kívül! (Derűltség.)

Az elnök ismételtén figyelmezteti a szólt, hogy polemizálni nem lehet.

Nagy György: Csak azt akarja kijelenteni, hogy nem ő nem tudja a házszabályokat. (Derűltség.)

Bakonyi Samu előadó: A felhozott aggodalmak olyan szubtilis jogi kérdések szövevényét érintik, hogy azokat nyílt tárgyaláson tisztázni nem lehet. A bizottság tudja, hogy széles néprétegek emiatt érdeke fűződik a javaslatához, épp ezért igyekeznek azon, hogy az kifogástalan legyen.

Molnár Jenő: Azért adta vissza tegnap a negyvennyolcas párt.

Bakonyi Samu: A balpárt támogatását illojálisnak mondja. (Helyeslés.)

A Ház nagy többséggel kimondja, hogy elhatározását függőben kívánja tartani a törvényjavaslatról s a miniszterelnök indítványához képest sürgős tárgyalás- és javaslatétel végett visszaadja az igazságügyi bizottságnak.

A kérvények.

A kérvények 55-61. sorjegyzékét tárgyalja ezután a Ház s **Hermán Ferencz**, **Moskovitz Iván**, **Szuzyogh Mihály**, **Weresmarthy Miklós** és **Csizmazia Ferencz** előadó javaslatához képest határoz százhatvanhárom kérvény dolgában. A munkásügyi bizottság javaslatát, munkáskérdésekben érkezett feliratokról, **Gratz Gusztáv** előadásában hozzászólás nélkül szintén elfogadja a Ház.

Öt perc szünet után az elnök javaslatára a pénteki ülés napirendjére a szeszdóról szóló törvényjavaslatot tűzik ki. Azután áttér a Ház az interpellációkra.

A fővárosi lakásinség.

Wekerle Sándor miniszterelnök több, korábban előterjesztett interpellációra válaszol, első sorban Nagy Dezső interpellációjára válaszolt a fővárosi lakásinség ügyében előterjesztett interpellációjára. Szerinte a lakásinség első oka az építkezés hiánya volt. Ezt a pénz drágasága, az építési anyag drágasága és a munkáskövetelések idézték elő. Mindezen bajok orvoslására elhatározta a kormány, hogy munkáslakásokat épít s azokat a munkások használatára bizza igen mérsékelt bérért. Más természetű bérlakások a kormány részéről meg nem engedhetők. Ezt az automatikus fejlődésnek kell fenntartani. Nagy teletkömböt azért szerzett a kormány a munkáslakások építésére, hogy az építkezés olcsóbb legyen. A munkásviszonyok terén általában fokozott mértékben óhajt a kormány előrehaladni. Ami a közhivatalokat illeti, azokat igyekeznek a kor-

mány a bérlakásokból kitelepíteni. Ami azt a kérészt illeti, hogy a gyárak utasítottanak munkáslakások építésére, kijelenti, hogy ezt a kötelezettséget nem lehet a gyárakra kényszeríteni. De a munkáslakástelepeken a magángyárak munkásai is elhelyezést nyernek. Kéri válaszában a tudomásul vételét.

Nagy Dezső, az interpelláló képviselő, elismeréssel szól arról a megoldásról, amelylyel a miniszterelnök ezt a kérdést orvosolta: a munkáslakások építésével. Ezért hálás köszönetet mond a miniszterelnöknek.

A Ház is tudomásul vette a választ.

A képviselők rendjele.

Wekerle Sándor miniszterelnök: Nagy György az t kérdezte tőle, hajlandó-e a jövőben tartózkodni attól, hogy országgyűlési képviselőket kitüntetésre ajánljon. Kijelenti, hogy a kormány igen mérsékeltlen élt ezzel az előterjesztési jogával s mindig csak közszempontokat szolgált vele, anyagi érdekek sohasem vezették. (Zaj.) Ezt hangoztatni kívánja. Tisztán keresztül viszik a jövőben is ezt a szempontot. (Helyeslés.) A kitüntetések nem jutalmazásért szolgálnak, pusztán politikai kurtoáziáról lehet szó, érdemek honorálásáról. A határvonalat szigorú szempontok szerint állították föl s képviselőkkel szemben még szigorubbant megtartják; csak az elkerülhetetlen esetekre szorítkoznak. Hogy éppenséggel tartózkodni fognak a jövőben minden kitüntetésről, azt nem vállalja. (Helyeslés.)

Nagy György: Nincs kifogása az ellen, hogy akik vágnak a nagy gyermekeknek való játékszer után, kitüntetés kapjanak. Csak az ellen tiltakozik, hogy képviselők fogadjanak el kitüntetés, mert ez a nemzeti akarat szabad nyilvánulását gátolja. Régi időkben is czimek, rangok idézték elő a nagy behódolásokat. A választ nem veszi tudomásul.

Wekerle Sándor miniszterelnök: A képviselő ur valósággal fejedelmi piederesztásra lép, mikor tiltakozását kifejezi.

Molnár Jenő: Igen, a nemzet nevében beszélt!

Wekerle Sándor miniszterelnök: Rosszul hivatkozik a régi időkre is, mert akkor a kitüntetéssel dicsőítő járt, míg ma, éppen, ellenkezőleg díjzétési kötelezettség jár együtt vele. Kéri Nagy Györgyöt, hogy előbb egészítse ki emlékezetét ezzel a ténnyel s csak azután tiltakozzék. (Derültség.)

Nagy György: Tudjuk, hogy az ember hiru. A szarvasmarhát a szarvánál, a politikuszt húságánál fogva fogják meg. (Derültség.) Nem veszi tudomásul a miniszterelnök nyilatkozatát.

A Ház a választ tudomásul veszi.

A tisztviselők nyugdíj-ügye.

Wekerle Sándor miniszterelnök aztán Nagy Györgynek egy másik interpellációjára válaszol. Azt kérdezte Nagy György, hajlandó-e a kormány az állami tisztviselők, altisztek és szolgák nyugdíjügyét sürgősen rendezni? A képviselő ur jóstehetsége — ugymond a miniszterelnök — ezatta teljesen bevált, mert a kormány csak szerves egészében fog előterjesztést tenni a kérdés rendezéséről. (Derültség.) A kormány foglalkozik a nyugdíj ügyével, elismeri, hogy méltányos, korszerű és igazságos az a követelés, amely reformálni kívánja a nyugdíjtörvényt s dolgoznak is rajta. Addig is, amíg a reform meg lesz, a kormány kegyelmi uton gondoskodik róla, hogy megokolt esetekben, ha három árvánál kevesebb van is, megfelelő ellátást utaljanak ki. Kéri válaszában tudomásul vételét. (Helyeslés.)

Nagy György: A katonai nyugdíjtörvény külön is sürgős volt a kormánynak, mert hiszen a szerves egészéből kiszakítva reformálta. Nagyon szomorú, hogy alkotmányos államban egészen másként kezelik azokat az ügyeket, amelyekben a király érzékenységeről van szó s azokat, amelyek csak közérdeket érintenek. Nem veszi tudomásul a választ.

Wekerle Sándor miniszterelnök: Mindenki tudja, hogy a katonai özvegyek s árvaik helyzete tarthatatlan volt; egy részüknek éppen nem járt nyugdíj, más részüknek pedig igen kevés járandóság volt. Az állami nyugdíjtörvényben igen sok intézkedés van, amely kedvezőbb a katonai nyugdíjtörvény rendelkezésénél. Az ilyen kérdést nem lehet könnyedén megoldani, hanem tisztességesen, becsületesen elő kell készíteni. Ezt a kormány meg is fogja cselekedni.

A Ház a választ tudomásul vette.

A császár-jubileum.

Wekerle Sándor miniszterelnök: Bozóky Árpád szavá tette, hogy szófiai követünk közös gyűlésre hívta össze az ott lakó osztrákokat és magyarokat, hogy az uralkodó hatvan éves jubileumát megünnepeljék. Kérdezte továbbá Bozóky, hajlandó-e a kormány kitanítani a követet, hogy a magyar király nem lépett trónra 48-ban, hanem csak 67-ben s magyar ember nem vehet részt az osztrák császár jubileumán. Elsőben is kijelenti, hogy a szófiai követ tisztában van Magyarország államjogi helyzetével s igen lelkiismeretesen, ügyesen teljesíti földadatát. Egyike kiváló diplomatáinknak. Bozóky azt mondja, hogy mi a hatvan éves fordulót nem ismerhetjük el; ebben egy kis tévedés van. Igaz, hogy a törvény

előírja, hogy a királyoknak hat hónap mulva trónra lépte után meg kell koronáztatnia magát, de nincs senki, aki a „rex hereditárius“-t el nem ismerne.

Egy hang: József császár is király volt.

Lengyel Zoltán: A lemondás körül is volt egy kis hiba!

Wekerle Sándor miniszterelnök: Nem bocsátok közjogi fejtegetésbe; arról a tényállásról van szó, amelyet Bozóky helytelenül ismertetett. A magyarok ott maguk kívántak részt venni az ünnepi aktusban, ezért hívta meg őket a követ magyar nyelvű meghívóban az értekezletre.

Nagy György: Szép magyarok!

Wekerle Sándor miniszterelnök: röioivassa a meghívót s kijelenti, hogy a követ eljárásában nem talál kifogásolni valót.

Bozóky Árpád: Nem veszi tudomásul a miniszterelnök választát. A meghívó tendenciája bántó, mert az apostoli király uralkodását hatvan évesnek tünteti föl.

Wekerle Sándor miniszterelnök: Ez a rex hereditárius!

Bozóky Árpád: Öröklés jogán föllépő király nincs, amíg az előző király meg nem halt. (Zaj. Ugron Gábor egy törvénykönyvet visz a miniszterelnökhöz.)

Nagy György: Abban a törvényben sincs benne a hatvan éves magyar király, Ugron ur! Olvassa el a hatvanhetedik első törvényeiket!

Bozóky Árpád: Törvénytelen cselekedet ünneplésére nem lehet összehívni magyarokat!

Fölkliátások: Uralkodott!

Lengyel Zoltán: Az igaz. Negyvenkilencben is!

Bozóky Árpád: Maga az 1867. évi I. törvény-cikk így szól: „Első Ferencz József ur királlyá koronáztatik“. Tehát ur volt azelőtt is, de nem király. (Zaj.) A királyi mivoltot csak a koronázás adja meg.

Lengyel Zoltán: S csak akkor lehet szó róla, ha megürül a trón!

Bozóky Árpád: A miniszterelnök szerint ez a kérdés nincs eldöntve. Érti. Nem lehet bolygatni, mert akkor baj lesz Bécsben. Nem veszi tudomásul a választ.

A Ház a miniszterelnök választát tudomásul vette. A függetlenségek közül sokan ülve maradtak, köztük Kmety Károly, Veresmarty Miklós és Faragó Antal.

Uj interpellációk.

Azután Bozóky Árpád terjesztett elő uj interpellációt a kunszentmártoni iskola hiányai miatt; kiadták a kultuszminiszternek.

Hoffmann Ottó következnek, aki az amerikai görög-katolikus püspökség tárgyában jegyzett be interpellációt. Most kéri, hogy interpellációját más-kor terjeszthesse elő, mielőtt azonban erről határozná a Ház, kéri a határozatképesség megállapítását.

Az elnök szabad szemmel is megállapítja, hogy nincs száz képviselő jelen; az ülést negyed órára fölfüggeszti.

Negyed kettőkor ujra megnyitja az elnök az ülést, s mert ujra határozatképtelen a Ház, elrendeli a névsor fölolvását.

Hódy Gyula: Öt percz szünetet kérünk!

Návay Lajos elnök: Semmi öt percz! Jegyző ur, tessék fölolvadni a névsort. (Megtörténik. A jelenlévő Rákosi Viktort a Ház zajosan megjelenti.)

Az elnök két órakor bejelenti, hogy a Ház még mindig határozatképtelen s az ülést berekeszti.

MEGYÉK ÉS VÁROSOK.

Akinek nem kell magyar felírás. Torontál vármegye közigazgatási bizottsága még április havi ülésében elrendelte dr. Vértessy Gyula királyi tanfelügyelő indítványára, hogy az 1907. évi XXVII. t.-cz. s az ennek végrehajtására vonatkozó rendelkezések értelmében az összes iskolák látassanak el magyar felírással. E rendelkezés ellen a temesvári görög-keleti szerb püspök felírt a közigazgatási bizottsághoz, kérve a bizottsági rendelet hatályon kívüli helyezését, mert a törvény szerinte nem kötelezi az idegen tannyelvű felekezeti iskolákat határozottan arra, hogy magyar felírást használjanak. Ok tehát nem fognak használni. A vármegye közigazgatási bizottsága mai ülésében tárgyalta ezt az ügyet s dr. Vértessy Gyula előadó javaslatát egész terjedelmében elfogadva, nemcsak nem vonta vissza előbbi jogos rendeletét, hanem a magyar felírástól idegenkedő püspök tudomására hozta, hogy elég szomorú, ha arra törvényt kell hozni egy államnak, hogy állampolgárai respektálják s használják az állam nyelvét. Felkérte egyuttal a püspököt, hogy utasítsa a főhatósága alatt álló iskolákat a magyar felírásokkal való ellátásra. Több mint valószínű,

hogy a tiltakozás tovább fog folyni a magyar nyelv használatá ellen. Mindenesetre ez is egy adat a nemzetiségek elnyomása mellett. És Björnsonnak is, mét tudomására lehet hozni a nagy sérelmet, hogy a zsarnok magyarok azt merik követelni, hogy a magyarországi iskolákat magyar nyelvű felírással is lássák el a szerb, oláh, német, horvát stb. felírások mellett. Ez már igazán csak türehtetlen zsarnokság!...

A végrehajtási törvény novellája.

— Güntner Antal a királynál. —

Budapest, június 17.

A képviselőház mai ülésén a tegnapi megálapodáshoz híven a végrehajtási törvény novelláját levették a napirendről. Maga Wekerle Sándor miniszterelnök tette meg az erre vonatkozó indítványt, amelyet a Ház csaknem egyhangulag fogadott el. Közvetlenül ezután elterjedt a hire annak, hogy Güntner Antal igazságügyminiszter, akiről tegnap este azt beszélték, hogy a Tátrába utazott, Bécsben járt és a királynál volt külön kihallgatáson. Ez a hír, amelyet félhivatalosan is megerősítettek, nagy izgalmat keltett, mert azt hitték, hogy Güntner Antal a végrehajtási törvényjavaslat visszautasítása miatt beadta lemondását. Később azonban kiderült, hogy ez a vélemény téves volt, mert az igazságügyminiszter a kuriai bíraskodásról szóló törvényjavaslat dolgában tett előterjesztést a királynak.

Politikai körökben természetesen igen élénken vitatták meg ezeket az eseményeket, amelyekről részletesen a következőkben számolunk be:

A képviselőház folyosóján ma egyébről alig esett szó, mint arról a váratlan állásfoglalásról, amelylyel a végrehajtási novella dolgában a függetlenségi párt jogásztageiai keltettek meglepetést. Az ülés megnyitása előtt több függetlenségi képviselő megkérdezte Wekerle Sándor miniszterelnököt, hogy mit tart az állásfoglalásról. A miniszterelnök így felelt:

— Semmi rendkívüli nincs a dologban. Más-kor is megtörtént már, hogy egyes törvényjavaslatokat ezek parlamenti tárgyalása előtt ujra visszaküldték a bizottságnak. A végrehajtási novella ellen több tiszteletreméltó aggodalmat hoztak fel. Nincs akadálya annak, hogy ezeket az aggodalmakat a bizottságban meghányják-vessék. A fő az, hogy a bizottság olyan időben foglalkozzék a javaslattal, hogy annak még a nyári szünet előtt való letárgyalása akadályokba ne ütközzék.

Bakonyi Samu az igazságügyi bizottság előadója, megkérte a miniszterelnököt, hogy ő tegye meg a Házban az indítványt a végrehajtási novellának a napirendről való levételét illetően. A miniszterelnök erre hajlandó is volt s így történt, hogy a Ház az ő indítványára határozta el a novella tárgyalásának elhalasztását.

Az igazságügyi bizottság a Ház határozatához képest rendkívül sürgősen tárgyalás alá veszi a végrehajtási novellát. Holló Lajos, az igazságügyi bizottság elnöke közvetlenül a Ház határozata után, péntek délután öt órára összehívta a bizottságot. A bizottsági ülésre szóló meghívókat azonnal kézbesítették az igazságügyi bizottság tagjainak. Pénteken, a nevezetes igazságügyi bizottsági ülésen a bizottság tagjain kívül nagy számban jelennek meg a függetlenségi párt és a balpárt tagjai. Azt hiszik, hogy ezen a bizottsági ülésen kiegyenlítik a differenciákat és kedden, ha addig elintézik a szeszadójavaslatot, ismét napirendre kerül a végrehajtási novella.

Bakonyi Samu, a végrehajtási novella előadója, ma így nyilatkozott:

— A bizottság, minthogy Holló Lajos elnök már összehívta az ülést, pénteken tárgyalás alá veszi a végrehajtási novellát és én azt hiszem és a történetből úgy látom, hogy egy ülésen végezni is fog vele. Nem hagyhatom szó nélkül és nem hallgathatom el, hogy én a magam ré-

széről teljesen alaptalanoknak, indokolatlanoknak és értelmetleneknek tartom a novella ellen intézett támadásokat. A támadásokból ugyanis nem lehet meglátni, hogy a támadások tulajdonképpen mit akarnak. Mert nem igaz, hogy Günther mereven elzárkózott volna a módosítások elől. Csak állottak volna elő a módosításokkal. Az én véleményem szerint teljesen felesleges és szükségtelen a javaslatnak a bizottsághoz való visszautasítása. A bizottság kiváló gondtal és figyelmességgel tárgyalta le ezt a javaslatot s meggyőződésem szerint minden kívánságnak megfelelően teljesítette a kötelességét. Csak össze kell hasonlítani az eredeti javaslatot azzal, amivé a bizottsági tárgyalások után lett s kiderül, hogy a bizottság teljes tökéletes munkát végzett.

Az igazságügyi bizottság tagjai, akiket igen kellemetlenül érintett ez a dolog, ismételtent találtak alkalmat, hogy folyosói beszélgetésekben megvédelmezzék a javaslatot. Kiemelték, hogy milyen helyes, okos és erős szociális érzékre valló intencziókat tartott szem előtt ez a javaslat. Az egyik intencziója az volt, hogy véget vessen, vagy legalább is korlátot szabjon a könnyelmű hitelezésnek és a könnyelmű adósságszinálásnak. A másik intencziója pedig az, hogy a végrehajtás ne legyen egyértelmű az existenciája megakasztásával, a végrehajtást szenvedettnek teljes tökéletesével és elzárkózásával. Az elsőre nézve azt emelték ki, hogy az a hitelező, aki az adósnak nem a megbízhatóságára, hanem a lefoglalható fizetésére, jószágára, vagy a munkaeszközöire spekulál, nem érdemli meg a törvény védelmét és hogy az az adós, aki biztosítékul nem munkáját, szorgalmát és takarékoságát, hanem könnyelműen az existenciájának alapjait kínálja föl, nem érdemli meg, hogy hitelt élvezzen. Ezeket a szempontokat éppen a magyar társadalmi viszonyok között kell érvényre juttatni, mert a magyar társadalom, sajnos, nagyon is hajlandó úgy a könnyelmű adósságszinálásra, mint a lelkiismeretlen hitelezésre. A másik intenczióra megjegyezték, hogy arra, ha a novella első intencziója kelendőképpen megvalósul, igen ritkán kerül a sor. De azért minden szorgalma és törekvése és reális hiteligényei mellett is kerülhet valaki olyan helyzetbe, hogy végrehajtást szenvedni kénytelen. Ennek azonban az elbukással egyet jelenteni nem szabad; módot kell nyújtani az adósnak ebben az esetben is, hogy gazdasági existenciáját folytathassa, magát és családját fönntarthatassa és fokozott munka és takarékoság révén kötelezettségeinek eleget tehessen.

Kellemen Samu, aki az egész mozgalomnak előidézője volt, így védte álláspontját:

— Pucscsról szó sem lehet, hiszen a javaslat még nem is volt a pártok előtt. Ha a pártok elfogadták volna és azután vétették volna le a napirendről, akkor lehetne csak pucscsról beszélni. Éppen azért vittük a dolgot a pártok elé, mert odaváló és mert mindenkinek, aki nem akar frondörködni, aggályait a pártban kell előadnia. Ennek az eljárásnak lehetőségét nem szabad elvonni, mert akkor csakugyan nincs más mód, mint a plénumban foglalni állást az illető javaslat ellen. Az is lehetetlen állapot, hogy, amint Günther a büntető novellával is tette, ilyen fontos javaslatokat az utolsó pillanatban vigyenek a párt elé. Semmiképpen sem akartam a javaslat elintézését késleltetni, valamint semmiféle személyes motívum sem vezetett eljárásomban. A legobjektívebben mérlegeltem a javaslatot, amit a legjobban az bizonyít, hogy amikor Simonyi-Semadam Sándorral és Baross Jánossal ismertem meg aggodalmait, ők nyomban elismerték érvelésem helyességét.

Miközben mindezek a dolgok történtek, Günther Antal igazságügyminiszter Bécsben kihallgatáson volt a királynál. Az audiencia oka a kuriai bírások volt. A dolognak előzménye az, hogy függetlenségi párti részről sürgették az igazságügyi kormányzatnál a kuriai bírásokról szóló törvényjavaslat tárgyalását, mert a fennálló törvény egyes intézkedései már ennek a hónapnak a végével járnak le. Günther Antal a dolgot tegnap referálta a minisztertanácsban és felhatalmazást kért, hogy a mostani törvény hatályának fönntartását egy paragrafusban foglalhassa össze. A kész javaslat letárgyalására ugyanis rövid most már az idő, azután pedig a néppártnak,

amint ez ismeretes, a szószerk-paragrafussal szemben aggályai voltak. A minisztertanács hozzájárult Günther előterjesztéséhez a kuriai bírások tárgyalásán és az igazságügyminiszter tegnap Bécsbe utazott, hogy a király hozzájárulását az egyparagrafusos javaslatához megnyerje.

A király délelőtt egy óraker fogadta az igazságügyminisztert, aki — félhivatalos jelentés szerint — tárczájának folyó ügyeiről tett jelentést.

Bécsben az osztrák képviselőház folyosóján ma komolyan beszéltek, hogy dr. Günther Antal magyar igazságügyminiszter lemond a végrehajtási novella miatt támadt nézeteltérések következtében, s hogy e végből volt ma kihallgatáson. Egy bécsi hírlapíró lekereste az igazságügyminisztert s megkérdezte, hogy mi igaz e hírekből. Günther igazságügyminiszter a leghatározottabban megcáfolta a lemondásáról terjesztett híreszteléseket, s azt felelte, hogy folyó ügyekről referált ő felségének, ami pedig a végrehajtási novellát illeti az később fog napirendre kerülni. Günther igazságügyminiszter délután látogatásokat tett, majd visszautazott Budapestre.

Félhivatalosan jelentik, hogy dr. Günther Antal igazságügyminiszter mai kihallgatása alkalmával előzetes szentesítés céljából bemutatta ő felségének a kuriai bírások novelláját és öt óraker visszautazott Budapestre.

A t. Házból.

I. Günther anabazisa.

A végrehajtási novella tárgyalásának felfüggesztése már el volt határozva és készen volt a megállapodás arra is, hogy a törvényjavaslatot visszaadják az igazságügyi bizottságnak, amikor a képviselők összesereglettek a Ház folyosóján és a politikai karrierek felől diskuráltak.

— Némely karriér attól függ, hogy az illető egyéniség a prononszirozottak, avagy az ugynevezett szürke emberek csoportjába tartozik — szólott egy széles látókörű államférfi, aki már számos emelkedés és esés szemlélője volt.

— A prononszirozottakat — folytatja — egy-egy klikk kapja fel és viszi magával, ha uralomra jut. Az ilyenek hangosan és harcizatosan szolgálják az irányt, amelyhez csatlakoztak és minden cselekvésükkel hirdetik, hogy azért a célért dolgoznak, mert valamivé lenni akarnak és ugyszólván nyilvános főkönyvet vezetnek szolgálataikról és követeléseikről. Aztán ha úgy változik a sor, hát előállanak a számlával. Más a szürke ember pályája. A szürke ember is hozzátartozik valamelyik nagy politikushoz, akinek föltűnés nélkül, diszkrétan, bizalmas szolgálatakat tesz. De a szürke ember olyan szerény, hogy a mikor tényleg legelő van, akkor is csak úgy látszik, mintha a háttérben lenne. A szürke embernek leginkább arra kell ügyelnie, hogy semmi olyat ne kövessen el, a mivel képességei felől akár pro, akár kontra, bizonyítványt adna, tehát hogy se a féltékenységet fel ne keltse, se pedig botrányt ne okozzon, ha véletlenül szerencse éri. A nagyok, akik a lármás, prononszirozott politikust kénytelenségből emelik fel, a szürke embert szívesebben segítik. Az igazságügyminiszteri székben az utóbbi időkben több szürke ember jutott. Szilágyi Dezső maga után Erdélyi Sándort ültette be a miniszteri bársonyfotelbe, Polónyi Géza meg Günther Antalt. Ha szabad a színekben is árnyalatokról szólni. Erdélyi Sándor világosszürke volt, Günther Antal sötétszürke. Szilágyi nem gondolt egyébre, mint arra, hogy akik kifogásolták a bürokratizmus iránti érzéketlenségét, hadd lássák, hogy milyen egy igazi bürokrata, a hivatalos órákat pontosan betartó, az irodai dolgokat pedánsul elintéző. Polónyi tán többre gondolt. Ő talán arra

gondolt, hogy mihamar visszatérhet az igazságügyminiszteri állásba és hogy addig a szürke ember keze alatt minden változatlanul úgy maradjon, a miként hagyta. És valójában Günther se életmódjában, se egyéni szokásaiban nem változott, a mióta miniszter lett. Mint ahogy rendkívüli meglepetésszerű szerencsének tekintette annak idején sorsa ama változását, hogy a képviselőházba bejuthatott, majd később hogy államtitkár lett, úgy fogadta a miniszterséget is. Valamennyi csak átmenet volt az ő szemében, mint a mikor a szegény ember gazdag vendégséghez jut. Lényegében csak az maradt, ami volt, aki számon tartotta a gyorsírói és újságírói szolgálat után járó nyugdíj-illetményeit és csakugy öt krajczáros szivarokat füstölt, mint azelőtt, csakugy ült a folyosó pamlagján sokszor egyedül, mint a mikor a gyorsírói turnust várta, avagy hogy felszólal-e Apponyi. Szíveségeiben is fukar volt, mintha azt már henczegeknek minősítette volna, hogy miniszteri jogokat gyakorol. De mert a miniszter kötelességei közé tartozik törvényjavaslatok készítése és előterjesztése, hát Günther is készített törvényjavaslatokat és előterjesztette azokat a megszabott formák között. Reggelenként gyalog ment a villamosig, a kalauznak megmutatta a jegyét, melyet egy újságíró szerzett részére és igazán nem reflektált arra, hogy benne megismerjék Magyarország igazságügyminiszterét. És aztán, mivelhogy csak a hivatali formalitásokat nézte, a törvényjavaslatokat nem beszélte meg a hangadó politikusokkal s így esett a mostani eset, Günther anabazisában eljutott odáig, hogy a javaslatát visszautasították, mjelőtt tárgyalták volna és Günthernek el kellett utaznia.

— Igen, a Tátrába.

— Ha a Tátra Bécsben van, akkor oda, de ha nincs ott, akkor Bécsbe utazott.

— Bécsbe utazott? Hisz így baj van.

— Baj van? Neki baj lehet, nekünk nem. Tulajdonképpen igen derék ember volt ez a Günther...

— Volt? ... Mit beszéltek? ... Hisz Günther nem bukott meg.

— Nem... Mondhatjuk azt is, hogy nem bukott meg. Azonban már mindenki arról beszél, hogy ki lesz az igazságügyminiszter.

Egy másik csoportban Vázsonyi Vilmost faggatják.

— Ha igaz, amit a tulsó sarkokban hirdettek volt — szólanak a demokrata-vezér körül — hát akkor Polónyinak vissza kell jönnie. Megérjük még azt az időt, hogy Vázsonyi és Polónyi együtt csinálnak politikát.

— Én — feleli Vázsonyi — absolute nem vonakodom. Én elvállalom Polónyit miniszternek, de akkor kauziót kérek. Kauziót, nagy kauziót, melyből minden egyes esetben le lehet vonni meghatározott összeget, ha csalódnam Polónyiban. Ezekből az összegekből azután vennék magamnak telket, házat, birtokot s végre én is gazdag emberré lennék.

A csoport mellett elhaladt Holló Lajos és barátságosan köszönt mindenkinek, estére pedig a lapjában megvédelmezte Günther Antalt.

És mégis minduntalan újból és újból ismételni kellett még este is, a pártklubokban is, hogy:

— Hisz Günther nem bukott meg.

II. Kimerült parlament.

A képviselőház kimerült. Fáradt a képviselőház, idegesek a törvényhozók, türelmetlenek, könnyen izgathatók és nincs kedvük a Házba járni és mamelukoskodni se akarnak. Mint azt mindennap konstatálni lehet, a parlament hevisége Budapest leideálisabb nyaralóhelye. A

folyosókon és a termekben friss, hűs levegő van, amit fűfűgő gépek szállítanak, puha pamlagok kínálóknak pihenőhelyeknek, a nyugati oldalon a Dunára és a gyönyörű budai részre nyílik kilátás s pár lépésre a szabadban üdítő hullámok kínálóknak. De szörnyen megunta az ittlakást mindenki. Az a gondolat, hogy reggel tíz órától délután két óráig itt kell maradni, kétségbeesítő. A munkásember is, meg a vagyonos ember is másképpen csinálta a programját. A tehetős és független urak közül sokan már el is utaztak. Az itt maradottak vagy azért tūrik a helyzetet, mert azt hiszik, hogy e sivárságban jelenlétük inkább feltűnik, vagy pedig, mert ezt az időt tartják legalkalmasabbnak a zavarcsinálásra és szereplésre.

Semmi se jó. A türelmetlenség felkelti az akadékoskodó kedvet. A végrehajtási novella nem jó. A szeszadó-törvény nem jó. A kuriai bíraskodásról szóló törvényt meg kell hosszabbítani. De ellene vetik a kérdést: miért kelljen éppen most meghosszabbítani. És bárminő tervvel álljon elő a kormány, a képviselők mind azt kérdezik:

— Miért éppen most?

S amikor arra számítottak, hogy a vakáció-óhajtás idején bármit is a leggyorsabban el lehet intézni a képviselőházban, a kimerült parlament idegességében beleesett a másik végletbe és azzal felel, hogy nem akar tárgyalni semmit.

S a mai ülés végén megint névsort kellett olvastatni, mert Hoffmann Ottó el akarta halasztatni bejelentett interpellációját, s ehhez a Ház határozata lett volna szükséges és egyidejűleg Hoffmann Ottó felvetette a kérdést, hogy vajon határozatképes-e a Ház, vagyis hogy vannak-e százan. És akármennyit telefonáltak, akármennyit stafétáztak, a névsort is hiába olvastatták, még délután két órára se voltak százan. Hiányoztak a miniszterek is, kivéve gróf Zichy Aladárt és Josipovich horvát minisztert. Nem volt itt Justh Gyula sem, aki bizonyára most is kimaradási engedélyt szerzett Návay Lajostól. Mert az ülés elején még Justh Gyula elnökölt, de az ülés végén már nem volt itt. Hiába szólították a sereghajtó Hammersberg Lászlót, ő is csak déli egy óráig bírta a robotot. Akinek mindig nagy gondja a képviselők együtttartása, Ugron Gábor se volt jelen. Sőt az ülés elején bemutaták a báró Mansdorff Géza székesfehérvári mandátumát és megéljenezték az új képviselőt, de a mikor az ülés végén a névsorban olvasták a nevet, konstatálni kellett, hogy:

— Nincs itt!

És Halász Lajos szomorúan jegyezte meg:

— Jól kezd.

Az „eredmény“ az lett, hogy nem gyűjthettek össze száz képviselőt és az ülést bezárták a nélkül, hogy elhatározták volna: ma beszéljen-e Hoffmann Ottó vagy pedig pénteken.

Bizony (mivelhol holnap csütörtökön nincs ülés) már csak pénteken dönthet a Ház.

És ha logikus akar maradni, mert a többség azt akarta, hogy Hoffmann ma beszéljen, hát majd pénteken is csak így határozhat. És aztán a Hoffmann Ottó dolga lesz elintézni, hogy miként beszéljen egy elmúlt szerdán.

... Az ilyen helyzetben igazán nincs más orvosság, mint elnapolni a kimerült Házat.

AZ EGYETERTÉS

szerkesztősége és kiadóhivatala

VI., Eötvös-utca 32. sz. alatt van.

A szerkesztőség telefonja: 788. szám.

A kiadóhivatal telefonja: 706. szám.

A főváros fejlesztése.

— A pénzügyi bizottság ülése. —

Budapest, június 17.

A képviselőház pénzügyi bizottsága ma délután 5 órakor Széll Kálmán elnöke alatt ülést tartott. A kormány részéről jelen voltak: Wekerle Sándor miniszterelnök, Popovics Sándor, Sztéryny József, Meskó László és Décsy Zoltán államtitkárok.

A főváros fejlesztéséről szóló törvényjavaslatot Hótsy Pál előadó hosszabb beszédben behatóan ismertette és elfogadásra ajánlotta, mert az nemcsak a főváros, de az ország szempontjából is valóságos nemzeti érdek. Megemlíti azt, hogy hallott aggodalmakat a tekintetben, hogy a pénzügyi segítség ne adassék meg most a fővárosnak. Ő nem azt tartja szem előtt, hogy kik kapják a pénz feletti rendelkezést, hanem a fővároson kíván segíteni.

Olay Lajos előadja, hogy a fővárosban olyan klikk-rendszer uralkodik, mely nem áll erkölcsi alapon. A zárszámadások szerint a főváros adóssága rohamosan szaporodik, 100 millió vagyont elfecséreltetett, úgy, hogy ma már szinte a főváros vagyoni mérlege passzív. A klikkre, amelyik úgy gazdálkodik, ilyen nagy beruházást bizni nem lehet. Felhívja az Emmerling-ügyet, a vízmérő-órákkal való seftet és lehetetlennek tartja, hogy ezek után a kormány ezt a beruházást addig eszközölje, amíg a fővárosi törvény nem revidálódik. Ilyen irányban indítványt tesz.

Szebeny Antal elfogadja tárgyalás alapjául a törvényjavaslatot. Azonban ebben a javaslatban a főváros legégetőbb szükségletei mind kielégítve nincsenek. Az újpesti hid mellett épp olyan szükséges a Boráros-téri hid kiépítése; szükségesnek találja az alagút vámentességét és az adómentességet a főbb budai közlekedési erekre is kiterjeszteni kívánja.

Wekerle Sándor miniszterelnök: A javaslat az államra nagy áldozattal jár, de szívesen hozta meg, mert a főváros érdeke azonos az állam érdekével. Azonban konstatálni kívánja, hogy valahányszor a főváros érdekében tenni akar, mindig valósággal kérni kell, hogy azt elfogadják. Másrészt a főváros részéről többen rendkívül túlzott követelésekkel állanak elő. Az Attila-körút építésére már előlegezett két milliót a saját felelősségére, szükségesnek tartja, hogy ezen felelősség alól, amelyet a főváros érdekében vállalt, a törvényjavaslat elfogadása után mielőbb mentesüljön. A rendőrség kvótáját leszállítja 800.000 koronára. Maga a főváros egy millióra kérte a leszállítást, mert a maga elhatározásából ennél többet nyújt s íme a fővárosiak már ezt is keveslik. Nem veszik számításba azt sem, hogy a hátralékot elengedi. A felhozott kívánalmakkal szemben hangoztatja, hogy a kormány sem helyi, sem klikk-érdekeket nem akar istápolni, de a főváros egész egyetemet kívánja segíteni. Részletesen foglalkozik a hidak építésével. A hidjakat egészen meg nem szüntetheti, de már eddig is tetemesen, mondhatni egész felére mérsékelte. A tervezett hidnak egyik fontos rendeltetése a lakásárak nivellirozása. Ami az alagutat illeti, szívesen átadja a fővárosnak, ha ugyan Szebenynek volt felhatalmazása e tekintetben a főváros nevében nyilatkozni.

A Margitszigetnek, mint köztulajdonnak megszerzése régi vágyódást képez. A kormány a Margitszigetnek közcélokra való megszerzését a növénykert létesítésének kérdésével kapcsolatba hozta. Jelenlegi növénykertünk az egyetemi korodai építkezésekre használtatott fel, illetőleg fog e célra legközelebb felhasználni, úgy, hogy kerekén csak 7500 négyszöglet tesz az a terület, mely fenmarad. Ez a terület növénykerti célokra nem elégséges és e célra azért sem használható, mert az ott csoportosított korodák kerti céljaira és fejlesztési területre tartandó fenn. A könnyen hozzáférhető Margitsziget és különösen annak üvegházakkal is ellátott középső része alkalmas területül kínálkozik arra, hogy a mai növénykert üvegházainak kitelepítésével viszonylag kis költséggel azonnal megoldhatjuk a kérdést. A Margitsziget megszerzése sok rosszindulatú megjegyzésre adott alkalmat teljesen indok nélkül. Az első alaptalan mese az volt, hogy a főherceg a Margitszigetet ajándékba kapta volt a fővárostól. A másik alaptalan vád az volt, hogy itt a főherceg érdekében az állam hozott áldozatot, holott éppen megfordítva van. A harmadik mese az volt, mintha a tervezett tranzakció célja a főherceg ranzsirozása lett volna. A főherceg abszolút nem szorul ranzsirozásra. A főhercegnek jelentékeny letétei és tehermentes uradalmi vannak. Áldozatról az állam részéről szó sem lehet. Ami az Olay Lajos által felhozottakat illeti, azok öt is megdöbbentették, de az ő felfogása, hogy ezt a két kérdést összekapcsolni nem lehet. Ha az említett visszaélések tényleg fennállnak, akkor a belügyminiszter feltétlenül megtalálja a módot arra, hogy a visszaélések tényleg kiküszöböltesse. Erre teljes garanciát nyújt a belügyminiszter érületének tisztasága. Nem szeretné tehát, ha ez a kérdés tovább

elodáztatnák, úgy, hogy ha már a parlament a nyári szünet előtt le nem tárgyalhatja a javaslatot, óhajtáná, hogy legalább a bizottság fogadja el.

Rátkay László a főváros ügyét azzal a szeretettel nézi, amelylyel minden magyar ember tartozik nemzete fővárosának. Kéri Olay Lajost, hogy mint az eszményekért küzdő függetlenségi párt tagja, a halasztó indítványát vonja vissza.

Sághy Gyula a javaslatot általánosságban és részleteiben a pénzügyi bizottság részéről annál inkább elfogadhatónak véli, mert megnyugtatóssal vehető a miniszterelnök azon nyilatkozata, hogy az ősz ülésszak előtt a képviselőház és javaslatot már nem tárgyalja és őszszel módunkban lesz a fővárosi törvény reformtervét megismerni, abban kellő garanciákat találni a helyesebb pénzügyi adminisztráció létesítésére.

Buza Barna helyesli a főváros fejlesztését, de a mai fejlődés egészségtelen, a főváros szelleme nem eléggé magyar, nemzetellenes, kozmopolita törekvések túlságosan fejlődtek ki.

Nagy Emil a javaslatot nem fogadja el. A két millió korona előlegezést helyesléssel veszi tudomásul, helyesli a Margitsziget megvételét, de tekintettel a vidék általános szegénységére, rendkívül luxuriózusnak tartja Budapest építkezését s annak kedvezményezését, az adómentességet nem szavazza meg. A főváros mai vezetésével szemben bizalmatlan és a főváros részére semmi anyagi eszközt addig, míg ott rendszerváltozás nem lesz, nem bocsát.

Buzáth Ferencz: A javaslat megítélésénél semmiféle mellékszempont nem veteti. A főváros fejlesztését országos érdekek tartja. Nem osztja Nagy Emil aggályait, mert úgy látja, hogy a vidéki városok is fejlődtek abban az arányban, mint a főváros.

Bizony Ákos reflektálva a főváros adminisztrációjára ellen felhozottakra, lehetetlennek tartja, hogy az olyan korrupt volna, mint itt feltűntetik. Különben, ha úgy lenne, annak a megszüntetése a kormánytól függ.

Gróf Semsey László politikai tekintetben egy véleményen van Bizony Ákossal. Arra az aggályra, hogy a főváros jelenlegi adminisztrációjára nem lehet a pénzt bízni, kijelenti, hogy itt tévedés forog fenn. A törvényjavaslatban kontemplatív összegek, 950.000 koronát leszámítva, mind a fővárosi közmunkatanács utján lesznek felhasználva. A közmunkatanácsnak a miniszterelnök az elnöke. Ő is tagja a bizottságnak, de konstatálni kívánja, hogy az ottani pénzügyi kezelés ellen kifogást joggal felhozni alig lehetne és eddig nem is hoztak fel soha. Sainálattal hallja, hogy Nagy Emil nem fogadja el a javaslatot, mert bárminő hibákról lehet szó az adminisztratív kezelésről, Magyarország fővárosának fejlesztéséhez minden magyarnak hozzá kell járulnia.

Földes Béla örül annak, hogy a törvényjavaslat tárgyalása kibővült azzá, hogy a főváros adminisztrációjára kellő bírálat tárgyává tetetik. Nagy bajokat mutat ez az adminisztráció és ezen bajokon segíteni kell. A korrupciót ki kell irtani. E tekintetben látja, hogy a kormány és különösen a belügyminiszter, aki az önkormányzat őre, az adminisztráció erkölcsi hatalma iránt elég érzékeny és oda fog hatni, hogy a fővárosi adminisztrációba befészelt korrupció megszűnjön.

Széll Kálmán a kérdést igen nagyfontosságúnak tartja nem lokális, de országos szempontból. Nagy Emil és Buza Barna felfogása téves. Ha ez az ország Európa színvonala előtt reprezentálni akar, akkor erre csak a főváros van hivatva. Imponálni kell a külföld előtt és nem imponálhatunk mással, mint egy erős, virágzó fővárossal. Rátkayval tart abban, hogy a főváros szíve az országnak. Ez táplálkozik az országból, de táplálja is az országot. Itt van minden élet fókusz, ezt erősíteni mindnyájunk érdeke. Melengette a főváros iránt mindig. És ha luxus-kiadásokról volna szó, azoktól sem vonakodnék. A főváros adminisztrációjában, megengedi, lehetnek bajok. Ismeri az adminisztrációt, négy és fél évig mint belügyminiszter foglalkozott a főváros ügyeivel, ha szükségét látta, meg is intette a fővárost, de azért a célon tülönni nem szabad. A főhiba az organizációban van és a fővárosi törvény ma már elévült. Már 1892-ben kidolgozott egy tervezetet, azt hiszi, az fogja a tervezett jövő fővárosi reform alapjait képezni. Ennek két jó sarkpontja van. A bizottsági tagok számát négyszázról százra szállítani le. Eltörölte a virilizmust és behozta az inkompatibilitást. Ha ez a tervezet megvalósul, akkor sok baj magától megszűnik. De muló bajokért nem lehet a nagy célt bűntetni és a fővároson elverni a port.

Steiner Ferencz a javaslatot elfogadja, de óhajtáná, hogy a kormány a vidéki városokat is vegye gondjaiba, amelyek szintén nagy nemzeti hivatást teljesítenek.

Szmrecsányi György hangsúlyozza, hogy a pénzügyi és kereskedelmi miniszterek a Boráros-téren létesítendő új Duna-hidra vonatkozólag a képviselőház elé részletes költségvetést és tervezetet terjeszsenek. Indítványozza továbbá, hogy a Csepel-rakpart, Várház-körút, Kálvin-tér és Üllői-út által határolt területre az adómentesség kiterjesztessék.

Nagy Dezső indítványozza, hogy a Rákóczi-ut a felemelt adómentesség keretében vétessék fel és a Rókus-kórház kihelyezésével való kapcsolatos

szabályozás tekintetében tétessenek meg a szükséges intézkedések.

Szebeny Antal köteletségének tartja a fővárosi tisztviselői kar és törvényhatóság érdekében felszólalni.

Wekerle Sándor miniszterelnök a hid tekintetében utal előzetes nyilatkozatára. Az elől nem zárkózik el, hogy valami segélyben részesítenék, de az adómentesség tekintetében most nem nyilatkozhatik. Kéri a 11. §. változatlan elfogadását. Addig, míg a szakasz tárgyalatni fog a házban, az adómentesség kérdését konsideráció tárgyává teszi.

A bizottság a javaslatot általánosságban és részleteiben is elfogadta.

A munkásházak építéséről szóló javaslatot rótsy Pál ismertette és a bizottság a javaslatot egyhangulag nagy lelkesedéssel elfogadta.

Az önálló magyar jegybank.

— Jellinek Henrik szakvéleménye. —

Budapest, június 17.

A Képviselőház bankbizottsága kikérte hazaszi Jellinek Henrik udvari tanácsosnak, a Magyar Kereskedelmi Csarnok elnökének szakvéleményét is. Jellinek Henrik, aki gyöngéledése miatt nem jelenhetett meg a bizottság előtt, most küldte meg írásban szakértői véleményét. Hazafias lelkesedés párosul ebben a mélyreható, alapos tanulmányban Jellinek kiváló gazdasági tudásával, amelynek ragyogó vértetében harcza száll az önálló magyar jegybankért. Nagytudású fejtegetéseiben meggyőzően mutatja ki, hogy az önálló jegybank a nemzeti gazdaság föllendítésére páratlan intézményt fog képezni és érveinek döntő erejével sújtja porba az önálló bank ellen hangoztatott hamis és tendenciózus támadásokat.

A nagyérdemű előterjesztést a következőkben ismertetjük:

Azon tisztelt szakértő urak, akik eddigelé a mélyen tisztelt bizottság előtt véleményüket a felállítandó külön magyar jegybank tekintetében nyilvánították, ugyszólván egybehangzóan azon nézetüknek adtak kifejezést, hogy a magyar jegybank felállítása lehetséges és czélszerű. Ezen álláspontom magam is hozzájárulok és azon válaszbán, amelyet a hozzám intézett kérdésekre megadni bátor leszek, ebből indulok ki.

Bankjegyek kibocsátása állami fenségjogot képez. Az állam érdeke megkívánja azt, hogy ezen jog egységesen, vagy mint mondani szokás, központosítva gyakoroltassék, s nem több jegykibocsátó bankra szétosztva. Mert az egy-bankrendszer legalkalmasabb arra, a bankjegy kiadásához fűződő állami és ország-gazdasági érdeket, tudniillik az ország területén az egységes és olcsó stabilis diskontó kamatlábát biztosítani, a pénzforgalom egészséges keringésére befolyást gyakorolni és a pénzürték állandóságáról gondoskodni. Mindezeknél fogva magam is egyedül helyes alapnak az egy-bankrendszer tartom. Az első kérdésre tehát, hogy „a külön magyar jegybank mily rendszer alapján jöjjön létre, azt válaszolom, hogy a jegybank részvénytársasági alakot nyerjen.

A jegybank tőkének megállapítása alapját képezi azon állásnak, amelyet a hitelintézetek sorában elfoglal. Hivatva van megállapítani a szükséges közbizalmat is. Figyelembe véve azt, hogy a külön magyar jegybank felállítása folytán a monarchia másik államában egy 210 millió korona tőkével rendelkező bank fog létezni, az új jegybank tőkéjét legalább is 150 millió koronában kellene megállapítani. A tőke aranyban szerzendő be, vagy részben külföldi piacokra szóló aranyváltókban, s a bank aranykészletének alkatrészévé válik.

Ezen alaptőke beszerzése nehézségekbe nem fog ütközni, mert egy megfelelő privilégiummal ellátott jegybank részvényeit igen könnyen fogja elhelyezhetni. Az Osztrák-Magyar Bank részvényeinek elhelyezése e tekintetben tanulságos. A részvényeknek tetemes része Ausztriában a városok, alapítványok, községek és községi jelleggel bíró takarékpénztáraik birtokában van.

A bank tőkének részvénykibocsátás általi fedezése dacára, tisztában kell lenni azzal, hogy a részvénytársasági alak csak külsőleg forog fenn és csak magánjogi, vagyoni jogi viszonyaiban érvényesülhet. Ezen kérdéssel foglalkozni kell, mert ez alapvető a létesítendő külön jegybank jogi állása és szervezete tekintetében is. Maga az Osztrák-Magyar Bank becikkelyezett alapszabályai igazolják e fel fogás helyességét.

A részvénytársasági alakból csak a külső ismérvek vannak meg, s. i. az alaptőkének részvényekre

való osztása. Minden egyéb, ami a részvénytársaságnál lényeges, teljesen hiányzik.

Az Osztrák-Magyar Bank tehát nem részvénytársaság, hanem egy törvényileg megállapított organuma a magyar államnak és ugyanily organuma az osztrák államnak. Gyakorolja a mindkét államot külön-külön és egymástól függetlenül megillető jegykibocsátási fenségjogot, közösen. A bank ezen minőségében az állami szervezetnek közege.

Tartalékalapok létesítése minden részvénytársaságnál a legnagyobb jelentőséggel bír. S azoknak rendszeres fejlesztése sok esetben döntőleg hatnak a hitelre, az állékonyaságra és jövedelmezőségre. Kétszeresen áll ez jegybankoknál. Ezen elv hatályos biztosítására a következő javaslatokat teszem:

A rendes tartalékalap évi dotálása és annak magassága az alapszabályokban meghatározandó. Igen czélszerű lesz a jegybanknál e kérdéssel összefüggőleg gondoskodni mindazon feltételekről is, amelyek az aranykészleteknek fokozatos emelését biztosítják. Az aranykészleteknek kiegészítése által a forgalom természetes növekedésével párhuzamosan a teljes fedezett bankjegyforgalmat is lehet fokozni.

De az aranykészletek fokozatos emelésére ezen felül még egy második intézkedést is látok szükségesnek. S ez egy második tartalék képzésében áll.

Ebből a szempontból javaslom az, hogy az államnak a bank tiszta jövedelméből való részletezése is mindjárt azon célzattal köttessék össze, hogy ezen összegek, melyek az államnak az évi nyereségből járnak, egy második, az állam tulajdonát képező aranytartalék gyűjtésére használandók fel. Ezen tartalék a privilégium tartama alatt a bank kezelésében maradna oly rendeltetéssel, hogy ez alapon teljes fedezett bankjegyek hozhatók forgalomba. A külön magyar jegybank a tartalékra vonatkozó intézkedések által — ami az aranykészletet illeti — a legerősebb jegybankok sorában foglalna helyet.

A hitelgények kielégítése és az időnkint beálló változásokhoz való alkalmazkodás szorosán összefügg a jegyfedezeti rendszerrel; valamint a pénzürték állandóságának is alapját képezik. A jegyfedezeti rendszer a leszámított kamatlábra lényeges befolyással van és ha a rendszer a helyes elveken nyugszik, akkor indokolatlan kamatlábemelésnek gát emel és előmozdítja a kamatlábnak a lehetőség szerinti stabilitását is. Természetesen nem szabad figyelmen kívül hagyni azt, hogy a kereskedelem és iparnak fejlődése egyrészt, másrészt az országnak törekvészsége is lényeges tényezőt képeznek a kamatláb képződésénél.

Ha már most meg akarjuk állapítani, hogy milyen jegyfedezeti rendszer alkalmazandó s minő intézkedések történjenek a bankjegykibocsátás esetleges korlátozására nézve a külön magyar jegybanknál, akkor csakis olyan rendszer hozható javaslatba, amely magában rejti a szükséges elaszticitást, tehát megfelelő nagy összegben állapítja meg a kontingent és ezáltal lehetővé teszi azt, hogy a rendes hitelgények, a kontingens túlháladása nélkül elégitetnek ki, a bank aranykészletének megóvására a megfelelő eszközökkel rendelkezik és mindezeknél magasabb kamatláb alkalmazását azon esetekre szorítja, amelyekben vagy túlzott hitelgények visszaszorítása, vagy a valuta fentartásának érdekei forognak kockán.

A külön magyar jegybanknál, ha a forgalom fejlődését szem előtt tartjuk s így biztosítani akarjuk a bankjegyforgalomban a szükséges elaszticitást, úgy azon eredményhez jutunk, hogy egy 900—1000 millióig terjedhető rendes és adómentes bankjegyforgalomról kell gondoskodni. Ha a forgalomban lévő bankjegyek összege az előirt ércfedezetet ötszáz millió koronán tulmenő összeggel haladja meg, a bank ezen ötszáz millió koronát meghaladó többlet után évenkénti öt százaléknyi adót tartozik az államnak fizetni.

Ami ezen bankjegyforgalomnak ércfedezetét illeti, ugy a szoliditás legnagyobb követelményeinek is megfelelünk, ha az Osztrák-Magyar Bank becikkelyezett alapszabályainak 84. §-ában megállapított kétötöd, illetőleg 40 százalék ércfedezetet veszünk alapul.

A 900—1000 millió bankjegyforgalom ércfedezete tehát ezen számítás szerint 400 millió érczet igényel. Ezen érckészletnek fedezete a következőképp történik:

Első sorban rendelkezésre áll a banknak tőkéjéből 140 millió korona aranyban, másodsor fedezeti alapul használandó az Osztrák-Magyar Banknál letett s a külön magyar jegybanknak felállítása esetén felszabaduló 162 millió arany, amelyet az állam az új külön magyar jegybanknak a szabadalom tartamára, mint bankjegyfedezeti lapot bocsátana rendelkezésre ellenszolgáltatások nélkül; végül a kiegészítéshez szükséges 98 millió megszerzéséről a banknak kellene gondoskodnia. Azonfelül az érckészlet még 100 millió korona ezüsttel megerősítettik. Az érckészlet tehát az üzlet megindításánál már 500 millió koronát tesz ki, mely fokozatosan emelhető.

Az aranykészletekről való gondoskodás tehát nehézség nélkül megtörténhet s hazai viszonyainkat

tekintve, a fedezeti mód a szoliditás minden követelményeinek is megfelel.

A javaslatba hozott intézkedések kombinálva a praemium-politikával, teljes biztosítékot nyuitanak a pénzürték fentartására, a bank aranykészleteinek megvédésére, valamint azon czélnak lehető elérésére is, hogy a gazdasági élet Magyarországon a valuta fentartására irányuló törekvések dacára stabilis mérsékelt kamatlábbal látható el és csakis gazdasági okok és az ország gazdasági érdekeinek megvédése, krízisek megelőzése, vagy azok lefolyásának siettetése és a pénzürtéknek a kellő mederbe való szorítása végett kellene a magasabb kamatlábat alkalmazni.

Az ezüstérték (courans) és váltópénz az aranykészleten felül, mint további ércfedezet a mindenkori aranykészlet 25 százalékáig beszámítható. Nálunk az ezüstitforgalom javítást, illetőleg lényeges szaporítást igényel.

A kellő intézkedéseknek az ezüstérték szaporítása tekintetében a külön magyar jegybanknak felállítását megelőzőleg, de legalább is azzal egy időben kellene megtörténnie.

A praemium-politikával összefüggőleg feltétlenül meg kell állapítani, hogy, mint az a francia banknál fennáll, hogy a bank nem tartozik ezüstöt aranyra felváltani s hogy ezüstkészletét is kiűzésekre használhatja. Ha ezüst helyett arany követeltek a kiűzésnél: a praemium érvényesül. Kimondandó a törvényben a kötelezettség a bankjegyek elfogadására ugy az állami pénztáraknál, valamint a magánforgalomban.

Biztosítottuk tehát ezen alap elfogadásával a szükséges elaszticitást, amely — ismételtlen hangsúlyozom — legnagyobb fontossággal bír; biztosítottuk azt, hogy az arany beszerzése nem igényel azonnal túlnagy kereteket, tehát ezen mennyiségek beszerzése rövid idő alatt eszközölhető és hogy ha kapcsolatba hozzuk ezen alapot azon tartalékalapok javasolt rendszerével, akkor méltóztatik látni azt, hogy biztosított a jóformán automatice az érckészleteknek emelkedése, az érckészleteknek kiegészítése, a kormányt további igénybevétele, nagy aranyvásárlásoknak mellőzése és egyáltalán a bankszervezetnek időközben való teljes érintése nélkül s végül biztosítva van az aranykészleteknek megóvása és a pénzürték stabilitása.

A felállítandó jegybank működési körének meghatározásánál szem előtt kell tartani azt, hogy a jegybank hivatása az ország hitelgényeinek kielégítését a kellő mederbe vezetni és tartani; a diskontó-politikának irányítása által a kamatláb olcsóságára törekedni és a pénzürték állandóságát fentartani. Mellőzni kell mindazokat az üzleteket, amelyek ezen feladatokkal ellentétesen állanak. Az államnak állandó és hatályos felügyeleti jogot kell biztosítani a bank működésére, de közvetlen ingerenciája a jegybank leszámítási és valuta politikájára mellőzendő. Kerülendő a közvetlen üzleti összeköttetés is az állammal és így a jegybank ne legyen az államnak bankárja. Ezen elvi álláspontomból kifolyólag — nézetem szerint — azon üzleteknek veendő fel, amelyek az Osztrák-Magyar Bank alapszabályainak VIII. fejezetében fel vannak sorolva. De kiendő ebből az 56. §. szerint pénzeknek kamatosítási kötelezettséggel való kezelése.

Mellőzendő a jelzálogüzlet is azon okból, mert ez ellenkezik a jegybank feladatával és alkalmas különösen krízisek idejében a bank helyzetét lényegesen megnehezíteni s a záloglevelek ingadozó árfolyama által magára a bank hitelére is visszahatni.

A leszámítás tekintetében megállapítandó volna, hogy ugy, mint a német banktörvényben el van ismervé, — a bank jogosítva legyen a nyílt piacon Budapesten és a vidéki központokban is, ahol tőzsdék felállítanak, ily tőzsdéken váltókat, még pedig a hivatalos bankamatlábon alul vásárolni.

Azok a tapasztalatok, amelyek a kis értékű bankjegyeknél Franciaországban szerzetettek, arra indítanak, hogy e tekintetben azt a javaslatot teszem, hogy a banknak engedessék meg 20 és 10 koronára szóló bankjegyeket is forgalomba hozni.

A forgalom igényei és az aranykészleteknek kiméltése egyaránt mozdítatnak ezt ezen intézkedés által.

E helyütt tartom szükségesnek utalni arra, hogy az ipari és kereskedelmi érdekek az Osztrák-Magyar Bank üzleti ellátásának jelenlegi keretében nem részesülnek a szükséges ápolásban. A kis összegekre szóló váltók ipari és kereskedelmi szempontból igen nagy szerepet játszanak, s azoknak a jegybank üzletéből való kirekesztése egyértelmű az olcsó hitelből való kizárással. De egyúttal egyik előfeltételt képezi annak, hogy kisipar és kereskedelem egészséges alapon működjenek. A kisebb összegre szóló váltóknak a jegybank tárczájába való juthatása ezen káros állapotok szanálásában egyik előfeltételt képezi. Ezen érdeket ki kell és ki lehet elégiteni. Én a kérdést igen fontosnak tartom s anélkül, hogy részleteit ez alkalommal fejtegetném, a t. bizottmány figyelmét e körülményre irányítom.

A jegybank kérdésével kapcsolatban a mező-

gazdasági hitel kérdésével is foglalkozni kell. Elsősorban ki kell alakítani az országos központi hitel-
szövetkezetet úgy a tőke, valamint a biztosítéki
alap szempontjából. A mezőgazdaságnak váltó alak-
jában nyújtandó hitele kapcsolatba hozható a jegy-
bankkal. A jegybank-szabályzatba felveendő az az
intézkedés, hogy az ugynevezett kereskedelmi váltó-
tárgyat képezhetik azok a váltók, amelyek a mező-
gazdasági hitelszövetkezetek után a központi hitel-
szövetkezetbe jutottak és amelyek annak forgat-
mányával ellátva, a jegybank által reeskomptalan-
dók. Ezen mezőgazdasági váltóknak leszámítása a
jegybank által sem liquiditás, sem sekuritás szem-
pontjából kifogás alá nem jöhet.

A külön magyar jegybank szabadalmanak tar-
tamát hosszabb időre kell megállapítani. A tartamot
30 évben vélem meghatózandónak.

Ami azon jogokat és kedvezményeket illeti, ame-
lyek a külön magyar jegybanknak nyújtandók, va-
lamint azt, hogy minő közvetlen és közvetett pénzü-
gyi szolgáltatásokat kell a banktól kikötni, ezeket
a következőkben foglalom össze:

Nem igényel bővebb magyarázatot és indokolat,
hogy a jegybanknak adó- és illetékkezdményre
van szüksége. Ehhez képest a külön magyar jegy-
bank:

1. Felmentetik a nyilvános számadásra kötelezett
vállalatok adója, az ezután kivethető törvényhatósági
és községi adók, az utadói, ugyszintén a keres-
kedelmi és iparkamarai illeték alól.

2. Személyes bélyeg- és illetékmentességet él-
vez. Ez a mentesség azonban váltókra és utalvá-
nyokra nem terjed ki.

3. Üzlete körébe tartozó levelezéssel és egyéb
postaküldeményei, valamint postautalványai portó-
mentesek. Ez utóbbi, a postautalványokra vonatkozó
kedvezmény azonban csakis a szabadalom első fe-
lében érvényes.

Azon biztosítékok, amelyek az Osztrák-Magyar
Banknak a bank üzletére és ebből származó köve-
telések biztosítására nézve a jelenleg érvényben
lévő alapszabályokban megadottak, azok természet-
szerűleg ugyanily kiterjedésben a külön magyar
jegybanknak is biztosítandók lesznek.

Már a tartalékalap képzésénél utaltam arra, hogy
a bank csak pénzügyi szolgáltatást nyújtson az ál-
lamnak. Ezen szolgáltatás a tiszta jövedelemből való
részletelésben állana és a következőkben volna meg-
határozandó:

A bank által elérendő tiszta nyereségből a rész-
vényesek részére 5% osztalék vonatlik le;

az ezután fennmaradó tiszta nyereség fel-
osztása pedig a következőképp történnék:

10% a bank tulajdonában maradó rendes tar-
talékalap képzésére lesz fordítva;

a további tiszta nyereségből az államot 60%
illeti meg részletelés címén;

és a fennmaradó 40% a bank részvényeseinek
mint felülosztalék járna.

A bankfiókok felállításának kérdése ezen keretbe
tartozván, azon nézetemnek adok kifejezést, hogy
ezek számát és elhelyezési helyeit a törvényben
előre részletesen megállapítani nem volna célszerű,
hanem e részben a kormánynak megfelelő állandó
befolyást kellene biztosítani. E helyütt azon kér-
désre, hogy meddig terjedjen a kormány befolyása
az egyes funkcionáriusok alkalmazása az organi-
záció és az ügyvitel tekintetében, a következőket
jegyzem meg:

A bank előre egy kormányzó állítandó, akit a
kormány javaslatára ő felsége nevez ki;
a kormányzó mellett 2 helyettes, vagy alkör-
mányzó működnek, akiket a kormány nevez ki.

Ezen alkormányzók egyike a pénzügyminiszter-
ium hivatalnokainak sorából nevezendő ki, aki mű-
ködése ideje alatt is a pénzügyminisztériumnak stá-
tusában megmarad.

Az igazgatóság 12 tagból áll, akikből 8-at a köz-
gyűlés választ, 4-et pedig a kormány nevez ki. A
választott tagok kormányhatóságilag megerősít-
tendők.

A bank főbb hivatalnokai, akik önálló üzleti ren-
delkezési joggal felruháztnak, működésük meg-
kezdése előtt kormányhatósági megerősítést igény-
elnek.

A hivatalnokok részére egy külön szolgálati
rendtartás állapítandó meg, amelyben a bank tör-
vényeire tartozó intézkedések és követelmények szigorú
betartása és a bank üzlete körüli titoktartás
különösen előíratik és büntető szankcióval ellát-
tatlik.

Azon kérdésre, hogy szükséges-e, hogy az ön-
álló jegybank már keletkezésékor készíthető bank
legyen, határozott igennel kell felelnem. Törvényes
intézkedésekkel meg van állapítva az aranyérték
alaki kerete és az ennek alapján megszerzett arany-
készletek által a készíttetések felvételének anyagi
lehetősége.

A feltett kérdés megoldásánál figyelemmel kell
lenni még a kiegyezés kiegészítését képező zárjegy-
zékönyv első különleges határozmányára is. Ennek
tartalma szerint az Osztrák-Magyar Bank szabadal-
manak meg nem hosszabbítása esetében a kölcsönös
állami pénzügyi szolgáltatások és kötelezettségek az

1902. évi XVII. törvényezikben megállapított arany
pénzegység, mint értékmérő alapul vétele mellett
lesznek teljesítendők, tehát megállapítja, hogy ön-
álló magyar jegybank létesítése esetében a fizetések
mindkét állam részéről aranyban eszközözendők. Ha
tehát a készpénzfizetések felvétele mint kétségtelen
alap jelentkezik, akkor kérdés tárgyát nem képez-
heti, hogy a létesítendő önálló jegybank csakis mint
készíttetésű bank szervezendő.

De viszont világos, ha Magyarország felveszi a
készíttetéseket, akkor ugyancsak a zárhatózatok
1. pontja értelmében Ausztria is kénytelen lesz a
készíttetéseket felvenni. Mert ki van kötve, hogy a
hasonló természetű fizetmények részéről is az arany
korona, mint értékmérő alapul vétele mellett teljes-
ítendők. De nemcsak ezeket, hanem pl. az osztrák
exportnak Magyarország felé irányuló tetemes meny-
nyiségű szállítmánya után a szállítási díjakat szintén
aranyban fogja teljesíteni. Továbbá az osztrák
vételeket mezőgazdasági takarmányban, állatokban,
lisztben stb. természetesen szintén aranyban lesznek
fizetendők. Ezen vételek legnagyobb része kész-
pénzben eszközöltetik, ellenben Magyarország be-
vásárlásai ipaterményekben hosszabb lejáratu hit-
elre történnek. Így ha ezen a réven Ausztria hite-
lezője is volna az országnak, időközönként mégis
készpénzbeli fizetéseket tartozik teljesíteni, ami lé-
nyegesen befolyásolja a valuta fentartását.

Általában véve mindenekelőtt azt kell meg-
jegyezni, hogy a fizetési mérleg tételeinek meg-
állapítása bizonytalan, ingadozó s még a hivatalosan
megállapított számok is biztos alapon nyugvóknak
nem mondhatók.

Magyarország fizetési mérlegének megállapítását
egy igen érdekes tanulmányban megkísérelte dr.
Fellner Frigyes „A nemzetközi fizetési mérleg és
alakulása Magyarországon” című, a folyó évben
megjelent művében. A magyar korona országainak
fizetési mérlegét a következő eredménnyel állá-
pitja meg: Tartozás a külfölddel szemben 453,594.165
korona, követelés a külföldtől 277,079.996 korona, a
magyar korona országainak fizetési mérlege a külföld-
del szemben tehát több mint 176 millió koronával
passzív.

A fizetési mérleg passzív rovatában azonban
több olyan tétel van beállítva, melyek természetük
szerint oda nem tartoznak.

Ha már most a fizetési mérlegről — a valuta
fentartásának szempontjából indulva ki — levonjuk
azokat a tételeket, akkor a fizetési mérleg passzi-
vumot egyáltalán nem, hanem ellenkezőleg, a helyes-
bített szám 117 millió korona követelést tüntet fel.

A fizetési mérleg tekintetében általam kifejtett
álláspont megerősítést nyer dr. Treugott Gering,
Die Verschuldung d. Schweiz — Zürich 1904. című
tanulmányában. Csak egy számmal akarom illusztrálni
az általam felállított mérleg és számadás helyessé-
gét. Még pedig a készpénz- és tőkekészleteknek fejlő-
désével 1898. és 1906. évek közti időben. Ezek ma-
gyar hitelintézeteknél a következőleg alakultak:

Év	Saját tőke ezer kor.	Takarékbetétek és tőkésített kamatok	Betétek folyó- és cheque-számlára ezer korona
1898.	812.126	1.744.268	33.081
1906.	1.327.286	2.681.028	434.711

Postatakarékpénztár:

Év	Takarékbetétek és tőkésített kamatok ezer korona
átlag 1896—1900	51.775.4
1906.	147.031.5

Összesítve ezen eredményt, azt látjuk, hogy
a tőketöbblet . . . . . 515 millió
a takarékbetéti többlet . . . . . 936 „
a folyó és cheque-számla betét-többlet . . . . . 201 „
a postatakarékpénztári betét-többlet . . . . . 96 „

A pénzzaporulat tehát ezen időközben 1749 millió
koronára terjedt.

Ezen egy tétel mutatja azt, hogy passzív fizetési
mérlegről nem lehet szó, mert a nemzeti vagyonszaporulat
ezen a téren igen lényeges, évről-évre terjedő
emelkedést tüntet fel, ez pedig csak egy hányadát
képezi a vagyonsodás emelkedésének és megerősíti
azon eredményt, amelyet az általam felállított számla
igazol, hogy t. i. a magyar fizetési mérleg éppenséggel
nem nevezhető passzívnak.

A magyar fizetési mérlegnek általam eszközölt
feltüntetése pedig semmi tekintetben sem mutatja
ezen aggályos szempontokat és azért a fizetési mér-
leg alakulását is olyannak kell jelezniem, amely a va-
luta helyreállítására és a valuta fentartására tekintetben
sem képez nehézséget.

Az az aggály, hogy a külön a magyar jegybank
felállítása a külföldön és különösen Ausztriában elhe-
lyezett értékpapíroknak az országba való visszavonó-
lást fogja maga után vonni, vagy a zárjegyzékönyv
II. cikkében foglalt határozmány ily hatással lehetne,
nem indokolt. Mert az utóbbi éveknek tapasztalatai
azt mutatják, hogy a külföldön elhelyezett értékpapi-
roknak visszavandorlása egészen más okoktól függ s
a külön magyar jegybank felállítása egyedül Ausz-
triával szemben jöhet szóba.

Az értékpapírok elhelyezése terén beállott euró-
pai jellegű gazdasági evolúció szükségessé teszi:
hogy épp a külön magyar jegybank felállítása alkalm-
ból fogantatva vegyük egyúttal midazokat az intéz-
kedéseket, amelyek a magyar állami hitelek meg-
szilárdítását és ezzel kapcsolatban az egyéni hitel
erősödését vonják makuk után.

Az általam javasolt intézkedések két csoportra
oszlának:

Az első: az, hogy az államnak vasuti hálózatába,
gyáraiba, üzemeibe befektetett stabil tőkék, amelyek
járulékok kibocsátása által szereztettek be, vagy
fedezve vannak, egy megfelelő időre kideredő tör-
lesztési tervnek megfelelő hányada, járadék vissza-
vásárlások által a piacról kivonandók.

A második csoport a biztosítási ügynek a hitel
és valuta politika szempontjából való következő sza-
bályozása. A kereskedelmi törvény 453. §-ában meg-
határozott biztosítási alap, amely 200.000 koronát
tesz ki, minden itt működő bel- vagy külföldi társa-
ságra egyaránt és pedig minden biztosítási ágra kül-
ön-külön 2 millió koronában állapítandó meg. Ezen
összeg kizárólag magyar állami járadékokban helye-
zendő el. A díjtartalékokra nézve pedig kimondandó,
hogy annak egyharmada állami járadékokban, egyhar-
mad része záloglevelekben, vagy községi kötvények-
ben és egyharmad része pedig az eddigi törvényes
intézkedéseknek megfelelően helyezhető el.

E két intézkedés a visszaözléssel szemben a
leghatályosabb eszköz, a fizetési mérleg tekintetében
pedig azt fokozatosan javítja és belátható időn belül
a magyar értékpapíroknak beföldön való elhelyezé-
sét fogja maga után vonni

A külön magyar jegybank felállítása esetén ter-
mészetesen szabályozandó lesz a viszony az osztrák
jegybankkal is.

A külön jegybank mellett gondoskodni kell oly
intézményekről, amely az állam közvetlen befolyása
alatt állva, előmozdítja a valuta fentartását, a kamat-
láb képzésére mérsékelőleg hat és a lombardüzletre,
amelyet a jegybank természeténél fogva csak kor-
látoltabb mértékben ápolhat, a kellő súlyt helyezheti.
Az a szervezet, amely ezen feladatnak hivatva van
és képes is megfelelni, és amely a magyar jegybank
kötő kiegészítése: egy magyar állami banknak lé-
tesítése.

Az állami bank nem versenybank, hanem a hitel-
szervezet célszerű kiegészítését egyrészt, másrészt
az állami pénzügyek kezelésének modern kialakulá-
sát jelentené. Ennek az állami banknak természetes
hivatása volna az államkincstár és a pénzpiac közt,
valamint a nagy pénzintézetek közt az összekötő
kapcsoló képezni. Hivatása volna az állami pénzügyi
operációkban tényleg közreműködni.

A magyar állami bankra még egy különleges
hivatás vár. Azon esetre, ha az Osztrák-Magyar
Bank beváltása nem a 107. cikk I. pontja alkalmaz-
tatnák, hanem annak III. pontja alapján volna eszkö-
zölhető, akkor az átmeneti időben szükséges leszámító-
lás és lombardhitel azon rövid időre, a míg a fel-
állítandó külön jegybank működését megkezdheti, a
magyar állami bank nyújthatja.

A két, Horvátországból meghívott szakértő, Kresic
Vladimir és Crnadak Milivoj beküldtek egy
szakvéleményt, melyet kivonatosan közlünk. A szak-
vélemény kivonata a következő:

Mindenekelőtt hangsúlyoznunk kell, hogy azon
államjogi kérdést, vajjon ez a külön jegybank Horvát-
Szlavonországra nézve is közös bank lenne és
milyen törvények volnának e tárgyban hozandók a
közös, illetve a horvát országgyűlésen, nem érintjük,
hanem a szóbanforog kérdésnek csakis nemzet-
gazdaságtani és pénzügyi részére szorítokozunk.

Kétségtelen, hogy minden nemzetre nézve kívá-
natos, hogy gazdaságának önállóságához jusson. E
szerint teljesen megérthető és természetes azon tö-
rekvés, amely jelenleg ez irányban Magyarorszá-
ban mutatkozik annál is inkább, mert Szent István
koronája országainak már terjedelmükkel és viszo-
nyaiknál fogva teljesen joguk volna arra, hogy gazda-
ságuk önállóságáért küzdjenek és hogy azt ki is
vivjék.

Minden állam gazdasági önállóságának egyik fő-
feltétele az önálló bank. Ilyen bank pedig a jelenlegi
pénzviszonyok között nem képzelhető el másképpen,
mint egy olyan intézet, amely fizetéseit készpénz-
ben teljesít. Ez pedig megkívánja, hogy az ilyen
bank megalapításánál biztosítva legyenek az arany-
valuta behozásához szükséges előfeltételek

A szakvélemény azután így szól: Tekintet-
tel arra, hogy a Szent István korona országai az
osztrák birodalmi gyűlésen képviselt országokkal a
legsúlyosabb gazdasági összeköttetésben állanak, két-
ségtelen, miszerint az önálló bank alapításának egyik
főfeltétele az, hogy Ausztriában, illetőleg annak ös-
szes gazdasági tényezőiben meg legyen annyi jóindu-
lat, hogy az ő részükről Magyarország igyekezetét
a gazdasági önállóság elérésére meg ne zavarják
vagy ezen igyekezet iránt legalább is indifferensek le-
gyenek. Miután Ausztria gazdaságilag a Szent István
korona országainál manapság sokkal erősebb, az ilyen

gazdasági küzdelmek vége nem lehet kétséges, sőt teljes biztonsággal előre is látható. E küzdelem Szent István, korona országainak tökéletes gazdasági leigázásával végződik az aránytalanul erősebb Ausztria alá.

Amilyen kívánatos is volna az önálló magyar bank megalapítása Szent István koronája országaira, úgy mégis a nevezett okok folytán, amelyeket itt kiemeltünk és bizonyítottunk, azon eredményhez jutunk, hogy annak megalapítása ez idő szerint még nem vihető keresztül, mivel az ilyen bank sikeres működéséhez a szükséges előfeltételek teljesen hiányoznak.

Korosac F. G. fumei bankigazgató szakvéleményéből közöljük a következőket:

Előrebocsátva, hogy a fozzám intézett irat értelmében az új bankjegykibocsátó bank csakis az aranyvaluta és az egyetlen bank elvének alapján alapítandó volna, összes válaszaik még akkor is, ha nem pontosak, ezen föltevésből kiindulhatnak tekintendők.

A készfizetések felvétele tekintetében a szakértő a következőképpen nyilatkozik:

Nézetem szerint ez feltétlenül szükséges, mert minden más intézkedés a diszágiót vonná maga után. A papírpénz kibocsátására vonatkozó törvények szigorú és pontos betartása. Arra a kérdésre, minő intézkedések teendők a külön magyar jegybankra való átmenetel megkönnyítése céljából, a szakértő a következőképpen nyilatkozik:

Az átmenetel megkönnyítésére mindenesetre az Osztrák-Magyar Bank szabadalmának lejártá előtti határidőt kellene megállapítani és ezzel a bankkal együtt megegyezést kötni, mely ügyleteinek átvételét megkönnyítene és azután fokozatosan az állam részére az új szolgáltatásokat átvénné.

Ezen egyezmény feltétlenül szükséges, hogy az állam hitelének megkárosítása nélkül az ügyletek felvétele lehetővé tétessék.

A szükséges ércnek megvásárlása pedig egy jó egyezményvel megkönnyítenénk, ha az Osztrák-Magyar Bank bankjegyeinek visszavonása után olyan nagy ércszükségletre rá nem szorul.

EGYHÁZAK.

— (Az eperjesi püspök jubileuma.) Vályi János, az eperjesi gör. kath. püspököt huszonöt évvel ezelőtt iktatták be főpásztori hivatalába. A püspök e nevezetes évfordulóját teljes visszavonultságban azzal ünnepelte meg, hogy az egyházmegye és a papság javára alapítványokat tett.

— (Egyházkerületi közgyűlés.) A dunamelléki református egyházkerület Darányi Ignác főgondnok és Baksay Sándor püspök elnöklésével ma folytatta és be is fejezte a közgyűlését. A napirend során Mészáros János esperes jelentette, hogy az egyházkerület a nagykereseti református egyházközséggel, mint a nagykereseti tanítóképző intézet társfentartójával tárgyalásokat folytatott abban az irányban, hogy miképpen lehetne a tanítóképző intézet anyagi helyzetén javítani s az intézetet a modern követelményeknek megfelelően fejleszteni. E kérdésekről hosszas tanácskozás után végre sikerült teljes megállapodásra jutni. Az újabb teler évi 7400 korona, amely összeget a két fentartó testület vállalja. Léva János esperes jelentette ezután, hogy a magyar protestáns irodalmi társaság a kerülettel karöltve Calvin születésének 400-ik évfordulója alkalmából egyházközségi vallásos népkönyvtárakat óhajt szervezni. A kerületi gyűlés elvben hozzájárult az eszméhez és felhívta a számszékelt, gondoskodjék a fedezetéről. A protestáns árvaliáz segítségére 10.000 koronát szavazott meg a kerület. — Calvin születésének 400-ik évfordulója alkalmából hatalmas emlékmű készül Genfben. Az emlékszóbor javára az egész világ kálvinistái között megindult a gyűjtés, amelyben a magyar reformátusok is részt óhajtanak venni. A gyűjtés módjára nézve a kerületi közgyűlés ma kimondta, hogy a püspökök intézzenek főpásztori szövegeteket a hívekhez, buzgó adakozásra szólítván fel őket, a lelkesedést pedig ünnepi beszédben hívják fel híveiket a hozzájárulásra. A begyűlt összegeket az espereseknek f. évi november hó 15-ig kell beküldeniük a püspöki hivatalhoz, amely azután az egyházkerület elnökségéhez továbbítja. — Több kisebb jelentőségű ügy elintézése után a közgyűlés napirendje kimerült és a tanácskozás Baksay püspök általatos imájával véget ért.

A király és a rektorok.

— Az osztrák egyetemi sztrájk. —

Budapest, június 17.

A Wahrmund-affér nyomán támadt osztrák egyetemi sztrájk a mai nappal valószínűleg forduló ponthoz jutott. A király állítólag olyképpen nyilatkozott a rektorok viselkedéséről, mely, ha igaznak bizonyul, akkor ez a legmesszebbmenő következményeket fogja maga után vonni. Eddig még meg nem erősített hír szerint a király tegnap a Waehringi gyermekvédő-állomás megnyitására a cercle alkalmával így szólott Marchot közoktatásügyi miniszterhez:

— Vessen már egyszer véget ennek a botránynak! Az ön rektorai csinos egy társaság!

Ez a hír főiskolai körökben a legnagyobb feltűnést keltette. A bécsi rektorok még a mai nap folyamán föl fogják keresni a közoktatásügyi minisztert s hiteles fölvilágosítást fognak tőle kérni. Ha igaz az, hogy a király az imént idézett szavakat mondta, akkor a rektorok együttesen be fogják adni lemondásukat s ehhez az akciójukhoz az összes ausztriai főiskolák rektorai csatlakozni fognak. A rektorok lemondása esetében Marchot közoktatásügyi miniszter állása is tarthatatlan lesz.

A kormányhoz közel álló körökben kijelentik, hogy a király nyilatkozatáról keresztényszociálista oldalról terjesztett előadás nem felel meg teljesen a valóságnak. Csak az igaz, hogy rendkívül energikusan nyilatkozott a sztrájkoló diákok ellen s így szólott a közoktatásügyi miniszterhez:

— Vessen már egyszer véget ennek a dolognak!

A király ezután a rektorokról is barátságosan nyilatkozatot tett, de hír szerint nyilatkozatában csak azokat a rektorokat értette, akik annak idejében a diákokkal azonosították magukat, anélkül, hogy tudták volna, hogy a sztrájknak mi a célja. A közoktatásügyi miniszter erre elmondta a rektorok konferenciájának lefolyását, amire az uralkodó a rektorok viselkedésével való meglegedését fejezte ki.

A főiskolákon ma délelőtt egyébként nyugalom volt. A műegyetem előtt összeverődött néhány száz diák, de rendezettség nem történt. Az egyetem előtt csak kevés diák csoportosult, akik csakhamar nyugodtan elvonultak.

Mint az éjjeli órákban Bécsből értesítettek, ottani beavatott körökben a leghatározottabban megegyeztetik azt a híresztelést, hogy az ausztriai egyetemek és főiskolák rektorai az uralkodó tegnapi nyilatkozata miatt lemondanak állásukról. A képviselőházban ma olyan képviselők, akiknek érintkezésük van az egyetemi hallgatósággal, az elnököt, azt beszélték, hogy az egyetemi sztrájk abban a pillanatban megszűnik, mielőtt Wahrmund tanár kijelenti, hogy más egyetemre készül menni s nem akar Innsbruckban maradni. Wahrmund állítólag már legközelebb el fogja magát erre tökélni.

Az egyetemi mozgalom ügye ma úgy áll, hogy a bécsi egyetemeken hétfőn, e hó 22-én minden valószínűség szerint ismét meg fognak kezdődni az előadások. Vajon addig a viszonyok tisztázódnak-e, az még ma beláthatatlan, annyi bizonyos, hogy az egyetemi tanárok többsége egyáltalán nem látja pesszimistikusan a helyzetet. A szulypont Innsbruckban van, mert a szolidaritás kötelezi a diákságot, hogy Innsbruckból várja a kommandót. Mégis reménylik, hogy hétfőig fordulat fog bekövetkezni, mert addig Wahrmund minden bizonynyal alkalmat fog találni a nyilatkozásra s tisztázni fogja a félreértést, amely különben a rektori konferencián már tegnapelőtt elsimult.

A képviselőházban ma egyébről sem volt szó, mint az uralkodó tegnapi nyilatkozatáról. Nagy kíváncsisággal tudakolták a waehringi felavató ünnepen jelen volt keresztényszociálista képviselőktől a király szavainak autentikus szövegét s azok leplezetlenül megmondták, hogy csakugyan úgy hangzott az uralkodó nyilatkozata, mint ahogy a „Reichspost” mai reggeli száma közölte. Az illető képviselők beszélik, hogy ő felsége különösen emelt hangon szólott a közoktatásügyi miniszterhez, nyilván azért, hogy mindenki hallja.

A bécsi rektorok ma délelőtt a kultuszminisztériumban jártak, hogy megtudják hitelesen az uralkodó nyilatkozatát. Marchot közoktatásügyi miniszter azt felelte, hogy ő felsége csakugyan beszélt a rektorokról, de szavai nem voltak olyan tulságosan élesek, mint ahogy képviselői körökben kolportálják és nem is valamennyi rektorra vonatkozott nyilatkozata.

Dr. Ebner udvari tanácsos, a bécsi egyetem rektora kijelenti, hogy a rektorok lemondásáról terjesztett hírek nem igazak.

A bécsi egyetem rektora ma érintkezésbe lépett a többi főiskolák rektoraival s abban állapodott meg, hogy nem pénteken, hanem e hó 22-én kezdődjenek ismét az előadások s addig a rektorok iparkodjanak békés megegyezésre jutni a sztrájkoló ifjúsággal. Remélhető, hogy még e héten maga Wahrmund fog véget vetni a sztrájkoknak, kijelentvén, hogy nem tart többé előadást az innsbrucki egyetemen s elfogadja a meghívást a gráci, vagy a prágai egyetemre. Ily módon Wahrmund előtt még mindig nyitva marad az ut, hogy ügyét jogi uton tisztázza. Képviselői körökben is biztosra veszik, hogy az affér még e héten el fog szűlni, annál is inkább, mert Wahrmunddal elvben már létrejött a megállapodás. Wahrmund ma este visszatér Innsbruckba, miután a közoktatási miniszterrel folytatott tárgyalásai kedvező eredménnyel jártak. A megoldásra a legalkalmasabb mód az, hogy Wahrmund a jövő tanévben a gráci egyetemen fogja előadásait folytatni. Ennek bizonyos formai akadályai vannak. Tudvalevőleg a gráci egyetem jogi fakultásának tanári kara már két ízben visszautasította Wahrmund meghívását s ha a tanári kar ezúttal sem fog hajlani a közoktatási miniszter kívánságára, akkor nem marad egyéb hátra, mint az, hogy a közoktatási miniszter a tanári kar hozzájárulása nélkül nevezze ki Wahrmundot a gráci egyetem egyházi tanszékére.

A szabadelvű német egyetemi hallgatók bizalmi válaszmánya ma délután is ülést tartott, amelyen heves vita volt gróf Sternberg ismeretes sértése miatt. Határozatot még nem hoztak, hogy mi módon torolják meg gróf Sternbergen a tegnapi esett sértést s ma este e részben nagygyűlés lesz a Colosseumban. A német szabadelvű diákság minden körülmények között folytatni akarja a sztrájkot s el van tökévelve, hogy pénteken nagy tüntetést rendez a műegyetemen, ha meg akarnak kezdeni az előadásokat. A prágai egyetemi hallgatóság hallani sem akar a sztrájk abbanhagyásáról s így a jövő hétfőn aligha lehet majd folytatni az előadásokat.

A Reichsrath ülésén Wolff képviselő utal a felségnek a rektorokra vonatkozó nyilatkozatára és tiltakozik az ellen, hogy az uralkodó politikai ügyekbe beleszóljon. Schaeffer szociáldemokrata ugyancsak ezzel az állítólagos nyilatkozattal foglalkozik, amelyből arra lehet következtetni, hogy az uralkodót e kérdésben tévesen informálták. A ház joggal követelheti a miniszterrel, hogy ez ügyben teljes felvilágosítást adjon. Elnök kijelenti, hogy az egész ház helyeslésére számít, midőn az egyetemi ifjúságot nemzetiségi különbség nélkül Ausztria virágának nevezi. Elvárja az osztrák diákságtól, hogy nemzetiségi különbség nélkül, de jogaik és szabadságaik tudatában a szabadságot, a tudományt és a művelődést fogják szolgálni és szabadságaikat helyesen fogják felhasználni, de nem engedik magukat kihágásokra csábítani, amelyek a diákbecsületről táplált fogalmakkal ellenkeznek.

Az innsbrucki egyetemi tanács nem járult hozzá a bécsi rektori értekezlet határozatához s nem is engedte meg a hirdetés kifüggesztését. Ilyen körülmények között a helyzet még jobban kiélesedett. Wahrmund holnap fog nyilatkozni, hogy elfogadja-e meghívását a prágai egyetemre s inteni fogja a diákságot, hogy álljon el a sztrájkotól.

A „Narodni Liszt” bécsi értesítése szerint báró Beck miniszterelnök tudatta Luegerrel és általa a keresztényszociálista párttal, hogy Wahrmundot Prágába fogja áthelyezni.

Grácban a diákság megbízottai és a műegyetem s tudományegyetem rektorai között ma délelőtt tíz óraker kezdődött tanácskozás még nem ért véget. A főiskolában eddigéle semmiféle rendezettség nem történt. Az innsbrucki szabadelvű diákok elhatározták, hogy folytatják a sztrájkot.

KÜLFÖLD.

Vilmos császár riadója. A Berlini Lokalanzeiger ma erélyes hangon csáfolja meg azokat a híreket, melyek Vilmos császárnak pénteken elmondott állítólagos beszédét vitték világgá. Az említett lap szerint Vilmos császár a napokban, sem pénteken, sem máskor beszédet nem mondott; a beszéd szövegének egyetlen szava sem igaz és így a kommentárok is elesnek. „Mi készen vagyunk!” — hangzott el állítólag a császár ajkairól. Ezzel a mondással szemben most Franciaországból is azt kiáltják át, hogy ők is készen állanak. Charles Humbert, a Meuse-kerület szenátora múlt évben könyvet adott ki a francia hadseregről, amelyben feltárja, hogy a katonai állapotok Franciaországban tarthatatlanok. Ezt a könyvet németre is lefordították és egy Franciaországot sértő karrikatúrával ellátott czimlappal került a könyvpiacra. Humbert most a „Le Journal”-ban következőképpen nyilatkozik könyvének helytelen felfogása felől:

„Gazán csodálatos lett volna, ha keleti szomszédaink, akik állandóan éles szemmel kísérik minden katonai előkészületünket és a legesekélyebb esetet, amely alkalmas arra, hogy katonai reputációnkat kisebbitse, a legnagyobb gyorsasággal megragadva, nem használták volna fel könyvemet is arra, hogy bebizonyítsák, miszerint Franciaország teljesen harc képtelen. Könyvem német fordítása, czimlappja és mindenekelőtt az az óriási reklám, amely megelőzte és követte, mind arra szolgál, hogy felkorbácsolják a nemzeti gőgöt és bebizonyítsák, hogy a német birodalomnak a világon minden meg van engedve, minthogy régi vetélytársa immár harc képtelen. Ne csodálkozzunk tulságosan, ha látjuk, hogy a németek az ő sajátos nemzeti brutalitásukkal hadseregünk futólagos hiányait, amelyekre rámutattam, helyrehozhatatlan romlásnak és pusztulásnak tüntetik föl. Ezekre a hiányokra azért mutattam rá, hogy megszüntessék őket, aminthogy azóta meg is szüntették. Valóban harc képtelen volna a francia hadsereg? A németek ebből „nagy aktualitást” csinálnak! Mindez pedig hazugság! . . . Én ma azt mondom, hogy Franciaország harcra kész! Önök kételkednek ebben kedves német uraim? Jól van. Én tehát be fogom bizonyítani önöknek!

A véderő. A véderő-bizottság változatlanul előgátda a landwehr ujonczkontingens emelésére vonatkozó törvényjavaslatot. Elfogadott továbbá határozatokat, amelyek felszólítják a kormányt, tegye meg az előkészületeket arra, hogy a landwehr tartalékosainak számára 1910-ig a két éves szolgálati idő életbeléptethető legyen, a honvédség és a közös hadsereg tartalékosainak fegyvergyakorlata háromra szállítsák alá oly módon, hogy az egyik gyakorlat 21 napig, a másik kettő 13 napig tartson, végül, hogy a katonai büntető perredtartásra vonatkozó javaslat haladéktalanul betervezzék. Georgi miniszter hangsúlyozta, hogy a 11-ik és 12-ik szolgálati évben eddig követelt fegyvergyakorlatot a törvény nemcsak a landwehrbe sorozott legénységre nézve fogja eltörölni, hanem azokra nézve is, akiket a landwehrtől áthelyeztek a tartalékba, ha csak a fegyvergyakorlatozási kötelezettséget a megelőző években rendben teljesítették.

Marokkó. Tangerből jelenti a Havas-ügynökség, hogy az Arzilla-törzs Muley-Hafidot kiáltotta volna ki szultánnak, nem felel meg a valóságnak.

Buchta Ben Bagdadit és fivérét Muley Hafid parancsára börtönbe vetették és birtokaikat elkobozták. Kikiáltók tudtára adják a népnek, hogy a dohányadót és postai illetékeket ismét szedni fogják. Ezen intézkedéseket nem kifogásolták.

Franciaország a béke mellett. Pichon francia külügyminiszter a demokrata-szövetség bankettjén beszédet mondott, amelyben a legutóbbi republikánus vívmányokat ünnepelte. A miniszter ezután a jelenlegi világpolitikai helyzettel foglalkozott. Az Európában vagy a legtávolabbi Keleten létrejött közeledések és ententékbe egyetlen háborús gondolat sem vegyült. Franciaországnak állandó őszinte törekvése, hogy seholye idézzen elő nyugtalanságot, vagy ellenségeskedést. Mi csupán demokratikus munkánkat akarjuk folytatni, védve magunkat bonyodalmaktól és távol tartva magunkat kalandoktól. Fegyveres erőnk rövid

időn át Marokkóban volt igénybevételre, ahol gyarapították tekintélyünket. Tudjuk, hogy mivel tartozunk önmagunknak és Európának és nem származhat veszély a világkére átmeneti intervenciónkól, amely vitathatlan igényekre támaszkodik és amelyben tisztán jogaink gyakorlására szorítkozunk.

A porosz választások. A porosz képviselőválasztások eredménye — mint Berlinből jelentik — a következő: Megválasztott 152 konzervatív, 59 szabad konzervatív, 64 nemzeti liberális, 28 tagja a szabad-eküli néppártanak, 8 tagja a szabad egyesülésnek, 110 centrupárti, 15 lengyel, 6 szociáldemokrata, 2 dán, 3 pártönkivüli, összesen 442 képviselő. Berlin XII. kerületében pótválasztásra van szükség.

Úti figurák.

— Nyaralás előtt. —

Mikor a hazai fürdők hirdetései megjelennek a lapokban és a vezércikknek hazánk természeti szépségeiről áradoznak, szépen megindul a magyar evázió külföldre. Nyáron világot jár a magyar, aki az angol után Európa legnevezetesebb globetrotterje. Szó sincs róla, szeretik is odakünn lelkes és jól fizető honfitársainkat, akik pusztá megjelenésükkel nagyobb haustet idéznek elő egy-egy fürdőhelyen, mint Kalifornia aranybányáinak fölfedezése. Pinczér, hotelier, idegenvezető aránylag eléggé hamar fel is szokta fedezni a magyar zseb Kaliforniáját.

Külföldön csak egy nemzet fia nem szeretik a magyarokat s ezek: a magyarok. Idehaza ugyan fölfaljuk egymást, viszont külföldön annyira utálkozunk, hogy ha magyart pillantunk meg, menten átmegyünk a tenger másik oldalára. Titkos maffiák alakulnak lépten-nyomon; vérszerződéssel kötelezzük magunkat, hogy egy-egy eldugott külföldi fürdőeske nevét életünk végéig magyar embernek el nem áruljuk. Természetes, hogy az első, akivel aztán odakünn összeakadunk: a pesti szomszédunk, aki egész évben orunk alá porolja a szőnyeget, akinek csemetéje pontban a délutáni alvás idején a rózsabimbó és a méh románczát hegedüli.

Annak a szeretetnek a szemüvegével, melyvel egymást külföldön fölfedezzük, sikerült néhány magyar utazó-típust megfigyelnem.

Az egyik: okvetlenül körszakállt visel és lágy tremoló-hangon beszél a poétikus dolgokról. Noha ügyvéd vagy bankhivatalnok, ábrándos lelki, mint egy commis voyageur és az élet-ábrándja az, hogy ő tulajdonképpen tenoristának született. Már májustól kezdve kizárólag a külföldről beszél és egyformán lelkes ah-okkal emlegeti Svájc hegyeit és az Adria hullámain. Végre augusztusban vonatra ül és attól kezdve mindenütt találkozhat vele.

Ha valahol valaki nagyszerűen kiesztérgályozott francziassággal veszekszik a pinczérrel, ha a kupéban Balkánt emleget, mivelhogy nem respektálják a börtönddel lefoglalt helyét; ha morog, zsörtölődik, veszekszik, reklamál, panaszkönyvez, diplomáciai viszonyosságra hivatkozik és európai bonyodalommal fenyeget: az ő, az elhibázott tenorista. Végigrobotol minden látványosságot és mindenütt csalódás éri. A börtöndjeit tovább küldik, a pinczér rabol, a Baedecker hazudik. Franciaországnak fogalma sincs a kulturáról, mivelhogy a kávé hab, a rostélyost foghagyma nélkül képzeli. Az állomásokon nemes hordár, sehol sincs rend, ellenőrzés, tekintély, kényelem. Aztán mikor mindentől elundorodva, törődött, lerongyoltan, agyonhajszoltan hazatér, hangja lassankint visszanyeri gyengéd tremolóját. Ismét a külföldért rajong és a kioszkbeli pinczérnek fölényes mosolyival veti oda: „bezzeg a stabilimentón ötezer vendéget szolgálnak ki . . .”

Szinte ellentéte ennek a vérbeli bohém-utazó. Ez külföldön is a pesti életét folytatja. Délután ébred, kávéházban lakik, megveti a Baedeckert és amennyiben egyáltalában kimozdul a kávéházból, a világot sem nézne meg olyasmit, amit a Baedecker csillaggal jelöl. Viszont: mindentől el van ragadtatva, minden új étel szenzáció neki és minden újabb kényelmetlenségben a francia, vagy az olasz, vagy az angol stb. évezredek kulturáját csodálja. Ennek külön elmélete van arról, hogy Franciaországban miért nem lyukasztják át a vasuti jegyet és egy nagy nép nagyszerű kulturáját és szellemes-

ségét látja abban, hogy nincs rend, ellenőrzés, tekintély, kényelem stb. Hazajön és boldog, hogy sehol sem nézett meg semmit, hogy nem szegényedett vágyakban és még tárva-nyitva előtte a világ minden gyönyörűsége. Bizonyos azonban, hogy a világ minden nem látott látványosságát szebben és kimerítőbben tudja leírni azoknál, akik filiszteri módon mindennek végére jártak. Bayard.

A női ruha forradalma.

Budapest, június 17.

Súlyos dilemma előtt állnak a mi elegáns és bájos hölgyeink. A divat olyan merész ujtása van készülöben, amely még a legvállalkozóbb előharcosnőket is megdöbbeníti: az antik görög ruhát, a hasított „tanagra”-szoknyát akarják lánszírozni.

Minden lap hírül hozta a longchampsi versenyek ama szenzációját, hogy csinos fiatal „mannequin”-ek, egy elsőrendű szabócéz megbizásából, testhez tapadó, oldalt hasított szoknyában jelentek meg, mely alatt nem volt sem ing, sem alszoknya, csupán testszinű trikó, s melynek fátyolvékony szövete a nőcskék hibátlan formáit, plasztikusan kidomborította. A párisi közönség figyelme egyszerre elfordult a grand prix-ért futó lovaktól és minden szem a furcsa ruhákat nézte. A meglepetés, a bámulás, a felháborodás moraja zugott a tömegen végig. Rendőrök felszólították a próbahölgyeket, hogy hagyják el a versenyteret, ezrével tódultak utánuk, fotográfusok siettek megörökíteni a kiüzetésüket és . . . a görögös szoknya divatja biztosítva volt.

Azóta a napisajtó komoly cikkekben tárgyalja az ujtást, a divatlapok különféle változatban ismergetik a modernizált antik ruhákat, a szépirodalmi revue-k antik szobrok képeit reprodukálják és bevezetik a készülö divat történetét.

A nők divatja az ezredékeken végig sokat változott és a sok változás közben egy-egy divat kisebb-nagyobb eltérésekkel számtalanszor ismétlődött. Így hát a hasított szoknyák divatja sem évezredek átugrásával pattant ki a párisi szabók agyából.

A francia direktórium idejének divathölgyei, a merveilleuse-ök, a Beauharnais Jozefinek vették föl az antik görög viseletet. Némelyik még a harisnyájáról is lemondott s csupasz lábát egyszerű szandálba bújattatta.

Lecocq „Angot”-jában láttuk ezeket a merveilleuse-öket a szép Mademoiselle Lange-zsal élőkön, amint az incroyable urakkal és a csengő hangu Ange Pitou-val játszottak eselszövösdt.

Ezt az operettet akkoriban nem illett fiatal leányoknak megnézni, éppen oly kevésbé, mint évekkel ezelőtt az Offenbach „Szép Heléná”-ját sem, amelyben Hortense Schneider vitte diadalmasan a görög hasított szoknyát az erősen megvilágított színpadra.

Azóta nagyot fordult a világ, azadora Duncan meztelen lábú tánczain ma már senki se botránkozik meg. A kifogástalan idomu hölgy nemcsak iskolát nyitott, hanem iskolát csinált is. Egy másután tüntek föl a különböző „zeneszerzők”, de egytől egyig meztelb tánczoló művésznők és csak néhány hét előtt volt Budapesten is szép sikere a Wiesenthal-leányoknak, akik Beethoven-t úgy tánczolták, hogy Max Klinger bizonyosan megörökített volna őket a nagy mesterről mintázott szobrán.

Nordau egyenesen Miss Duncant okolja, — vagy mondjuk: az ő érdemének tudja be — hogy a tanagra-ruhák ideje elérkezett. Bizonyos, hogy a női ruhák ujjában határozott tendenciával „szülkülnek”; az se titok, hogy a jupon-ok egyre vékonyodnak, kevesbednek; hogy legújában már csak alszoknyából kombinált egyetlen fehéreműt túrt meg a divat, s hogy a divatlapok legújabb száma már egy térdigérő divatos trikóval kedveskedik a hasított szoknyához.

A párisi élezlapok, természetesen, szintén kihasználják az új szenzációt. Luc, a Journal Amusant egyik rajzolója, szellemesen figuráz ki egy tulmolt nőt, aki testhez tapadó ruhában készül ki menni. Férje komor arcot vágva kérdezi:

— Remélem, veszel még valamit magadra?

— Hógyne! feleli a neje; a kis zöld kalapot te szem fel.

Minket nem aggaszt a hasított szoknyák di-

vatja. Elvégre valószínű, hogy csak szép alakú nők fogják viselni. Csak egytől félünk! Minden áramlatnak van reakciója: a görögös szoknyákat okvetlenül követi a — krinolin.

Revolver az ügyvédi vizsgán.

— Saját tudósítónktól. —

Budapest, június 17.

Ilyenkor, az iskolai évt végén, alig van nap, hogy egy-egy diák a vizsgálatoktól való félelmében ne követne el öngyilkosságot. Valószínűleg rovatot lehetne nyitni az öngyilkos diákok számára.

Ma azonban olyan eset játszódott le a budapesti ügyvédvizsgáló bizottság előtt, amely eltér a megszokott vizsga-tragédiák sablonjától. Egy ügyvédjelölt hozzátartozói — revolverrel kezükben — be akartak hatolni a terembe, hogy a bizottság egyik tagját, Tury Sándor kuriai bírót lelőjék. A legnagyobb izgalomban csak erélyes rendőri beavatkozással lehetett a dühöngő embereket megfékezni és eltávolítani. A mód, amely szerint a fivérek eljárak, nem mindennapi, ellenben az ok, mely tettüket indokolja, az megszokott. Egy ember, tizenhat-tizennyolc esztendői küzdés, nyomorgás és tanulás után eljut annyira, hogy ügyvédi vizsgára bocsássák. Érti gyöngeségét és fél az utolsó vizsga eredményétől. Hozzátartozói látják és vele együtt átérzik a helyzet komolyságát, mert hisz kenyérről van szó, terrorizálni akarják a cenzort, vagy talán az egész bizottságot, hogy elősegítsék annak boldogulását, ki közel áll hozzájuk és talán akinek boldogulása nekik is előnyöket vagy könnyebbségeket biztosít. Ezzel pedig csak az ellenkezőjét érik el. A jelölt — aki az esetben amúgy is gyöngö — elbukik — és az újabb vizsgáján nyomasztó lidérczként kísérti az elmúlt vizsga eseménye.

Az ügyvédvizsgáló bizottság a királyi Kuria tanácstermében S z é k e l y Ferencz koronaügyész elnöke alatt vizsgákat tartott. Három jelölt már levizsgázott, amikor dr. Kelemen Árpád ügyvédjelölt került sorra. Minden tantárgyból a lehető leggyöngébben válaszolt a hozzá intézett kérdésekre. Különösen gyöngö feleletet adott Tury Sándor kuriai bíró bizottsági tagnak a hiteltörvények csoportjából hozzáintézett kérdéseire.

A bizottság ezután határozathozatal czéljából tanácskozássra vonult vissza. Körülbelül negyedórát tarthatott a tanácskozás, amelynek befejezése után kihirdették a határozatot. E szerint az ügyvédvizsgáló bizottság dr. Kelemen Árpádot egyhangú határozat alapján visszaveti és újabb vizsgára utasítja.

Kelemen hialálsápadtan hallgatta végig a határozatot. Azonban alig liangzott el a határozat utolsó szava, amikor a folyosón óriási zaj támadt. Dr. Kelemen Árpád két fivére, az egyik gyakorló orvos, a másik kalocsai kereskedő, a folyosón várták a vizsga eredményét. Mikor meghallották, hogy fivérük megbukott, be akartak hatolni a terembe. Egyikük revolvert vett ki zsebéből és azt magasra tartva, az ajtó felé rohiant.

— Abezug Tury! — Ő buktatta meg — kiáltotta folyton.

Már belépett a terembe és hia a teremőrök le nem fogják, egy bizonyára végzetes kimenetelle lett volna a mai vizsgán. Valóságos dulakodás támadt a terem szolgák és a két Kelemen között és csak alig lehetett a dühöngőket megfékezni.

Ezalatt a folyosón nagy csoportosulás támadt. A zaj egyre nőtt. Mindenki azt hitte, hogy Tury Sándort lelőtték. Be akartak menni a terembe, de az időközben odaérkező rendőrök visszaszorították a tömeget. A két merénylőt előállították a rendőrségen, ahonnan kellő igazolás után szabadon bocsátották, de az eljárást megindították ellenük.

Az incidens természetesen nagy konsternációt idézett elő a teremben. A bizottság tagjai eleinte nem tudták, miről van szó, nem tudták okát adni a máskor oly csendes épületben kitört óriási zajnak.

Dr. Kelemen Árpád pedig sápadtan állt a bizottság előtt, amely utóbb el is hagyta a termet. Ezzel a mai vizsgálatok befejezést is nyertek.

Az esemény híre gyorsan terjedt el a városban. Mindenki azt hitte, hogy a merénylők lelőtték Tury Sándor kuriai bírót. Tudósítónknak alkalma volt az

éjszaka folyamán beszélgetést folytatni Turyval, aki elmondotta, hogy ő abszolút nem okozója annak, hogy dr. Kelemen Árpád a vizsgán elbukott. Az erre vonatkozó határozatot egyhangulag hozták, ő arra sem pró, vagy kontra befolyást nem gyakorolt. Kelemen egyébként is gyöngö tanuló volt. Alapvizsgáit is csak szótöbbséggel tudta letenni. Bár a budapesti egyetemre iratkozott be, Kolozsvárra szigorlatozott. Ezekből is — fejezte be a beszélgetést Tury — látható, hogy a határozat nem volt igazságtalan és hogy ilyen erőszakos föllépésre sem ok, sem pedig jog nem volt.

Mozgó képek.

Az iskolaév végén.

JANI: Én meg fogok bukni németből.
JÓSKA: Én földrajzból és számtanból, továbbá magyar irodalomból, történelemből talán, de... izé... mértanból egész biztosan... Engem agyon fognak verni odahaza.

JANI (szomoruan): Én nem bánom, akármit is csinálnak velem, én tanultam. Én bedolgoztam a fejembe minden marhaságot, de mit lehet tenni...? A Horváth tanár urnak mindig vannak olyan viczei... A vizsgán olyanokat kérdez, amik sohasem voltak föladvá... Aztán meg az első sorban a Buchwald egy komisz fráter.

JÓSKA: A Buchwaldot a vizsga után el kellene látni egy kicsit... Nekem egyszer azt sugta, hogy az első koronás király Schlesinger és Polakovits volt...
JANI: Hogy lehet ilyen butaságot utána mondani.

JÓSKA (busan): Hát... hát a Horváth tanár ur kiabált, a Buchwald meg sugott és megszurtt egy tollal és akkor hirtelen kiszaladt a számon... Ilyen dolgokat csinált.

JANI: Mert ő erős és nem fél, hogy az óra végén a rajztáblával fejbe vágják...
JÓSKA: Vizsga után kihuzza a lutrit...
JANI (sóhajtván): Vizsga után...! Mi lesz velem vizsga után... A papám azt mondta, hogy ha megbukok, akkor suszter leszek.

JÓSKA: Két hétig nem fogok téstát kapni. A cseresznyét is mind a Klári fogja befőzni... és ha én nem kapok ebédet, az a pocok mindig röhög... Ezért úgy tudok dühösködni... És fognak lütni és fognak verni, mert egy kis fiút nem kunszt... Egy nagy erősebb... Nem?

JANI: El kellene szokni... Lemenni a tengerhez, beszökni a hajóra és amikor már megy, akkor lehet kibujni... Akkor elvisznek Amerikába, ott szerziünk egy puskát és belelövünk a delawarokba...
JÓSKA: Már nincsenek delawarok... De azért ez jó volna... A Klári bögne és a papámnak úgy kell... Minek pofoz...
JANI: Mielőtt elmegyünk, én a mi cselédünknek bevágok a nagykendőjébe, mert egyszer bement a piszok. És a Horváth tanár urnak megírom, hogy nem viczezik rákiáltani a kis fiukra és a Buchwaldot is huzzák el onnan, a fene egye meg, mert majd mindenkinek azt fogja beadni, hogy az első koronás király Schlesinger és Polakovits...
JÓSKA: Mikor indulunk?
JANI: Majd ha pénzünk lesz.
JÓSKA: Én eladom a könyveimet...
JANI: Engem le szoktak küldeni husért, azt a nyolczvanat elcsórom.

(Csöndben tovább terveznek. Egy héttel később megszöknek. A derék tanár urak, meg a szerető szülők nem tudják, hogy miért ment el a két kis fiu. Hisz mindnyájan annyira szerették — kiáltással sirva mennék a rendőrségre.)

Ray.

AZ EGYETERTÉS szerkesztősége és kiadóhivatala VI., Eötvös-utca 32. sz. alatt van.

A szerkesztőség telefonja: 788. szám.
A kiadóhivatal telefonja: 706. szám.

TÁVIRATOK.

A szerb minisztérium lemondása.

Belgrád, június 17. (Saját tudósítónktól.) Pasic elhatározta, hogy benyújtja az egész kormány lemondását és ajánlani fogja a királynak, hogy az ő és az új radikálisokból alakítson minisztériumot. Már valószínűleg holnap lemond a kabinet s a király Milovanovits Milovant, a római szerb követet fogja megbízni a kabinetalakítással.

A Reichsrath munkarendje.

Bécs, június 17. (Saját tudósítónktól.) A képviselőház ülészakát a kormány július 15-éig akarja meghosszabbítani. A miniszterelnök előterjesztette a pártelnökök konferenciájának a munkaprogrammot, mely magában foglalja a Landwähr ujonczjutalékának emelését, felhatalmazási kereskedelem-politikai javaslatokat, a szeszdó emeléséről szóló felhatalmazási javaslatot, a csehországi északi vasut államosítását, a vasuti és postaalkalmazottak fizetésének 13 millió koronával leendő javítását.

Az Adria-vasut.

Konstantinápoly, június 17. (Saját tudósítónktól.) Szerb részről azt hiszik, hogy miután a pénzügyi egyezmény alá van írva, az Adria-vasut építése biztosítva van.

Uj orosz kölcsön.

Pétervár, június 17. (Saját tudósítónktól.) Kockovcev pénzügyminiszter törvényjavaslatot nyújtott be a birodalmi dumának, amelyben felhatalmazást kér, hogy még az 1908. évi költségvetés elfogadása előtt 200 millió rubel erejéig a belföldön kölcsönt vehessen.

Közgazdasági táviratok.

	Newyork.	jun. 16.	jun. 17.
Buza	Jacobuza	98 ¹ / ₂	97 ¹ / ₂
	juliusra	96 ⁷ / ₈	96 ³ / ₈
	szeptemberre	94 ³ / ₈	93 ¹ / ₂
Tengeri	juniusra	—	—
	juliusra	75 ¹ / ₂	75
Csikagó.			
Buza	juniusra	—	94
	juliusra	88 ³ / ₈	88 ³ / ₄
Tengeri	juliusra	67 ¹ / ₂	66 ³ / ₈

New-York, jun. 17. Gyapot New-Yorkban helyben — (—) tegnap, gyapot júliusra — (—) gyapot szeptemberre — (—), gyapot New-Orleansban helyb. — (—), petroleum stand withe Filadelfiában 8.75 (8.75), petroleum Stand white Filadelfiában 8.70 (8.70), petroleum Refined in Cases 10.90 (10.90), petroleum Credit Balances at Oil City 1.78 (1.78).

Csikagó, június 17. (Zárlat.) Zsir júliusra 8.75 tegn. 8.77, zsír szeptemberre 8.95 (tegnap 8.97), szanna short clear, 7.87 (tegnap 7.87), sertésus szeptemberre 13.45 (tegnap 13.37).

UJDONSÁGOK.

NAPIREND. Naptár. Csütörtök, június 18. — Róm. kat.: Urnapja. — Prot.: Marcellán. — Görög-orosz: jun. 5. Tiri Dorót. — Zsidó: lj. 19. — A nap két reggel 4 óra 2 perczkor, nyugszik este 7 óra 59 perczkor. — A hold két éjjel 11 óra 32 perczkor, nyugszik reggel 7 óra 29 perczkor. A miniszterek nem fogadnak.

Urnapj körmenet a budavári koronázó Mátyástemplomból, a belvárosi plébániatemplomból és az ó-budai templomból reggel 7 órakor. — A pesti evangélikus német egyház választó közgyűlése. — Az Orsz. Magy. Iskola-Egyesület közgyűlése d. e. 11 órakor a vármegyeházban. — Utolsó előadás a Magyar Színházban. — A Népszínház-Vigopercs műszaki személyzetének jutalomjátéka d. u. 8 órakor. — Rózsakiállítás az Iparcsarnokban. — Fényképkiallítás a Műcsarnokban nyitva 9—6-ig. Belépődíj 60 fillér. — A Könyves Kálmán Nagymező-utcai szalonja rendezés miatt zárva. — Tavasz kiállítás az Uránia Kigyó-téri szalonjában nyitva 9—8-ig. Belépődíj 20 fillér. — A Nemzeti Múzeum állattára nyitva 9—2-ig. — A Szépművészeti Múzeum nyitva 10—2-ig. — A Mezőgazdasági Múzeum zárva. — A Néprajzi Múzeum zárva. — A Fővárosi Múzeum zárva. — Az Iparművészeti Múzeum nyitva 9—1-ig. — A történelmi képcsarnok zárva. — A földtani intézet muzeuma nyitva 10—1-ig. — A Közlekedési Múzeum zárva. — A Széchenyi Múzeum nyitva 10—12-ig. — Az aquineumi múzeum nyitva egész nap. — A Technológiai Iparmúzeum nyitva 9—1-ig. — Az orsz. levéltár oklevélkiállítása nyitva 9—2-ig. — A Ráth György-múzeum nyitva 10—4-ig. — Az Erzsébet-Múzeum nyitva 9-től fél 1-ig és 3—4-ig. — A Nemzeti múzeum könyvtára és a többi nyilvános könyvtár Urnapja miatt zárva.

Sarah, a büszke.

A francia becsületrend Kancelláriája azok közé tartozik, kik azt mondják, hogy a komédiás mesterség sem mentesíthet az általános erkölcsi törvény alól. A komédiás — akár csepürágó, akár a Comédie tagja — éppen olyan ember, mint más és ha vágyakozik az előismerésre, alá kell vetnie magát az előismerés föltételeinek.

Ennek következtében az a Kancellária visszadobta a francia közoktatásiügyi miniszternek azt a kérését, hogy Sarah Bernhardt színésznő mellé a becsületrendet tűzze. Két esztendővel ezelőtt történt ez; s akkor a visszautasítást hivatalosan úgy magyarázták, hogy az öreg becsület-smokkok nem akarnak egy színésznőt kitüntetni. Igaz, hogy a becsületrendnek vannak színész-tagjai is; de ezek mindig más czímen kapták ezt a kitüntetést. Ha Sarah például a Conservatoire (amolyan színész-akadémia) professzora lenne, nyomban megkaphatná a piros szalagot.

— Nem, — mondotta Sarah büszkén, — Komédiásné vagyok; ha nem adják ide a kitüntetést a komédiásnőnek, akkor egyáltalában nem kell.

És a büszke Sarah két hét múlva elfogadta a professzori kinevezést. Természetesen nem azért, hogy a becsületrendet megkapja; Sarah csak át akarta plántálni a maga nagy művészetét az új nemzedékbe. Tanított is nagy szorgalommal, hévvel, lendülettel, lelkesedéssel.

S multak a napok, a hónapok; a becsületrend ide is, oda is elröpült, asszonyok is kaptak belőle, csak éppen a tragikát kerülte el. Persze, ezzel semmi összefüggésben sem volt az a tünet, hogy abban az arányban, ahogy mult az idő, Sarah buzgalma lanyhult, halaványult. Már nem járt el az órákra oly szorgalmasan, nem deklamált oly hangosan az isteni művészet szentséges szent hivatásáról és azután lassanként véglegesen elmaradt az előadásokról. Tegnap pedig Brüsszelből sürgönyileg le is mondott tanári állásáról.

Minek szavaljon az isteni művészetéről, ha még ordót sem kap érte? S nem szaval többé.

A becsületrend Kancelláriája pedig állja rendületlenül meggyőződését: Sarah számára nincs rendjel. De nem azért (ezt már csak félhivatalosan vallják meg), mert színésznő, hanem azért, mert „olyan” nő. Semmiféle ugynevezett talentum sem menthet föl senkit az alól, hogy a női tisztességet és becsületet ne respektálja. Sarahról pedig mindenki tudja, hogy a művészet szent nevében sovány lábaival ugyancsak össze-vissza rugdalta a filiszter-becsületet. Hát akkor ne is áhítozzék arra a rekompenzációra, melyet az ilyen becsület elé raknak.

A morálja pedig ennek az: hogy nem elég, ha a színésznő „a boszus istenek haragját” kitűnően kiabálja le a zsinórpadról; mindezenfelül meg kell még tanulnia, hogy a szerelmet csak a házasságon belül szabad gyakorolnia — most s mindörökké. Ámen.

— A király nyaralása. Már véglegesen megállapították, hogy a király hol fogja tölteni a nyarat. Junius utolsó napjaiban Ischlbe megy, ahol szeptember 8-ig marad. Azután visszatér Bécsbe és 10-én résztvesz a néhai Erzsébet királyné emlékeztére mondandó gyászmisén. Szeptember közepén azután Magyarországra jön a nagy hadgyakorlatokra, amelynek folyamán báró Hornig veszprémi püspök palotájában fog lakni. Itt tartózkodása három napra terjed, amelynek leteltével visszautazik Bécsbe. A csapatoknak a királyhidai táborban való szemlélet ő felsége az idén nem vette tervbe.

— Kitüntetett miniszteri osztálytanácsos. A király a személye körüli miniszter előterjesztésére dr. Szomjas Lajos földmivélségi miniszteriumi miniszteri osztálytanácsosnak, valamint törvényes utódainak a közszolgálat terén szerzett kiváló érdemei elismerésül a magyar nemességet tarczali előnévvel díjmentesen adományozta.

— Kossuth Ferenc utazása. Kossuth Ferenc Kereskedelmi miniszter ma reggel hét óra 55 perczkor induló rendes bécsi gyorsvonattal a nyugati pályaudvarról négy heti üdülésre Karlsbadba utazott. A miniszter dr. Pállay Sándor titkára kíséretében jóval félnyolc óra előtt hajtatott a pályaudvarra, ahol Sztérényi József kereskedelemügyi miniszteri államtitkár, Décsy Lajos, a balparti üzletvezetőség vezetője, Daróczy Rezső, a nyugati pályaudvar főnöke, valamint Havár György főnökhelyettesek várták. A miniszter szívélyesen köszöntve az egybegyűlteket, Sztérényi József államtitkárrel termekocsijába vonult vissza, ahol meggyedőránál tovább konferáltak. Bécsből telefonálják, hogy Kossuth Ferenc kereskedelemügyi miniszter egy óra kilenc perczkor a Nordbahnhof-pályaudvaron odaérkezett. A miniszter megebédelt, majd pedig a fél három órakor induló prágai gyorsvonattal tovább utazott Karlsbad felé. A miniszter este kilenc órakor érkezett Prágába, ahol az éjszakát termekocsijában tölti és utját csak csütörtök reggel folytatja, úgy hogy csütörtök délelőtt tizenegy órakor érkezik meg Karlsbadba. Mivel dr. Müller Kálmán főrendiházi tag, Kossuth kezelőorvosa a gyengélkedő miniszternek teljes nyugalmat ajánlott, ezért Kossuth titkárai közül senkit sem vitt magával. Egyidejűleg Kossuth Ferenc kereskedelmi miniszter levelet intézett Justh Gyulához, a képviselőház elnökéhez, amelyben bejelenti, hogy orvosai tanácsára négyheti üdülésre Karlsbadba utazott.

— A hódoló felvonulás után. Triesztben a bécsi hódoló felvonulásról visszatérő olaszok ellen tüntetést terveztek. Amikor a hazatérők csoportosan áthaladtak a nagy téren, kifütyölték és megfenyegették őket. A rendőrség több tüntetőt letartóztatott. Később a szabadelvű olaszok körülvonultak a városban és az olasz Triesztet éltették. A rendőrség szétkergette őket. Ez alkalommal is több embert letartóztatottak.

— Kitüntetés. Ivanics Iván író, a szerb külügyminiszteri sajtóiroda főnöke a román királytól a koronarend lovagkeresztjét kapta. Ivanics magyar származású és kitűnően kezeli a magyar nyelvet is.

— Urnapi körmenetek. Holnap, csütörtökön, Urnapián a budavári koronázó Mátyás-templomból, a belvárosi főplébánia-templomból és az óbudai plébániáról reggel hét órakor urnapi körmenetek fognak indulni. A főváros többi plébánia-templomaiból vasárnap, e hó 21-én tartják meg az urnapi körmeneteket.

— Falk Miksáné temetése. A napokban Karlsbadban hirtelen elhunyt Falk Miksánának, dr. Falk Miksa, a kiváló publicista és a Pester Lloyd volt főszerkesztője neinek teteme tegnap délután érkezett meg Budapestre. A holttestet kivitték a kepesi-uti temető halottsházába, ahol holnap az Entreprise díszes ravatalra fogja tenni. A temetési szertartás pénteken délután öt órakor lesz a római katolikus egyház szertartása szerint.

— Magyarellenes agitáció. Bécsben a „Verein zur Erhaltung des Deutschtums in Ungarn”, amely a külföldi magyarellenes akeziókat vezeti, a VIII. kerületbeli Albertgassei „Schwarzer Kopf” vendéglőben titkos konventikulumot tartott. Ezen az értekezleten egy egyetemi hallgatókból álló bizottságot választottak, amely a nyár folyamán Ausztria minden nagyobb helyiségében népgyűléseket fog rendezni, amelyeken a némettség elnyomását Magyarországon fogják példákkal illusztrálva a nagyközönség tudomására hozni. Ugy látszik, Björnson Björnsterne példája ragadós. Ő a Magyarországon szinylődő és elnyomott többséget vette védelmébe és fölsült, neveltségessé tette magát Európa előtt. Most pedig a németek érdekét veszi őltalmába egy társaság. Ez is jobban tenné, ha saját ügyeit intézné el. Ehhez mindenesetre fogja is szüksége is volna.

— Az Eulenburg-pör tárgyalása. Most már nem húzzák-halasztják az Eulenburg-pör tárgyalását. Egy berlini távirati tudósítás közli, hogy Eulenburg herceg egészsége annyira kedvező, hogy a tárgyalást június huszonkilencedikére és a következő napokra kitűzhetnék. Az államügyészség husz tanut idézett be.

— Rudini haldoklása. Batocelli képviselő ma az olasz kamarában azt jelentette, hogy Rudini órai meg vannak számlálva. A tudomány teljesen tehetetlen a betegség ellen. A király ma is kétszer tudakozódott Rudini állapotáról s azt a kívánságát fejezte ki, hogy szeretné meglátogatni, de a beteg állapota nem engedi meg a kívánság teljesítését.

— Tüntetés egy püspök ellen. Czernovitzban a vasuti állomáson az átutazó Chomyszyn rutén püspök ellen, akit a rutén papság üdvözölni készült, egy lármás diáksereg tüntetést rendezett. Gyalázó kifejezésekkel halmozták el a főpapot, akinek vissza kellett vonulnia fülkéjébe.

— A katonák élelmezésének reformja. Bécsi lapok értesülése szerint a hadsereg vezetősége fontos reformokat tervez a hadsereg legénységének ellátása körül. A vezetőség már hosszabb idő óta arra törekszik, hogy a legénység táplálkozásában a hus mellett még a tejet, turót és a sajtot is kellőképpen felhasználják. Természetes, hogy e termékeket közvetlenül a termelőktől szereznék be. E czélból utasították az élelmező-bizottságokat, tegyenek kísérletet, miképpen lehetne a tejet és sajtot különösen gyakorlatkozás közben felhasználni. Az élelmező-bizottságok már érintkezésbe is léptek a különböző gazdasági testületekkel és termelő-szövetkezetekkel. Más részről reformálni akarják a hadsereg legénységének ellátását abban az irányban is, hogy az ujonczoknak kezdetben kisebb és fokozatosan emelkedő husadagokat adnak, de annál több fözeléket és tésztát, mert az ujonczok amikor a katonasághoz kerülnek, nehezen tudják megszokni a csaknem egészen hussal való táplálkozást. Hogy a havasi juhtejből készült „csemege juhturó” mily alkalmas a katonaság élelmezésére és mily tápláló és izomerősítő hatása van, arról tanuságot tehet a Székelyudvarhelyen a miniszteri kiindeltség által létesített juhturó-gyár, melynek készítményeit a honvédség, csendőrség, katonai mentelepek legénysége már is nagy mértékben fogyasztja és kedveli is. Az erdélyi nagy fűrésztelepeken nehéz munkát végző székely famunkások alig esznek húst, mind juhturóval táplálkoznak és kemény izmaikat ennek köszönhetik. Az erdélyi juhtenyésztők örömmel veszik a hadsereg vezetőségének ezen ujtását, mert ezáltal az elhanyagolt erdélyi racka juhtenyésztésnek fellendülését reménylik.

— Bizánczi kolostor Magyarországon. A Déli Határhegységben fekvő Valé-Szambetiben, a szombafalvi völgyben, egy hódító hegy tövében régi templom romja áll. Ezt a templomot, mely egykor a kaluger-barátok monasztériája volt, valószínűleg Basaraba Brancovan Constantin, oláhországi vajda építtette 1697-ben és a bizáncziból fejlődött moldvai építészeti egyik érdekes emléke. A kolostort József császár felosztatta és azóta, több mint százhusz év óta, lakatlanul, elhagyottan állt. Csak a mult évben fedezték fel és értékelték műtörténeti becsét. A műemlék értékét nagyban emeli az, hogy dacára rombadólt voltának, falfestményei majdnem hiány nélkül, szinte még friss színekben vannak meg. Noha ezeket a képeket 1767-ben átfestették, műtörténeti értékükből mi sem vesztettek, mert ilyen állapotban is megfelelnek a késő bizánczi műgyakorlatnak, amint azt az Athos-hegyi barátok Törökországban évszázadok óta fentartották. Az érdekes és felette becses emlék felvételére és tudományos feldolgozására Lupka Géza, a Magyar Nemzeti Múzeum régiségosztályának tisztviselője utazik le.

— A műegyetem költözése. A József királyi műegyetem budai épületesoportjának építkezését befejezték. A hatalmas épületek, amelyek a Lágymányos nagy területét foglalják le, már tető alatt állanak és a munkának most már a könnyebb része van hátra: a belső berendezés és a külső feléltés. Ezekkel a munkálatokkal még ebben az évben elkészülnek s így a műegyetem a jövő 1909—1910-ik tanévet már új otthonában kezdheti meg.

— **Herczegi nász.** Harald dán herceg eljegyezte Helena hercegnőt, Frigyes Ferdinánd schleswig-holstein-sonderburg-glücksburgi herceg leányát.

— **Zeppelin léghajója.** Gróf Zeppelin elkészült 5. számú léghajójával s a napokban megkezdte vele kísérleteit. Az új léghajó megfelelően javított és megnagyobbított mása annak a 4. számú léghajónak, amely tavaly olyan fényesen oldotta meg feladatát. A léghajó építésének költségeit a német birodalmi kincstár viselte. A kísérleteket a hadügyminisztérium által elkészített terv alapján ejtik meg és az eredménytől függ, vajjon az állam az egész Zeppelin-féle vállalkozást megveszi-e? Az új léghajó Zeppelin eddigi alkotásaitól mindenekelőtt nagyság tekintetében különbözik lényegesen. Hossza 128 méter helyett 136 méter; átmérője pedig 11.7 méter eddigi átmérővel szemben 13 méter. Ezáltal a léghajó hordereje tetemesen növekedett és lehetségessé vált, hogy csónakjában négy fényszórót és nagyobb számú legénységet helyezzenek el. A térfogat nagyobbodásával arányosan természetesen a hajtóerőt is növelni kellett, nehogy a gyorsaság szenvedjen hátrányt. A két, egyenként 85 lóerejű motor helyett tehát két 110—120 lóerejű motorral szerelték fel a léghajót. Lényeges javítást eszközöltek a kormányzó készüléken is, amelyet az új léghajó elejére és végére szereltek fel. Az apróbb változtatások közül megemlítendő, hogy a csónak közepén asztalokat és ágyakat helyeztek el, ahol a legénységnek szolgálatot nem teljesítő része kipihenheti magát. A kincstár a léghajó építéséhez 350.000 márkával járult hozzá és ezzel szemben természetesen kijelölte azokat a feladatokat is, amelyeket a léghajónak teljesíteni kell. E feladatok főbb vonásai a következők: gróf Zeppelinnek megíratott sebesség mellett legalább 24 óra hosszát kell repülnie léghajójával és legalább 1200 méter magasságot kell elérnie. Végül minden nehézség nélkül kell leszállnia egy meghatározott helyen és onnan ugyancsak minden akadály nélkül kell ismét a levegőbe emelkednie. A kísérlet utirányának a Bóden-tótól Mainzig és innen vissza terjedő légi utat jelölték ki.

— **Az aranyfónál.** Egy német újság jellemző apróságát közöl Rotfischild Henrikről. A milliommós — ugyanígy a lap — szinpadíró és igen szellemes ember. Ez utóbbi tulajdonsága megengedi neki, hogy vagyonának terhes súlyát viselje és némely igazgató mohóságát kigunyolja. Egyikhez, nem éppen a legutolsóhoz, a minap egy gondosan összegyűjtött kéziratot vitt, mely egy jelképes aranyfónálal volt átkötve.

— **Rendben van —** szólta az igazgató. — Darabja mindjárt szezonnyitás után színre kerül.

— **Bocsánat, ragaszkodom hozzá,** hogy előbb olvassa el — felelt Rothschild. — Holnap megint tiszteletemet teszem.

Másnap az igazgató valóságos elhalmozta a szinpadkedvelő milliommóst fényes művén érzett csodálatának kifejezéseivel. Az aranyfónalás kézirat még ott volt az íróasztalon. Rothschild kihuzta a fonalat, megmutatta, hogy a göngyölegben csak fehér — tiszta üres papír van, aztán nyugodtan elhagyta a tulbulzó igazgató irodáját.

— **Iskolai találkozó.** A Nagymező-utcai felső kereskedelmi iskola 1898-ban végzett növendékei e hó 28-án délelőtt tíz órakor tíz éves találkozásra jönnek össze az iskola épületében.

— **Záróünnep az Angolkisasszonyoknál.** Az Angolkisasszonyok nevelőintézetének Váci-utcai felsőbb leányiskolájában tegnap tartották meg nagy és előkelő közönség előtt a zenevizsgával kapcsolatos évzáró ünnepélyt. Az intézetben kiváló gondot fordítanak a zenei oktatásra, amelyet hosszú idő óta Siposs Antal, a kiváló zongoraművész és Dörtsch karnagy láttnak el. A vizsgán a leányok egytől-egyig mind igen jól megállották helyüket és ügyes előadásikkal sok tapsot vívtak ki maguknak. Különösen szép sikert aratott közülük: Szécsányi Magda, Baranyai Mária, Schneider Margit, Matolay Irén, Christ Ilona, Hostsuk Oábrilla, Bernát Ilona, Kölcsey Boriska, Cservenyák Évi, Szigetvári Ilona, Fries Anna, Kovács Márta, Lehoczy Mariette és Szolnoky Hermin.

— **A gyémántgyáros döntő napja.** Lemoine-nak, a modern alchimistának ma kellett volna átnyitania Le Poitlerin vizsgálóbírónak egy általa készített mesterséges gyémántdarabot. A törvényszéki bizottság előtt végzendő kísérletekről lemondottak. A vizsgálóbíró helyt adott annakidején Lemoine abbéli kérelmének, hogy két hónap leforgása alatt, vagyis június hó 17-éig egy kilencszáz karátos gyémántot készít. Ez nagyság tekintetében harmadik helyen állana az eddig ismert gyémántóriások sorában; Lemoine ilyen hatalmas gyémánttal, amelyet a gyémántpiacon nem vásárolhat, kétséget kizáró módon igazolni akarta találmányának értékét. A pénzügyi, törvényszéki és jogászok egyaránt feszült érdeklődéssel várták, vajjon tényleg bemutatja-e Lemoine a vizsgálóbírónál az általa készített óriási gyémántot, annál is inkább, mert Lemoine tényleg szorgalmasan dolgozott az utóbbi időben laboratóriumában. A nagy szenzáció azonban elmaradt. Ejjel jelentli tudósítónk, hogy felbontották Lemoine letétbe helyezett borítékját. A vizsgálóbíró Lemoine gyémántkészítési módszerét csalásnak és szédeltésnek tartja. Formulája hosszabb fantasztikus fejtegetésekből áll, amelyek már felületes vizsgálatra is kétségtelenné teszik, hogy Lemoine kortársait fel akarta ültetni. A bíróság különben arról értesült, hogy Lemoine mérnök me g s z ö k ö t t.

A recept, melyet Lemoine a gyémánt mesterséges készítésére előír, szószarint a következő: Vesszünk egy darab kőszent, jegyeztesítjük s megfelelő nyomásnak teszszük ki, akkor gyémánt lesz belőle. A jelen volt szakértők kinevették ezt a receptet és kijelentették, hogy nem egyéb mulatságos szélhámosságnál. Lemoine in contumaciam ötévi börtönre fogják ítélni.

— **Új betegség.** Dr. Dieulafoy francia orvos a párisi orvosi akadémiá legutóbbi ülésén különös betegségről tartott előadást. Ez a beteg egy harmincz éves kishivatalnok, aki már esztendő óta jár egyik orvostól a másikhoz és a karján levő kiütéseket és tályogokat gyógyíttatta. A diagnózis hol vérhal, majd tuberkulózis, majd tropikus fekély és minden elképzelhető betegség volt, de a radikálisabb és legalaposabb gyógymódok és kezelések is csődöt mondtak, bár a páciens nagy lelkiyugalommal állott ki minden, gyakran nagy fájdalommal járó kezelést. Két évvel ezelőtt egy sebész tanácsára megengedte, hogy balkarjának idegeit kimetszék s mint-hogy a genyedés és a kiütések száma nem apadt, a bal karját is amputáltatta. Ekkor a kiütések váratlanul a jobb karján jelentek meg és a hivatalnok ismét sorra járta az orvosokat. Így került végül Dieulafoy dr. elé. Ekkor már egész sereg kiütés és kelés borította jobb karját és balkarjának csontját. Néhány nappal az első konzultáció után a kiütések a bal lábán is jelentkeztek. A kiütések gyors kifejlődése gyanus volt Dieulafoy előtt és rendkívül hosszadalmas és sok türelmet igénylő kutatás és megfigyelés alapján arra a következtetésre jutott, hogy egy fölötté érdekes szimulánsal van dolga, akihez hasonlót az orvosi tudományok művelőinek még nem volt alkalmuk megfigyelni. Hosszas faggatás után végre sikerült vallomásra bírni a makacs „beteget”, aki bevallotta, hogy a fekélyeket ő maga maratta fel marólguggal. A psychiatereknek most új anyaguk van, mert mindenesetre érdekes lesz ennek az embernek közelebbi megfigyelése, aki passzióból túrta a legfájdalmasabb műtéteket és gyógymódokat. Dieulafoy doktor pathomimiának nevezte el ezt a furcsa lelki betegséget.

— **Tüntetés egy halálraítélt mellett.** Chicagóból írják, hogy ott a napokban kellett volna kivégezni egy Villig Hermann nevű embert, akit a bíróság ötszörös gyilkosságáért költélítáli halálra ítél. Kévséssel a kivégzés ideje előtt felirat érkezett a bíróságtól, amelyben a kivégzés elhalasztását rendelték el. A pört a legfelsőbb bíróság újból fogja tárgyalni, amit az elítélt főleg mostoha-atyja közbenjárásának köszönhet, aki fáradhatlan kitarással sürgette mostoha-fia pór-

nek urafelvételét. Mikor a kivégzésre összegyűlt ezernyi tömeg a kivégzés elhalasztásáról értesült, örömrivalgással fogadta a hírt, mert a nép is az elítélt pártján van.

— **Bujdosó szobrok.** A napokban a párisi Montmartre-temetőből nyomtalanul eltűnt egy szobor, mely egy leány nyugóhelyénél állott, aki gyermekével együtt halt meg. A rendőrség még csak nem is sejt, hogy miként kelt lába a siremléknek. Ebből az alkalomból a francia újságok felelevenítenek néhány hasonló régebbi esetet. Két évvel ezelőtt május vége felé a szokásos ünnepi formásgokkal leplezték le a place du Pantheon-on Corneille szobrát. Másnap volt aztán általános elképedés, amikor a lapok jelentették, hogy az új szobor elpárolgott. És a közoktatásügyi kormány akként nyilatkozott, hogy a leleplezés csak ideiglenesen történt meg, a véglegesítést késlelteti a talapzat, amelyre nincsen még elegendő pénz. Ez a szegyenkezési takaró nem tudta lecsillapítani a felzúgult kedélyeket és Corneille Péter ércszoborát ma is várja, hogy majd elkészül alája a márványfundamentum. Nagy Károly, a frankok császára, akinek megkoronoztatásától számítódik a sötét középkor, már valamivel jobban járt. A Notre Dame-téren levő szobor alól kilopták a talapzatot és még most is márványszínűre festett deszkakömb pótálja az eltulajdonított holmit. Nálunk valamikor elemelték a legnagyobb magyarnak Széchenyi-hegyi mellé szobrát. Három év előtt a sovány eseményű nyári napokon tultevékeny riporterek képzeletében megszületett az a szenzáció, hogy a Népszínház előtt elterülő parkos térségről elkezdtek a Kisfaludy-szobrot és valahol Pozsonyban adták el. Első pillanatra kevesen észlelték meg a hír kacasági mivoltát, hogy abban a parkban, ahol jelenleg Tinódi-szobra látható, akkortájt egy amfóra ékeskedett a zöldelés közepén, hogy a magyar vigiátékírás atyjának a Múzeum-kertben és Győrött van szobra, no meg egy kis mellé szobra a Népszínház homlokzatában, de oda nem tolvajok, hanem verebek szoktak fellátogatni.

— **Végzetes galambbetetés.** Szörnyű eset történt néhány nap előtt a schlüsselburgi erődben. Egy Krasznobrodski nevű államfogoly, akit mindenki igen csendes és művelt embernek ismert, czellájának rácsos ablakából az ablak deszkájára letelepedett galamboknak kenyérmorzskákat adogatott. Egyszerre csak egy őrt álló katona az udvarból fegyverét felemelve, szó nélkül lelőtte a mit sem sejtő szerencsétlen embert. A kegyetlen katona minden felszólítás, minden figyelmeztetés nélkül végezte ki Krasznobrodskit, aki arra a bűnös gondolatra mert vete-medni, hogy galambokat etessen! De a katona nyugodt öntudattal cselekedett, mert hiszen csak „a csár-nak egy ellenségét” pusztította el.

— **Házasságok.** Dr. Torday Ferenc egyetemi magántanár az Állami Gyermekehely főorvosa ma délelőtt tartotta esküvőjét a Kálvin-téri református templomban Szilágyi Klárikával, dr. Szilágyi Ede és neje Walder Paula leányával. A menyasszony násznagyai voltak dr. Chorin Ferenc főrendiházi tag és dr. Szilágyi Arthur Károly ügyvéd; a vőlegényé dr. Ángyán Béla egyetemi tanár és dr. Lipter Gyula rendelőorvos.

Diszes esküvő volt kedden e hó 16-án, a ferencvárosi plébánia-templomban. Szönyyi J. László, az országos magyar iparművészeti múzeum öre eskü-dött örök hűséget Eperjessy Etelka okleveles tanítónőnek, Eperjessy Károly rendőrkapitány és neje Söpke Ágnes leányának. Az esketést Czizek Antal kosztolta mittai esperesplébános, a vőlegény nagybátyja végezte. Tanúk voltak: Axmann János nagybecskereki állami főállatorvos és Czizek János löcsei gimnáziumi tanár. Az ifjú párt a megjelent előkelő vendégek üdvözölték. Dr. Boda Dezső főkapitány, Zichy Livia grófnő, Györfly Jozefa bárónő táviratilag ifejezték ki szerencsekívánataikat.

— **Nászajándékok.** Jegygyűrük legelőnyösebben Polgár Kálmán műorás ékszerterelepen, Budapest, VII. Erzsébet-körut 29. l. em. szereshetők be. Nagy képes album-árjegyzék bérmentve küldetik.

— **Kitört vulkán.** Szavali szigetén kitört egy tűzhányó-hegy. A kiömlő lávamennyiséget percekint háromezer tonnára becsülik. A tűzfolyó a partvidékén eddig körülbelül nyolcz angol mértföldnyi területet borított el. A vulkán működési ereje egyre gyarapodik.

Rómánbanktól

Tisztviselők

Földbirtokra

Házakra

Képviselet

Országos Földhitel

5—40 évre.

4%-ra az érték
65—80%-ig.

I. II. és III. helyre.

Budapest, Erzsébet-körut 2. sz.

A perzsa forradalom. Londoni távirat szerint a perzsa parlament elnöke és hat képviselő tegnap át-nyújtotta a sahnak a parlament memorandumát. A sahn kijelentette, hogy elődei a trónt karddal szereztek meg és hogy ő sem fogja örökét kardesapás nélkül elveszíteni. A sahn elbocsájtotta a küldöttséget és megígérte, hogy iratot fog a parlamenthez intézni. A bazárokat tegnap ki akarták nyitni, de ez nem sikerült. Szulejmán naczionalista vezért letartóztatták. — Teheránból sürgönyzik: Mintegy négyszáz előkelő férfiú június 13-án Tebriszben gyűlést tartott, amelyen elhatározták, hogy a tebrizsi politikai klubok bakui képviselőtét táviratilag felkérlik, hogy kuttassák fel Saltane Alit, akit sahnak akarnak kikiáltani és küldjék Tebriszbe. Ha ez nem sikerülne, Asserbeidsan függetlenségét fogják kikiáltani. — A legújabb hírek szerint Perzsiában egyre válságosabbra fordul a helyzet. Az izgalmas események rohamos gyorsasággal követik egymást. Politikai katasztrófának hirtelen bekövetkezése nem lehetetlen. A vidékről sok ezren Teheránba menekülnek, hogy oltalmat találjanak. Az orosz külügyi hivatalhoz érkezett táviratok is megerősítik ezeket az izgalmas híreket. — Perzsiából folytonosan rendkívül komoly hírek jönnek. A sahn két üteg ágyut és egy üteg géppuskát nyári palotájába vitetett. Az ellenpárt is készülődik. Az összes kerületekben rendkívül nagy a nyugtalanság. Rablás, fosztogatás és gyilkolás napirenden van.

Óriási malomégés. Megint egy nagy malom esett a tűzvésznek martalécul Czepléden. Az idén már a második malom ez, melyet a lángok Czepléden elpusztítottak. A gazdasági gözmalom az éjjel kigyulladt és az egész épület lángban állott. A gépház és a főmolnári lakás épületének kivételével az egész malomépület a berendezéssel és felraktározott gabonával együtt elégett. A malom éjjel szünetelt és így emberéletben nem esett kár. A 60.000 koronát kitévő kár biztosítás által megtérül. A malom részvénytársaság tulajdona volt. Azt hiszik, hogy a malmot valaki boszúból fölgújtotta.

Okirathamisító pincér. Okirathamisítás bűntette miatt ma délben letartóztatta a rendőrség Zarka Mihály pincért, aki bátyja nevére hamisított okirattal fel akarta venni bátyjának a felső-óri adóhivatalban lévő négyezer koronáját. Zarka Mihály ezelőtt tizennyolc évvel látta utoljára bátyját. Akkor történt ugyanis, hogy Zarka Lajos öngyilkos kísérletet követett el s bezárították a Rökus-kórházba. Öcsése többször meglátogatta s egyszer, mikor a kórházba ment, azzal fogadták, hogy bátyja már elhagyta a kórházat. Azóta nem látta a bátyját, akitől azonban megtudta még a kórházi látogatások alkalmával, hogy négyezer koronás letéje van a felső-óri adóhivatalban. Tizennyolc év múlva észbe jutott Zarka Mihálynak, hogy ezt a pénzt felveszi, mert hiszen bátyja talán már meg is halt. Fogadott tehát két jóhiszemű tanut, akikkel elment a községi előjáróságához és igazoltatta, hogy ő Zarka Lajos és erről bizonyítványt kapott, amelylyel elment az adóhivatalba. Ott azonban gyanus volt a dolog s a pénz nem adták ki Zarkának, aki erre eltávozott. Az adóhivatal azonban értesítette az ügyről a budapesti rendőrséget, amely kinyomozta, hogy Zarka Lajos pénzét hamis bizonyítvánnyal Zarka Mihály akarta felvenni. Az okirathamisító pincért erre ma délben letartóztatták.

A kártya. Aix-Les-Bainsben ma föbelötte magát Sbigow de Bistram báróné, aki nászuton van három nap óta. Az orosz származású tizenkilenc éves, feltűnően szép fiatal asszony összeveszett férjével, aki egész nap s egész éjszaka a kártyasztalnál ült. Ma is hasztalan kérlelte, hogy hagyja abba a játékot, aztán haza ment a báróné és agyonlötte magát. Az eset nagy feltűnést keltett a fürdőző közönség körében.

Puskaporos cigarettá. Bodó Zsigmond kályhássegéd tegnap este Zsigmond-utca 35. számú házában levő lakásán cigarettára gyújtott. Alig tett néhány szippantást, a cigarettá felrobbant és Bodó eszméletlenül összeesett. A mentőket hívták, akik az eszméletlen embert, aki az arcán és kezén sebesült meg, bekötötték és az irgalmasok kórházába szállították. Bodót eddig még nem lehetett kihallgatni, mert még most is eszméletlenül fekszik. A rendőrség nyomozza, hogy hol vehette Bodó a puska-porral töltött cigarettát.

Letartóztatott nagyszállító. Ma délben a zágrábi Déli vasút pályaudvarán a rendőrség letartóztatta Ebenspanger Nándort, az ottani helyőrség husszállítóját. Ebenspangert a rendőrség egy gráci, továbbá a budapesti Lewi és Schnitzer-cég, azonkívül több horvátországi iparos feljelentésére tartóztatta le család miatt. Ebenspanger ezenkívül nagyszabású váltóhamisítást követett el egy hasonló nevű rokona kárára. A rendőrség Ebenspanger átadta az ügyészségnek, ahol előzetes letartóztatásba helyezték. A vizsgálat folyik.

Amerikai Park-Ösbudavára. Csütörtökön mindenki, aki a kapunál 60 filléres jegyet vált, bemehet ingyen a Varietébe, ahol az új szenzációs programot láthatja. A nagy Carneval 150 csodaszép jelmezzel 9 órakor kezdődik. Legyen ma mindenki a Parkban!

Hajókirándulás Budapest környékére. A Magyar királyi Folyam- és Tengerhajózási Részvénytársaság Budapesttől az ugynevezett Kisduván át Visegrád-Dömösig közlekedő helyi gőzösei a legkittünőbb alkalmat nyújtják az oly élvezetes hajókirándulások megtételére. A társaság egyik gőzöse reggel 8 óra 30 perczkor indul Budapest, Eötvös-térről, 8 óra 40 perczkor a Batthyány-térről és 8 óra 55 perczkor Ó-Budáról s Szentendre, Leányfalu, Tahitótfalu, Tahi, Dunabogdány, Visegrád, Nagymaros állomásokon kikötve, délután 12 óra 40 perczkor érkezik Dömösre. Délután 6 órakor Dömösről visszafelé indulva esti 9 órakor érkezik vissza Budapest, Eötvös-térre. Ez a gőzös — péntek kivételével — naponta közlekedik. A második gőzös, amely minden nap közlekedik, a Kisduva mentén nyaraló hivatalnokokra való tekintettel délután 2 óra 20 perczkor indul az Eötvös-térről, illetve 2 óra 25 perczkor a Batthyány-térről és 2 óra 40 perczkor Ó-Budáról és a fentebb felsorolt állomások érintésével délután 6 óra 20 perczkor érkezik Dömösre. Visszafelé ez a gőzös mindennap reggel 4 óra 45 perczkor indul el Dömösről és reggeli 7 óra 45 perczkor Budapest, Eötvös-térre érkezik. A menetdíjak a helyi járatú gőzöskön való utazásra rendkívül mérsékeltek. Így a 3 napi érvényes menetdíj ára Budapestről Szentendrére és vissza az I. osztályban 1.70 K, a II. osztályban 1.— K, Leányfalura, Tahi, vagy Tahitótfalura és vissza az I. osztályban 2.— K, a II. osztályban 1.20 K, Dunabogdány, Visegrád, Nagymaros, vagy Dömösre és vissza az I. osztályban 2.— K, a II. osztályban 1.30 K. E hajókon való utazásra — a főváros közelében nyaralók előnyére — igen mérsékelt árú jegyfüzetek is adtak ki. Az államhivatalnokok részére szolgáló jegyfüzetek ára különösen mérsékelt. Államhivatalnokok, katonatisztek, gyermekek féláron utazhatnak, katonák (legénység) a II. és III. osztályban szintén. Csoportos iskolai kirándulások lényeges menetdíj-kedvezményben részesülnek. A hajókon vendéglő is van, amely a társaság által ellenőrzött olcsó árak és figyelmes kiszolgálás mellett gondoskodik az utasok ellátásáról.

x Andrassy, Jupiter mozgókép-műtárlat. Naponként változó, remeknél remekebb képeket ölel fel a pazár műsorában. A mozgóképek gazdag tárházát mutatja be, mely olyan programmal rendelkezik, hogy úgy gyermekeket, valamint felnőtteket nemcsak szórakoztat, de oktat is. Kétórás előadás keretében 16—18 képet mutat be. Hatalmas villanyselektókkal teszi kellemessé, hívőssé helyiségeit.

x Bob-hashajtó a legkellemebb, 10 fillér.
x Zászlók, ezimerek minden kivitelben kaphatók Linhart színházi festőnél és díszítőnél Budapest, VIII., Hunyadi-utca 27. szám. Árjegyzék ingyen.

x Bőrbajok, hajhullás és kopaszág sokszor évekig makacsul daczolnak minden orvosi kezeléssel. Dr. Hönig Izsó elektroterapiál intézetében (Károly-körút 24.) magas feszültségű árammal (D'Arsonvalisatio), kék fényvel és Röntgen-sugarakkal lesznek ezen és hasonló természetű betegségek teljesen fájdalomtalan és kényelmes módon (mert az áram a ruhán keresztül is hat) sikeresen kezelve.

x Az előkelő világ kiváló előszeretettel keresi fel a Michelstaedter utóda Váci-utca 3. szám alatti cipő-áruházát; magunk is méltányoljuk a közönség ezen elismerését, mert cipőinek mindegyike egy-egy különlegesség. A szabott árak a talpba vésvé vannak és így tulajdonképpen nem léteznek.

x Fodor-féle vívóterem a Koronaherczeg-utca 3. szám alatt a főváros legnagyobb és legjobb felszerelt torna- és vívóterme, különös gond fordítatik a gyermektorna- és vívásra.

x Phylloxera és Molypete. Franciaországból azt a szenzációs hírt kapjuk, hogy Ravaz, a montpelliéri nemzeti gazdasági főiskola kitűnő tanára a főiskola és saját szőlőiben tett három évi kísérlet után megölte a phylloxera téli petéjét és a szőlőmoly lárváját Schloesing világhírű franciaországi mezőgazdasági vegyész által feltalált és marseillei gyáraiban készített „Pyralion” nevű emulsiójával (sűrű folyadék). E folyadék két-annyi vízzel fel lesz keverve és telen a szőlőtőkét pemecselik vele. Szüret után a nagyhirű professor a nyilvánosság előtt fog beszámolni Schloesing Pyralionjával tett, a szőlőgazdaság terén kedvező fordulatot jelentő tapasztalatairól. Annak idején mi is rátérünk ez eseményre.

Tömeges elgázolás

— Saját tudósítónkól. —

(Budapest, június 17.)

A ma' napon háromnegy munkás-ember esett áldozatul a nyüzsgő, ideges fővárosi életnek. Itt vonat, amott villamos, vagy tehercocsi ütött el egy-egy munkásbasetőt. Végzetes kimenetelű csak az egyik szerencsétlenség volt. Egy kiránduló vonat a kőbányai uton elütött három pályamunkást, akik még a helyszínen meghaltak.

A mai nap szerencsétlenségeiről a következő tudósítás számol be:

Pápai János, Pásztor János és Csanálosi Antal pályamunkásokat ma reggel hét órakor a ferencvárosi pályaudvar közelében az 1911. számú személyvonat elgázolta s a szerencsétlen embereket a felismerhetetlenségig szétroncsolta.

A három munkás az északi főműhely mögött, a Kőbányát Józsefvárossal összekötő hídtól körülbelül négy-öt száz lépésnyire a pályát javította. A pályának ezen a helyén hatalmas kanyarulat van. Háromnegyed hét óra lehetett, amikor a Józsefvárosi pályaudvar felől egy különvonat haladt el a dolgozó munkások mellett, akik néhány perczig abbahagyták a munkát és gyönyörködtek a zászlóval feldíszített különvonatban, amely az északi főműhely munkásait júniálásra vitte. Vig zene szólt a különvonaton s a báméskodó munkások nem vették észre a közeledő veszedelmet. Az 1910. számú személyvonat ugyanis éppen ebben az időben közeledett a szomszédos sín páron. Babosa József elmunkás észrevette a közeledő személyvonatot s rákiáltott társaira:

— Vigyázat, jön a vonat!

A munkások azonban nem hallották a figyelmeztetést s a következő pillanatban az 1910. számú vonat teljes erejével elütötte Pápai János, Pásztor János és Csanálosi Antal munkásokat. A három munkás holttestét darabokra tépték a vonat kerekei. Az irtóztató látvány nagy izgalmat keltett a vonat utasai között, akik rémülve ugráltak ki a kocsiokból. A szerencsétlenség áldozatait, akik közül Pápai János fiatal házas, Pásztor János pedig nős ember, a törvényszéki orvostani intézetbe vitték.

A többi baleset között is volt halálos kimenetelű.

A Vasvári-ut 113. száma előtt Elemi Péter fuvaros kocsis téglával megrakott szekerevel elgázolta Öz Mihály közuti villamos pályamunkást, aki szörnnyethalt. — Az István-ut és Nefelejts-utca sarkán Nagy Sándor postakocsis nekijáratott Hochcek János napszámosnak s elütötte. A napszámos haldokolt, amikor a Rökus-kórházba szállították. — A Baross-téren Hoffmann János fuvaros kocsis elgázolt egy Novák Julia nevű leányt. Ezt nagyon súlyos állapotban vitték a Rökus-kórházba.

Bics Mihály szerkesztőségi szolga kerékpáron haladva, ki akarta kerülni, hogy egy vágató kocsi elgázolja s a Dob-utca és Kazinczy-utca sarkán nekijáratott egy másik, előtte haladó tehercocsinak. Felbukott, agyrázkódást szenvedett s a Rökusba kellett szállítani.

A Margit-köruton egy számozatlan kétfogatu bérkocsi elütötte Ettermann Hermina hetven éves magánzónót, aki életveszélyes állapotban került a Rökus-kórházba. — A Dorottya-utczában a 822. számú kétfogatu bérkocsi elgázolta Csobánsky Sándornét, aki nem súlyosan sérült meg. — Weisz Sámuel egyfogatu bérkocsis a 910. sz. kocsiával elgázolta az Erzsébet-körut és Wesselényi-utca sarkán Hamilton Ignác boltiszolgát. Ez összezuzott fővel, eszméletlen állapotban került a Rökus-kórházba.

Az Üllői-uton levő születési klinika előtt a Közuti Villamos Társaság 123. számú kocsija elütötte Petkovics Mihály loápolót, akit most a lakásán ápolnak. — A Rákóczi-ut és Szövetség-utca sarkán Kardos Lina cselédleányt gázolta el egy villamos. — Az Erzsébet-körut és Dob-utca keresztezésénél Krausz Miczi színésznőt ütötte el a Városi Villamos egyik kocsija s a tumultus közben, amely ott keletkezett, ellopták a színésznő pénzes-tárczáját is. A rendőrség az összes járóművek vezetői ellen megindította az eljárást.

A közbiztonság fegyverei.

Budapest, június 17.

Amikor a közbiztonság haduri logokkal felruházott képviselői harcászati tudásuk teljes kimerítésével fegyverekkel látták el közlegényeiket, a következőképpen oszkothattak:

A kard baloldalra akasztott hüvelyes védő- és támadó eszköz. A megtámadott jobbkezének fürgé mozdulatával a kard markolatához kap s míg balkezelével a hüvelyt tartja, ügyes rántással szabaddá teszi a pengét s megfontolt lapos-, avagy súlyosabb esetkor élesvágások alkalmazásával ártalmatlanná teszi a támadót. Mert a kard olyan védőszerszám, amelylyel a retinenskedőt harcoképtelenné tenni pár pillanat műve s amelylyel nagy veszély esetén testeket lehet fölnyílni s fejeket lehet a törzstől elválasztani. De hogy a védelem biztosabb legyen, s szilárdabb alapokon nyugodjék, ahhoz egyéb más fegyver is szükségesnek s erre legalkalmasabb a revolver. A revolver jobboldalon, a czombnál felerősített sárga bőrtokban nyugszik, mely kellőleg leszíjazva s elzárva, kritikus pillanatokkor a rendőri hatalommal élő közkatona életét megmentheti.

Igy oszkothattak ők s így oszkothodnak a XX. században is, midőn kezdve a monoklis belvárosi dzsentimentől a kültelki apageokig mindenki ellenséget lát a posztoló, vagy czirkáló közrendőrből.

Szegény, szerencsétlenségre kárhözottatott embereket, akik koczkára teszik életüket a társadalomért, illetve annak csend-, rend- és életbiztonságáért, ezeket az uniformis legényeket ilyen védőeszközökkel látták el följobbalóik.

A XV. és XVI. század közéletében talán megfelelték volna e fegyverek, de a XX. században merő komikum a hordozásuk s viselésük. Komédia, mely, mint az utóbbi napok krónikája bizonyítja, tragédiákkal, szegénytelen drámákkal végződött. A rendőri fórumok nem gondoltak erre s lehet, hogy most sem gondolnak. Tudomásul veszik a szomorú statisztikát és sajnálják az esetet. Épp úgy sajnálják, mint a táncz- és illemtanár sajnálja a tanítványát, ha megcsuszlik a sima parketton s csufosan zuhan nagyot. És nem gondolják meg, hogy ez nem sottispolka, ez nem francia négyes, hanem száz meg száz, ezer és ezer közrendőr élethalál kérdése.

A mai csirkefogók nem a XVI. század csirkefogói. Vértükben szikrányi sincs a lovagkorból. Ha rendőrral akarnak párvíadaloskodni, nem dobnak keztyűt az arczába, nem nyújtják át névjegyüket neki, hanem meglesik egy zezugos sötét félrehelyen, utána lopózkodnak hátulról s lefogják a jobbkezt. S mit csinál a szerencsétlen? Ugyan mit csinálna? Kihuzná a kardját, de balkezelével nem lehet. Nyulna a revolverhez, de ezt sem teheti, mert a jobbkezt nem tudja kiszabadítani. Képzeliük el, hogy mindez — csak ezt az egyetlen esetet véve — pár pillanat műve, s ez a pár pillanat éppen elegendő arra, hogy a rendőr bicskaszurásoktól, súlyos botütésektől holtan rogyjon a kövezetre. S ki a hibás? Nem a megtámadott rendőr, sem a támadó, hanem azok a rendőri közegek, akik közembereiknek ilyen védőfegyvereket adtak a kezébe.

És még egyet. Az „előrelátók“ még a dzsiu-dzsiezu művészetével is megismertették embereiket, hogy ennek is hasznát vegyék. S mi lett a vége? Napról-napra beigazolódik, hogy a kard hajtófát sem ér, a revolver éppúgy nem, a dzsiu-dzsiezu pedig akkor gondol a szerencsétlen, mikor ütött a végórája, s árkon-bokron tul vannak már az orvtámadók.

Ezt a fontos fegyverkérdést megoldani nem nehéz. Nem kell hozzá fejtorés, sem harcászati tanulmány. Ezt rég elvégezték az angolok. Ha tekintélyes fegyvert, megközelíthetetlen hatalmat akarunk rendőreinknek adni, adjunk a kezükbe botot, amilyent Albion rendőrei viselnek. És semmi egyebet.

SZINHÁZ ÉS MŰVÉSZET.

(*) Utolsó előadás a Nemzetben. A Nemzeti Színház évzáró előadása volt ma. Scribe és Legouvé „Nők harca“ című vigjátékának főlevegényítésével végződött be végképpen a saison és egyszerűs mind a francia sorozat, amelynek értelmével még most sem vagyunk egészen tisztában. Ha értéket tulajdonít a színház ennek a ciklusnak, akkor miért nem a fősaisonra tüzte ki s miért nem akkor, amikor publikum jár a színházba? Ha nem tulajdonított értéket neki, miért fordított rá annyi fáradságot és munkaerőt? Azonban a mai záró előadás élvezetes volt. Csillag Teréz hódító művészetével játszott; Török Irma pompás partnere volt, aki oly érzéseket fejezett ki, melyek a szíveket megindították. Sok humorral játszott Mészáros is; csak az a baj, hogy karjai utjában vannak s balos gesztusaival rontja a hatást. Garamszeghy ma szimpatikusabb volt, mint eddig, míg Gyenes robusztus komikummal játszta a Montrichard báró szerepét. A színház a mai naptól kezdve tíz héten át, szeptember 1-éig zárva marad. (t.)

(*) Hangverseny a Jókai-szobor javára. Az utóbbi időben el-elhangzott a sajtóban egy-egy keserű szó a miatt, hogy hol késik a Jókai-szobor? Szinte érthetetlennek tűnik a közöny, amely irodalmunk egyik legnagyobb alakjával szemben mutatkozik, amikor másokért, akik a közélet terén — talán egészen efemer jelentőséggel — szerepeltek, lázasan buzgólkodnak, hogy emléküik ércben megörökíttessék. Erre a kesergésre ugyan nagyon találóan jegyezte meg a mulkóriban egy nagy irodalmi emberünk, hogy: nincs ezen mit busulni. Jókait nem kell félteni a feledés homályától. Arra a hirtelen lelkesedésre csak olyan szobor-mozgalomnál van szükség, amely könnyen elalszik, ha szitói, a tisztelő barátok, mesterségesen nem tartják ébren. A Jókai szobra pedig nem szorul tisztelő hívekre. Biztosan állni fog az, minél tovább késik, annál biztosabban. Ezek azonban magasabb nézőpontok. És csöppet sem mentik a magyart, amelynek faji tulajdonsága, hogy egy áramlattal a legnagyobb emberét is elhagyja borítani. Igaz elismerés illeti tehát az Erzsébetvárosi Kaszinót, hogy a mai fényes estélyét a Jókai-szoboralap javára szentelte. Bizonyosága ez annak, hogy a kaszinó a primitív társadalmi érdekeken kívül, nagy kulturális czélok ápolását is feladatának ismeri. Az estély szép keretben folyt le s mindenben méltó volt a nemes czélhoz, amelyet szolgálni akart.

A Kaszinó nyári parkjában, a városligeti fasorban rendezték. A kerti mulatság festői képet nyújtott az éji homályban pazar fényével, színes lampionjaival. A vacsorával kezdődött, a melyet művészi hangverseny — kabaré-alapon — követett. A konferenciér tisztét Rózsahegyi Kálmán, a Nemzeti Színház tagja töltötte be, aki mint közreműködő is zajos sikert ért el szépen előadott magyar nótáival. Fodor né Aranka és Komlósy Emma dalokat adtak elő nagy tetszéstől kísérve. Radics Béla, a jeles cigányprimás a saját szerzeményeit játszotta el szólóban. Beregi Oszkár is közreműködött, aki Mérey Adolfnak a „Szobrot Jókainak“ című hatásos költeményét szavalta el nagy lendülettel. A hangverseny után táncz következett. Az estély kiváló sikere nagyrésztben Loránt Dzsó, a Kaszinó intézőjének érdeme. A fényes mulatság jövedelme jelentékeny összeggel járul hozzá a nemes czél szolgálatahoz.

(*) Mascagni Fiumében. Fiumei levelezőnk írja, hogy Mascagni, aki zenekarával ezidőszent Trjesztben hangversenyez, a fiumei hangversenyegyesület meghívása folytán hétfőn a fiumei „Teatro comunale“ban fog egy zenekari hangversenyt vezényelni.

(*) Botrány a bécsi Operában. A bécsi udvari Operában ma este — mint éjfékor jelentik — óriási föntetés szakította félbe az előadást. A Walkürök-et adták, melyet Weingartner Félix, az Opera új direktora annyira megrövidített, hogy a dalmivét még éjfél előtt befejezni lehessen. Wagner bécsi fanatikusaik azonban sehogy sem tetszett ez a műtét, amit éktelen fütyüléssel, dobolással és zajos zavaró tapssal fejeztek ki. Ebből azután olyan kaotikus rendtelenség kerekedett, hogy félbe kellett szakítani az előadást. A rendőrség közbejött és

többeket letartóztatott. Azt beszélik bécsi körökben, hogy a tüntetést Mahler Gusztáv, az udvari Opera nemrég eltávozott igazgatójának hívei rendezték az új direktor ellen.

(*) Revü Színpad. Az Erzsébet-körút 31. alatt épülő „Royal-Orfeum“ — mint ismeretes — kapcsolatban lesz egy Revü Színpad-dal, melynek művészi igazgatója, dr. Fodor Oszkár, most szervezi társulatát s annak tagjai sorába újabb a következőket szerződtette: Ujváry Károlyt, a Temesvár-Budai színház népszerű komikusát operette buffónak és rendezőnek, Kovács Hanna, a Vigopera zeneiskola végzett növendékét kolortur-énekesnőnek, Horváth Gizát énekes szubrettnek, Petre Klárát, a kecskeméti színház tagját, szendének, Pálffy Mariskát társalgási színésznőnek és Fürst Elvirát, a Vigszínház-iskola végzett növendékét. A Revü Színpad bemutató operettje Eyslaner új egyfelvonásos, a Vera Violetta lesz.

(*) Politikai Magyarország irásában és képmében. Ferenczy Andor, ki a nemzeti ellenállás idején Marosvásárhelyt Déry Zoltán főszerkesztése alatt megjelent Szabadság című politikai napilap szerkesztője volt, a politikai világot érdeklő művet rendez sajtó alá. A műben az ország összes politikai köréi és azok névjegyzéke benne lesz, továbbá sok érdekes politikai vonatkozású feljegyzéseken kívül az eddig felállított ötvenöt Kossuth-szobor fényképe és számos kiváló politikai tényező arcképe lesz benne. A mű szerkesztősége és kiadóhivatala Budapest, VIII., József-körút 69. szám, I. emelet 39. szám alatt van.

FŐVÁROS.

(*) Közgazdasági és közéleti ügyek. A közgazdasági és közéleti bizottság ma délután ülést tartott Folkus házy Lajos tanácsjegyző elnöklése mellett. Tárgyalás alá került a Budapesti Állatvásár R-t. beadványa, a vásárpénztári intézménynek a sertésvásárra való kiterjesztése iránt. Az ügyhöz Bittner János, Földváry Imre, Okányi Imre, Kraemer József, Szilágyi Károly és Melha Kálmán szólottak hozzá, mire az ügyosztály azt javasolta, hogy a Leszámitoló- és Pénzváltó Bank fizessen a fővárosi köztárházak bérlete után, az 1906. évtől kezdődőleg, 9900 koronát, ugy azonban, hogy a bank csak a föltétlenül szükséges területet kapja, a többit esetleg a főváros visszaveszi. Ehez a bizottság hozzájárult, azzal, hogy a szükséges terület meghatározzák hatóságilag. — Több budapesti kereskedő azt a kérelmet intézte a főváros hatóságához, hogy engedje meg nekik a piacokon a kocsiokról való közvetlen elárúsítást. A bizottság mai ülésén dr. Szabó Sándor tiszti főorvos-helyettes közegészségi szempontból azt kérte, hogy az ilyen helyeket aszfaltozzák. A bizottság — a nagy költségek miatt — ehhez nem járult hozzá, hanem azt javasolja, hogy egy évi időre, próbakép, mindenkinek (és nem csupán kérelmezőknek) engedjék meg a kocsiokról való elárúsítást. Kívánatosnak tartja a bizottság, hogy a kocsiok tulajdonos nevével viselő táblával legyen ellátva és el legyen különítve a vidéki kocsiaktól. Az ülés este fél 8 órakor ért véget.

(*) Tanítói állások szervezése. Gróf Andrássy Gyula helyigminiszter jóváhagyta a közgyűlésnek azt a határozatát, amelylyel az 1908. évi szeptember 1-től kezdődőleg a fővárosi községi elemi iskoláihoz a rendszeresített illetményekkel három igazgató-tanítói és hatvan tanítói állás szervezését mondotta ki.

(*) Terjed a kanyaró. A tiszti főorvosi hivatal ma teszi közzé a főváros területén az elmúlt héten előfordult fertőző betegségek kimutatását. E szerint a kanyaró nagyobb mértékben terjed, amennyiben az elmúlt héten 100 eset volt a fővárosban. A többi fertőző betegségek száma a következő: Hastífusz 8, vörheny 38, számarhurut 13, difteritisz és gégegyulladás 14, bárányhimlő 10, fültő-gyulladás 5, agygerinc-gyulladás 1, egyiptomi szembetegség 11.

(*) Új állások a fővárosnál. A polgármester ma írta ki a pályázatot azokra az új állásokra, amelyeket a napidijas és gyakornoki állások átszervezése következtében a törvényhatóság rendszeresített. Az új állásokat természetesen leginkább a már alkalmazott ideiglenes tisztviselők köréből töltik be, vagy pedig előléptetés, illetőleg választás útján. A pályázati kérvényeket július 15-ig kell a főváros tanácsához benyújtani. A betöltendő állások ezek:

Öt II. oszt. tanácsjegyzői állásra 3200+1000 kor. fizetés; — tizenöt 2000+700 kor. fizetéssel javadalmazott II. oszt. fogalmazói; — tizenhét 1600+700 kor. fizet. javadalmazott segédfogalmazói; — öt 2600+800 kor. javadalmazott irodavezetők; — tizenkilenc 2000+700 kor. javadalmazott kezelőtiszt; — nyolcz 1400+600 kor. javadalmazott iroda segéd-

6 visít Fénykép 1 f50
HUNNIA FÉNYKÉPESZ.
BUDAPEST, KAROLY-KÖRUT 62

tiszt; — két 3200+1000 kor. javadalmazott központi pénztári pénzkezelő; — öt 1600+700 kor. javadalmazott III. oszt. pénztári tiszt; — egy 5000+1600 kor. javadalmazott főmérnök; — négy 2000+700 kor. javadalmazott II. oszt. segédmérnök; — egy 3600+1000 kor. javadalmazott adószámvetési II. oszt. számtanácsosi; — egy 2800+800 kor. javadalmazott adószámvetési számsegédi; — egy 1000 kor. javadalmazott adószámvetési számsegédi; — egy 1000 kor. javadalmazott számgyakornoki; — egy 1400+600 kor. javadalmazott II. oszt. végrehajtói; — egy 2800+800 kor. javadalmazott számvizsgálói; — két kerületi állatorvosi; — két közbizághídi II. oszt. állatorvosi; — egy 1600+700 kor. javadalmazott közbizághídi és állatorvosi segédtszti; — egy 2000+700 kor. javadalmazott rudasfürdői gépész állásra, valamint a felsorolt magasabb illetményű állásoknak fokozatos előléptetése útján leendő betöltése következtében megüresedő II. oszt. fogalmazói (2000/700), segédfogalmazói (1600/700), kezelőtszti (2000/700), irodasegédtszti (1400/600), központi pénztári II. oszt. segédi (3000/1000), központi pénztári III. oszt. tiszt (1600/700), II. oszt. mérnöki (3200/1000), II. oszt. segédmérnöki (2000/700), számvizsgálói (2800/800), II. oszt. számtiszt (2000/700), számsegédi (1600/700), számgyakornoki (1000/—), közbizághídi és állatvászári gyakornoki (1200/—) állásokra.

( ) **A Cséry-féle vállalat a főváros ellen.** A Cséry-féle vállalat tudvalevően arra kérte a fővárost, hogy az üzletekből elvitt szemét fuvarozásáért adjon neki kártérítést. A vállalat azt vitatja, hogy a Kurjának egy ítélete kimondotta, hogy az üzletben összegyűlt szemét nem háziszemét s annak kifuvározására a vállalkozó nem kötelezhető. A főváros mégis kötelezte a vállalatot az üzleti szemét kifuvározására. A kérelmet a főváros elutasította, s a vállalat most két millió korona erejéig kártérítési pört indított a főváros ellen.

( ) **A farkasról villamos vasut meghosszabbításra.** A kereskedelemügyi miniszter elrendelte a közúti vaspálya-társaság farkasréti vonalának a meghosszabbításaként az izraelita temetőig vezetendő villamos vasúti vonal közigazgatási bejárását. A tanácskozáskor dr. Halász László miniszteri osztálytanácsos fogja vezetni. Az összejövetel június 1-én délelőtt 9 órakor lesz a központi városháza tanácstermében.

EGYESÜLETEK.

(—) **Gyógyszerészségdek gyűlése.** A Gyógyszerészségdek Szövetsége tegnap este ülést tartott, amelyen a szövetség igen sok tagja jelent meg. A gyűlésen elhasárolták, hogy a szövetség hivatalos lapjának, a „Gyógyszerészségdek Lapja”-nak czime ezentul a „Gyógyszerészek Lapja” lesz. A gyűlés későbbi folyamán a szövetség ügyeinek tárgyalására tértek át, mire a belügyminiszter által készített közegészségügyi javaslatot vitatták meg.

SPORT.

Alagi versenyek.

— Harmadik nap. —

A háromnapos alagi meeting utolsó napja semmivel sem maradt az előző napok versenyei mögött. Az egyes versenyekre nagyszámu nevezések érkeztek, kivéve az egy Gyömrői akadályversenyt, ahol csak öt ló bír kötelezettséggel. A nap első futamát képező Eladók versenyében, habár Kartyás nagy súlylyal indul is, mi mégis az ő győzelmében bízunk, tekintve azt, hogy az 1800 méteres táv esélyeit rendkívül előtérbe helyezi. Veszélyes rája a Markovits-istálló kiküldöttje és Royal Anne lehet. A Gyömrői akadályversenyben Westminster és Pansz küzdhetnek az elsőséggért, a Svábhegyi díjban pedig Edömér a jelöltünk Faras előtt. Az Eladók gátverseny-handicapijában és az Eladó kétévesek gátversenyében profizionátusok szállnak nyeregbe. Az elsőben esélylyel indul a Geist-istálló kiküldöttje, jó futást várunk még Macachetól is, míg az utóbbiban, ha indul, Ráró győzelmét várjuk Stiles előtt. Esé-

lyesebb lovak még Ma se, Mozi és Toga. A napot a mértföldes távolságu, hároméves és idősebb lovak számára kiirt Juniusi díj zárja be, melyben sok jel mutat arra, hogy a díj Gara zsákmánya lesz Jimmy és Ténsasszony előtt. Meglepetést Goldschmidt lovaglásra okozhat.

Jelöltjeink:

- I. Kartyás — Markovits-ist. — Royal Anne
- II. Westminster — Pansz
- III. Edömér — Faras
- IV. Geist-ist. — Macache
- V. Ráró — Stiles — Mozi
- VI. Gara — Jimmy — Ténsasszony

( ) **Ezüstlabda döntőmérkőzése.** Csütörtökön déli el a Margitszigeti ezüstlabda vándordíj ez évi sorsa. Déltán ½6 órakor a Margitszigeti Sporttelepen találkozik a Ferencvárosi T. C. és a Budapesti Athletikai Klub. A F. T. C. veretlen csapata erősen készül a díj negyedik megvédésére, míg a B. A. K. rendkívül ambícióval megy a küzdelembe, hogy a legjobb magyar csapattal szemben is megnyerje a döntő mérkőzést. Előzőleg a F. T. C. II. játszik a Ferencvárosi Sportklub ifjúsági bajnokcsapatjával. Helyárak a rendesek.

Az Andrassy-vándordíj döntője. Csütörtökön az ezüstlabda döntőmérkőzés félidejében ujra futják a ¼ angol mértföldes távon Bodor (Postás) és Nagy (B. B. T. E.) a versenyt az Andrassy-díjért. Tekintve a két rekorder kiváló formáját, a holtverseny ideje után ítélve, újabb rekordjavításra lehet kilátás.

( ) **Vívók a londoni olimpiai versenyeken.** A Magyar Olympiai Bizottság vívó-szakosztálya a következő nevezéseket adta le a londoni olimpiai versenyekre:

Kard-csapatverseny: Dr. Földes Dezső, dr. Fuchs Jenő, dr. Gerde Oszkár, Mészáros Ervin, Szántay Jenő, dr. Tóth Péter, Werkner Lajos, Zulavszky Béla.

Kard (egyéni verseny): Dr. Apáthy Jenő, Dunay Bertalan, dr. Földes Dezső, dr. Gerde Oszkár, Garay János, Lichtenecker Alajos, Mészáros Ervin, Szántay Jenő, dr. Tóth Péter, Werkner Lajos, Zulavszky Béla.

Párbajtőr-csapatverseny: Dr. Földes Dezső, dr. Fuchs Jenő, Mészáros Ervin, Szántay Jenő, dr. Tóth Péter, Zulavszky Béla.

Párbajtőr (egyéni verseny): Dunay Bertalan, dr. Földes Dezső, dr. Fuchs Jenő, Mészáros Ervin, Szántay Jenő, dr. Tóth Péter, Zulavszky Béla.

Tör-akadémia: Dr. Tóth Péter, Zulavszky Béla. Zsűritagnak dr. Nagy Bélát, vívó-sportunk vezéralakját választották meg, akinek a kitűnően sikerült tréning szervezésében is nagy érdeme van.

A vívókat az idei év eredményei és a most folyó és pénteken véget érő próbaverseny alapján neveztek be.

( ) **A M. O. B. végrehajtó-bizottságának ülése.** A Magyar Olympiai Bizottság végrehajtó bizottsága tegnap este ülést tartott a MAC. margitszigeti klubházában dr. Gerenday György miniszteri tanácsos elnöksége alatt. A múlt ülés jegyzőkönyvének hitelesítése után rátértek az ülés egyik legfontosabb tárgyára, az utazási tervezet végleges megállapítására. Lauber Dezső titkár szakaszi előadása és Muzsa Gyula országgyűlési képviselő, társelnök beható felvilágosítására a bizottság — többek hozzászólása után — megmaradt a már eredetileg megállapított és most végérvényesen elfogadott utazási tervezet mellett. Bejelentette Lauber Dezső, hogy Londonban 50, Heuleyben 12 személy részére gondoskodtak megfelelő szállodai lakásról.

Az utazás két részletben történik és pedig június 28-án utaznak a lawn-tennis versenyzők, míg a többiek július 5-én, vasárnap este indulnak a személyvonattal Marcheggén át, amely utazásra ugyan csak Muzsa Gyula eszközölt ki a versenyzők részére 62 darab szabadjegyet. A lawn-tennis versenyre Zsigmond Jenő, aki fényes győzelmet aratott a bécsi Kienzl ellen és Tóth Imrét, az idei bajnokot küldi ki a lawn-tennis szakosztály. Résztvesznek ezenkívül még Lauber Dezső és Ivánka László a férfi páros versenyekben. A czellövészeti versenyre Prokop Sándor bajnokot és técsői Móricz Istvánt küldi ki a szakosztály. A vívóversenyekre mai számunkban közöljük a kiküldetésre előterjesztettek névsorát, véglegesen azonban csak a pénteken befejeződő próbaversenyek után fognak dönteni. Az evezős-versenyekre a jövő vasárnap és hétfőn Bécsben megtartandó regatta eredményei fognak olimpiai próbaversenyek eredményei gyanánt

szolgálni. A birkózó- és uszóversenyekre is csak az olimpiai próbaversenyek után fog kialakulni a kiküldendő versenyzők névsora.

WIKUS TATRA TEJCSOKOLADÉ

TÖRVÉNYSZÉK

§ **A csernovaiak ügye.** A csernovai vérengzésben való részvétel miatt elítélt tót parasztlak ügyével legközelebb fog a pozsonyi kir. ítélőtábla foglalkozni. A szegény félrevezetett parasztlak ügye az egész Felvidéken osztatlan részvételt kelt. Amikor a napokban Párty Sándor szepesi püspök a Liptómegegyében megtartott bérmautját befejezte, a nála megjelent katolikus papságnál élénken érdeklődött a pánszláv mozgalmak iránt is. Örömmel vette a püspök tudomásul, hogy a legtöbb községben a szenvedélyek lecsillapulnak és hogy a félrevezetett csernovaiak is a megterés útjára tértek. A pánszláv tulságos szigorunak találja a csernovai ítéletet és ezért megkérte a püspököt, hogy amennyiben a felsőbb bíróságok ezen ítéletet helybenhagynák, tenne lépéseket az elítéltek megkegyelmezése érdekében. Párty Sándor püspök készséggel megígérte, hogy ez irányban közbe fog járni. Ez alkalommal a püspök tudakozódott azon összegek hováfordítása iránt, melyeket a tót nemzetiségi párt vezetők Morva- és Csehországban, valamint a külföldön a csernovai vérengzés áldozatai javára gyűjtöttek. Felvilágosították a püspököt, hogy a csernovaiak eddigelé csak azokban a pénzsegélyekben részesültek, melyeket a magyar értelmiség javukra gyűjtött, és hogy a tót vezérek által gyűjtött pénzek még eddig szétesztva nem lettek, mert a Tátra-bank és a rózsahegy iparbank még most is teljes összegükben kezelik ezen pénzeket. Ezen pénzből állítólag földet akarnak vásárolni a hátramaradt árvák részére.

§ **Szerzői jog.** Két évvel ezelőtt történt, hogy a Fővárosi Orfeumban fölépelt Zay Erzsébet grófné, orfeumi énekesnő, aki a többi között Hervey Frigyes egy dalát adta elő. Hervay szerzői jog bitorlása miatt pört indított Waldmann Imre, az orfeum igazgatója, Zay Erzsébet grófné és Donáth Lajos karmester ellen, aki a dalt betanította. A budapesti törvényszék el is marasztalta mind a hármat s egyenkint öt-öt korona pénzbüntetésre ítélte őket. A tábla megváltoztatta ezt az ítéletet s Hervayt elutasította a keresettel, mert szöveges zeneművek előadásához elég a zeneszerző engedelmé. Ez esetben a zene angol szerző munkája volt s így engedelem sem kellett. A Kuria ma Balázsovits József bíró előadásában tárgyalta az elvi jelentőségű ügyet s Waldmann fölmentette minden kötelezettség alól, ellenben Zay Erzsébet grófnét és Donáth karmestert öt-öt korona pénzbüntetésre ítélte s a perkölségben is elmarasztalta őket.

§ **A lisszaboni bombák.** A lisszaboni esküdtszék előtt megkezdődött Bettencourt tanár és Rogordao részöntő ellen intézett pör, akiket az 1907. augusztusában a San Antonio de Estrella uton előfordult bombarobbanással kapcsolatban tartóztattak le. Azzal vádolják őket, hogy bombák készítése által törvénybe ütköző cselekményt követtek el. A védők beszédek során csodálkozásuknak adtak kifejezést, hogy a Franco-regime alatt előfordult zavargások résztvevőinek adott amnesztiát nem terjesztették ki a két vádlóra is. Az esküdtek a bűnösség kérdésére nemmel feleltek, mire a vádlókat felmentették és azonnal szabadlábra helyezték.

§ **Bucsu Somogyban.** Várda somogy megyei községben alig mulik el esztendő, hogy az évi bucsu emberhalál ne essék. Így történt 1907 június 30-án is, amikor Mózs Sándort agyonszúrták, testvérét Mózs Józsefet pedig véresre vertek. A kaposvári esküdtszék bíróság a merénylő legények közül Jákó Imrét, Jákó Jánost és Zsinkó Imrét öt évi fegyházbüntetésre ítélte. A Kuria, tekintettel arra, hogy a

Reggelizés előtt fél pohár
Schmidthauer-féle
Használata valódi áldás gyomorbetegségeknek és székzsorulásban szenvedőknek

Igmándi

keserűvíz

az elrontott gyomor
2-3 óra alatt tel.
leszen rendbe hozza
Kis üveg 40 fillér.
nagy üveg 60 fillér.

semiségi okok nem vétettek jegyzőkönyvbe s több más formahiba is történt, ma a hibák pótlása végett visszaküldte az iratokat a kaposvári törvényszékhez.

§ Halál — öt zsákért. Öt darab lopott zsákot találak 1905 december 5-én Kurdi József béres lakásán, aki az új-dombovári uradalom szakcsi majorjában szolgált. Kohn Gyula gazdasági segédtsz Gulyás Ferencz hajdu kíséretében fölment a padlásra, ahol a béres kukoriczát morzsolt. Minden szó nélkül galléron ragadta és megrugdalta. Ennek megtörténte után a hajdu huzott a tolvaj béres nyaka közé néhányat vasbotjával. Kurdit ezután lerángatták a padlásról és Wurm Ödön uradalmi intéző elé vitték, ahol a hajdu jó sort vert el rajta, Wurm ezután kiadta a béresnek az utat:

— Öt zsákot loptál, hát annyi forintot fizetsz. Most pedig kitellett az esztendő. Takarodjál!

Intésére a hajdu újra eldöngötte az elcsapott cselédet, aki a rugások következtében öt nap múlva meghalt. A szekszárdi törvényszék, erős felindulásban elkövetett, halált okozott súlyos testi sértés büntette miatt Gulyás Ferencz két évi börtönrre, Kohn Gyulát hat heti, Wurm Ödönt pedig két heti fogházra ítélte. A pécsi királyi tábla Gulyásra nézve jóváhagyta a törvényszék ítéletét, ellenben Kohn Gyula büntetését hat hónapi börtönrre, Wurm Ödönt pedig két hónapi fogházra emelte föl. A Kuria második büntető tanácsa ma Sebestyén Mihály elnöklésével Gulyás büntetését nyolcz hónapra szállította, egyebekben jóváhagyta a táblai ítéletet s a benyújtott semmiségi panaszokat elutasította.

§ Inzultált orvos. Pár nappal ezelőtt tárgyalta a budapesti büntető törvényszék felebbviteli tanácsa azt a súlyos testi sértési panaszt, amelyet dr. Nánási Adolf fővárosi orvos emelt Grátz Mihály kazánkovács, ennek felesége és Gabos-Grátz Gyuláné ellen azért a támadásért, amelyet nevezettek a múlt év december 27-én este tíz óra tájban az Oktogon-téren ellene intéztek. Ezen törvényszéki tárgyaláson már a panaszos orvos megemlítette, hogy a támadás egyik oka egy meghiusult zsarolási kísérletre vezethető vissza. Ezen zsarolási pert megindította a támadók egyike Gabos-Grátz Gyuláné ellen, akit a vádtanács vád alá is helyezett. Ma tárgyalta ezt az ügyet a büntető törvényszék Szepessy bíró elnöklelte alatt s Gabos-Grátz Gyulánét azért, mert a panaszos orvost fenyegető levelekkel ostromolta pénzért, — elítélte zsarolás vétségéért husz korona pénzbüntetésre. Az ítélet ellen a királyi ügyész súlyosbításért felebbezett.

Nyilt - tér

(E rovatban közöltékért nem vállal felelősséget a szerkesztőség.)

KALOGÉN
 BRAZAY SÖSBORSZESZ
 FOGKRÉM és SZÁJVIZ

THE GRESHAM
 Elethbiztosító Társaság Londonban.
 ALAPITTATOTT 1848.
 Magyarországi Igazgatóság Budapesten
 V, Ferencz József-tér 5-6. (saját palotában.)

Köt életbiztosításokat a legkülönbözőbb kombinációk szerint, előnyös díjak és feltételek mellett. A Gresham kötvényfeltételei kiválóan liberálisak.

Kölcsonők ledezetére szolgáló kötvényei azonnal nyújtanak fedezetet öngyilkosság vagy párbaj ugyszintén bírói ítélet folytán beállott halál esetében.

**A kötvények megtámadhatlanok és el-
 évülhetlenek.**

Vagyonállás 1906. december 31-én 229,546,518.48 K
 Ervényben levő biztosítások — 600,000,000.—
 Biztosított feleknek kifizetett — 571,800,000.—
 Magyar értékek, elhelyezett díjtartalék 25,940,909.10

KÖZGAZDASÁG.

Nagy talpfaszállítások az államvasutak részére.

— Egyszázhuszonkilencz ajánlat. —

Budapest, június 17.

A magyar királyi államvasutak Andrássy-utí üzemigazgatóságának helyiségében ma reggel bontották fel azokat az ajánlatokat, amelyek a Máv. talpfa-szükségleteire beérkeztek. Összesen egyszázhuszonkilencz ajánlat érkezett be; hogy ez mily horribilis nagy szám, az kitűnik abból, hogy az előző talpfa-szállítási árlejtésekre alig érkezett be 10—20 ajánlat. A mostani tömeges és nagyszámu ajánlat beérkeztenek az oka az, hogy eddig csak az ugynevezett nagyfakereskedők adtak be ajánlatokat a talpfák szállítására, akik a kisebb talpfatermelőktől vásárolták össze a talpfákat és ugy közvetítették az államvasutak részére.

Az ajánlatok nagy száma és az ajánlott nagy talpfa-mennyiség a múlt évi krízis következménye; a talpfa ugyanis készpénzcsikk tárgyát képezi s így a vidéki kistatermelők főleg ennek a termelésére vetették magukat. Hogy pedig most a vidéki kistatermelők direkt nyújtottak be ajánlatokat, ennek az oka abban van, hogy a múlt évi rossz pénzvisszonyok folytán nem voltak szabadkezüek a nagyszállítók az előlegadásban. Eddig a kistatermelők kaptak előlegeket, aminek elmaradása folytán szánták rá magukat az ajánlattételre. A beérkezett 129 ajánlat közül száznál több kistatermelőtől érkezett.

A Máv. szükséglete többszörösen meg lett ajánlva, főleg több éves bükkfa ajánlatok domináltak nagyszámban, amelyekből évente másfél — egész két millió darab szállítására nyújtottak be ajánlatokat. Ezen mennyiség nagyrésze azonban nem igen jöhet tekintetbe, mert az államvasutak telítelőpeinek a befogadó képessége limitált és így nem birnak többet telíteni s telítetlenül nem bírják felhasználni; ekként az óriási nagy kvantum erősen redukálódik. Tölgyfában is volt igen sok ajánlat, de hosszabb időre csak szórványosan.

Érdekes az árváltozások szembeállítás. A múlt évben elért árnál a 2.70 méteres tölgyfánál az emelkedés átlag kilenczven fillér, a 2.50 méteres talpfánál a múlt évben fizetett áronk elül az emelkedés 10—20 fillér; a 2.20 méteres talpfánál azonban a múlt évi árakkal szemben 50—60 filléres áresés mutatkozik, ami szintén a pénzsűkésre vezethető vissza. Az újonnan engedélyezett viczinális vasutak ugyanis nem épülhettek ki, mert zálogleveleiket nem bírták elhelyezni s ez a talpfa a kistatermelőknek nyakig maradt; különben is túltermelés volt a múlt évben ebben a cikkben. Ismeretes, hogy a Máv. ezelőtt három évvel tett próbákat a bükkfátalpfákkal, ugylátszik a kísérletek beváltak s ez az oka annak, hogy a bükkfátalpfára is tömeges ajánlatok érkeztek most be. Egyébként a bükkfátalpfák árai a múlt évi mederben mozognak.

Az ajánlott bükkfátalpfák ma a következők voltak:

2.70 méteres	6.55 korona
2.50 méteres	5.90 korona
2.20 méteres	4.— korona.

A váltó-talpfák az idén mintegy tízenöt koronával estek; ebből a Máv.-nak egy millió korona értékű anyagra van szüksége. A váltótalpfa ára tavaly 105—110 korona volt köbméterenként számítva, míg az idén 90—95 korona körül hullámzik az ár.

Valószínű, hogy a Máv. a tölgyfaajánlatokat fogja figyelembe venni, mert szüksége van nagy mennyiségű első minőségű talpfákra; az ebbeli szükséglet mintegy 1,200,000 darab, míg a bükkfátalpfából 3—400 ezer darab jöhet a szállításhoz kombinációba.

A Máv. igazgatóságának több heti kalkulációjára lesz szüksége, míg tiszta képet nyerhet a nagyszámu ajánlatok mérlegelése dolgában. A tömeges ajánlattevők között a következő nagyobb cégek szerepelnek:

- Fakereskedelmi R.-T. budapesti fiókja.
- Neuschloss-féle nasici tanningyár.
- Wolfner cég Budapest

- Kronberger Mór és fia, Budapest.
- Vass Félix Budapest.
- Eisler J. és testvérei, Bécs.
- Eisler Jozsiás és fiai, Bécs.
- Drach Mór malaczkai és bécsi cége.
- Greiner J. Budapest.
- Mahrer Benő Brassó.
- Berger fia Kereskedelmi R.-T., Zágráb.
- Benedikt S. Zágráb.
- Laross és Darvas Nagyvárád.
- Élesdi Erdőipar R.-T.
- Halle József Sziszek.
- Binder és Polgár Zimora.
- Lendler Aladár Budapest.
- Spitz Márk Budapest.

Az ideai termés.

— A földmivélsügyi miniszter hivatalos termésbecslése. —

Budapest, június 17.

Két hét választ el az ideai aratástól, a földmivélsügyi miniszternek ma közreadott jelentését az ideai terméskilátásokról odavetöleg most már véglegesnek lehet tekintenünk. Az aratásig még hátralevő két hét esetleg bekövetkezhető kedvező időjárása most már a terméseredményen lényegesen aligha fog változtatni. A miniszter által most kiadott termésbecslés a gazdasági tudósítótól június 15-ig bezárólag beérkezett jelentésekből van egybeállítva.

Tőzsdén és a gazdák körében egyaránt az volt az általános nézet az utóbbi két hét alatt, hogy a vetések a csapadékdus időjárás következtében lényegesen javultak s ez kifejezésre jut a most közreadott termésbecslésben is, ami azonban nem így történt. Szembeállítva már most az ideai termésbecslés adatait a múlt év terméseredményeivel, kitűnik, hogy

buzából 4.12

rozsból 1.33 millió métermázsával várhatunk

nagyobb termést, mint múlt évben volt. Zabból négyszázezer, árpából körülbelül egy millió métermázsával terem kevesebb. A minisztérium mai jelentése hangsúlyozza, hogy az ország sok vidékén fellépett üszög és rozsdá, ugyszintén a légkárók is lényegesen befolyásolták a terméskilátásokat.

A főbb gabonaneműekre vonatkozólag az összehasonlító kimutatást a múlt évi terméseredmény és a mostani termésbecslés között az alábbi táblázat tünteti fel:

	1907. évi termés	1908. évi jun 1. becslés millió	1908. évi jun 15. becslés millió	+ több — kevesb.
Buza	32.80	37.5	36.98	—0.52
Rozs	10.69	12.40	12.02	—0.38
Zab	11.41	11.54	11.02	—0.52
Árpa	13.53	12.51	12.51	—

Az ideai gabonatermés tehát országos átlagban a közepesnél jóval alul marad, minék oka a nagy csapadék után hirtelen következett nagy hőség, amely sok helyen kényszererést idézett elő, ma már a gazdák elég sok helyütt szintén hangoztatják és így nincs kizárva, hogy az aratás is helyenkint idő előtt következhetik be, t. i. azokon a vidékeken, ahol az eső megkésve jött és ahol már az állapotokon nem bírt változtatni.

Kötelességünk itt konstatálni, hogy éppen lapunk erélyes felszólalása következtében a földmivélsügyi miniszter — igen helyesen — akként intézkedett, hogy a vetésjelentések közzétételének idejét délután két órára tette. A vetésjelentés ma délután két órakor került nyilvánosságra s a miniszter előbb említett intézkedése ma már azt eredményezte, hogy a minisztérium azon osztályának ajtói, hol a jelentéseket összeállítják, délután két óráig zárva voltak.

A jelentés és a gabonatózsdé.

A forgalom a gabonatózsdén ismét nagy arányokat ölt. Ma is rendkívüli nagy forgalom fejlődött a határidő-piaczon, ahol ugy látszik szerepváltozás történt. Tegnapig a gyengébb elemek voltak a kontremében, a helyi nagyobb cégek pedig a hausseban. Most pedig az utóbbiak szerepelnek, mint eladók és a kisebb spekulánsok, mint vevők, akiknek a már majdnem 12 koronás buzaár sem magas vételhalmozásra. Pedig figyelembe kellene venniük, hogy ha Berlinben a szeptemberi buzának ára 11 korona 40 fillér, akkor Budapestén nem tarthatja magát a 12 koronás buzaár, mert ezen esetben hozzánk uszítjuk a balkánállamok egész termését.

Már pedig a magyar gazdának lesz az idén annyi eladni valója, hogy bevételre nem szorulunk és nem fogjuk azt a hibát elkövetni, mint 1904-ben, midőn a drága árak mellett beengedtük a román búzát és később a magyar terményt 3-4 koronával olcsóbban kellett értékesíteni. A délután két órakor megjelent hivatalos termésbecslés a tőzsdét már zárva találta. Tőzsdei körökben a jelentés nyugodtabb felhangot eredményezett, mert az utolsó napok tendenciózus híresztelése folytán gyengébb kimutatást vártak. Buzánál a kevesebbet 540 ezer métermázsra a június 4-iki kimutatáshoz képest. E napon az októberi buza árfolyama 10 korona 40 fillér volt, ma pedig e terminus 11.70-en áll. E csekély mennyiség-kevesebbet szemben tehát 50 kilónként 1 korona 30 fillérrel emelkedett a buza ára. A rozs-termésnél csak 50 ezer mázsa a különbség, ellenben az áremelkedés június 4-ike óta 50 kilónként 90 fillér. A zabnál pedig aránylag legnagyobb az emelkedés. A terméskevesebbet kitesz mindössze 400 ezer mázsát, az árfolyás ellenben június 4-ike óta 7.37-ről 8.60-ig = 1 korona 23 fillért. A legközelebbi napok időjárásának lefolyása lesz hivatva eldönteni, hogy a terméseredmények és a beállott nagyobb árváltozások között mutatkozó lényeges különbségek, mely irányban fognak igazolást nyerni.

A földművelésügyi miniszter által ma kiadott jelentés szerint: a közelgő aratás nagy különbözőzetek között fog mozogni. Egy-ugyanazon vidéken előfordul majd, hogy az eredmény, a legminimálisabb átlagról felszökik a közép, és jó közép-átlagra; lesznek ugyanis 3-4-5 métermázsas átlagokkal szemben 7-8, sőt egyes esetekben ezen felüli termésátlagok. Természetesen ugyanez az eset következik be a kvalitás különbözősége körül is, amit mindenesetre nemcsak a különféle művelési rendszernek, hanem az időjárás szeszélyének is lehet tulajdonítani.

Eppen úgy, mint a szemekben, a gabonaszárakban is nagy a különbség, nagyon sok helyen olyan alacsony a gabona — talán egyedül a rozs esik kivétel alá, noha ez is elég sok helyen ritka, de legalább eléggé magas — hogy azt kérékbe kötni is bajos lesz. A szalmatermés tehát szintén egyenlőtlen és nagyon sok helyen rendkívül gyenge lesz, különösen alacsony a zab, amely még a búzánál is kisebb, de elég sok helyen alacsony az árpa is. És mert sok az alacsony vetés, a kalász- és fejképződés sem lehetett olyan, mint aminő az intenzívben mivel és magasabbra fejlődött vetéseknél.

A minden évben fellépő rozsdá ezuttal is jelentkezik, de kártétele csakis az alsó levelekre szorítkozik, ritkábban fordul elő a felső levélzetben és csak igen kivételesen a szárazon.

Nagyobb mértékben észlelhető az üszög, amely váratlanul kiterjedt területeket ölel fel és néhol tetemes kárt is okoz, leginkább az Alföldön és jóformán itt is csak a gyengébb vetésekben mutatkozik; a búzában található üszög a terméskilátásokat egyes rosszul kezelt gazdaságokban 15-25%-kal csökkenti, sőt szörványosan ezen felül is. Ugyanez az eset az árpánál, amely porüszög miatt szenved. Férgek és rovarok úgy az ősziekben, mint különösen a tavasziakban — igaz hogy csak kisebb mértékben — de most is kárt okoznak.

A területek figyelembevételével várható eredmények így alakulnak:

A buza területét 6,010,600 kat. holdra becsülve, a gazdasági tudósítók június hó 15-iki termésbecslése alapján a várható termés országos átlagban és kat. holdankint 6.15 métermázsra, vagyis a bevetett és learatásra váró terület összegének arányában mintegy 36.98 millió métermázsra buzatermésre van kilátás, feltételezve, hogy a vetéseket további veszteség már nem éri. Hogy azonban a remények ezen állapotban megmaradjassanak, mindenképp az időjárásnak végre előnyösen meg kell változnia, különben további visszaeséstől tarthatunk.

A múlt évben termelt összesen 32.80 millió mm. buza.

A buza érne kezd már a szikes és a könnyebb minőségű homoki részeken, itt azonban elég sok helyen sajnos, már kényszerérés is mutatkozik. Másutt szemzésben van és többnyire elég szép és nagy a kalásza, jóminőségű magot is ígér, egyedül az időjárástól függ minősége, különben az elég kiterjedten mutatkozó üszöggáron kívül még esetleg a jónak remélt kvalitás is szenvedni fog. Vidékenként legkiegítőbb terméssel biztat aránylag a Duna jobb- és balpartja, bár mindkét vidéken ugyan a rozsdá terjed és már néhol a szárazra is átnent, továbbá a Tisza bal- és jobbpartján, itt legtöbbet javult; kevésbé jók a kilátások a Duna-Tisza közén és főleg a Tisza-Maros szögén, végül szintén az utóbbi időben mutatkozó visszaesés következtében a Királyhágón tul egyes vármegyékben.

A rozs és kétszeres területét megközelítőleg 1,929,118 kat. holddal véve fel, a gazdasági tu-

dósítók termésbecslései alapján a várható termés kat. holdankint és országos átlagban 6.23 mm., vagyis országos összegben a június hó 15-iki állapot szerint remélhető volt 12.02 millió mm. A múlt évben termelt 10.60 millió mm.

A rozs az utóbbi időben már keveset változott és bár néhol eléggé javult, nagy átlagban változatlan, mert néhol jégverés és egyéb okok miatt hibás lett; kitűnt ugyanis, hogy elég sok helyen a kalászok hibásak, illetve ablakosak. A szemképződés, egyes kisebb területeket kivéve, általában kielégítő. Legjobb fejlődött a rozs a Dunának bal- és jobbpartján, ugyszintén a Tisza-Maros szögén; leggyengébben a Duna-Tisza közén, türethetően a Tisza vidékén és a Királyhágón tul vármegyékben. Az ország homoki részeiben már a napokban megkezdődik aratása és így Péter és Pál előtt mintegy 8-10 nappal hamarabb.

Az őszi árpa érik és bár sok helyütt porüszögös, mindazáltal eléggé türethető, sőt néhol kielégítő és jó termést ígér. Aratása pár nap mulva megindul.

A tavaszi árpa nem mindenütt felelt meg a hozzája fűzött reményeknek, nagyon sok helyen alacsony és gazos, azonfelül, hogy a kalászok képződése sem volt mindenütt megfelelő. Ez utóbbi különösen azért nem, mert a tavaszi árpa igen sok helyen a normálisnál alacsonyabb lett és így természetesen a kalászok is apróbbak. A szemképződést a hőség szintén befolyásolja és a porüszög, amely elég sok helyen mutatkozik, a kvalitás jószágára is hátrányos leend. Némely helyen azonban igen szépen fejlődött, eléggé szép sűrű és szára is megiehető, ez utóbbiaknál a kalászképződés is szintén kifogástalan.

Aránylag véve a legkiegítőbbben áll még a Duna balpartján és részben a Duna-Tisza közén, továbbá a Tisza balpartján és a Tisza-Maros szögén is. Leggyöngébb a Tisza jobbpartján, türethető a Duna jobbpartján és a Királyhágón tul vármegyékben.

Figyelembevétel, hogy a bevetett terület valószínű kiterjedése és pedig a tavaszi és őszi együtt 1,898,865 kat. hold, az ez után várható termés kat. holdankint és országos átlagban mintegy 6.59 mm., vagyis országos összegekben remélni lehet 12.51 millió mm. árpát. Tavaly termelt összesen 13.73 millió mm.

A zab, bár az eső sok helyen javított rajta, országos átlagban ma sem kielégítő, mert igen sok az olyan vetés, ahol már az eső sem segíthetett. A május és június havi szárazság és hőség miatt fejlődésében teljesen elmaradt, alacsony és ritka, sőt néhol annyira gyenge volt, hogy zöld takarmánynak lekaszálták. A szebb és kielégítőbb zab fejt hányja és bár az esőre mindenfelé megjavult, folytatólag is esőt kíván, különben pedig a hozzáfűzött reményeknek csak részben fog megfelelni. Aránylag még a legtürethetőbbben áll a Duna-Tisza közén, meglehetősen pedig a Duna jobbpartján, kevésbé türethetően a többi vidékeken, amelyek közül jóformán a leggyöngébb vidék a Duna balpartja, ellentétben a többi terményekkel, amelyek terméskilátása itt a legkiegítőbb. Nagy általánosságban a zab terméskilátása tehát csökkent s így nagyon jó időre van szükség, hogy további hanyatlás be ne következzen.

A zabbal bevetett terület kiterjedése megközelítőleg 1,863,846 kat. hold; a gazdasági tudósítók június hó 15-iki termésbecslése szerint a várható terméskilátás volt kat. holdankint és országos átlagban 5.92 mm. A termésátlagok figyelembevételével az összes eredmény lesz tehát hozzávetőleges számításal 11.02 millió mm. Tavaly termelt összesen 11.54 millió mm.

Országos összesítés:

Vidék	Bevetett terület	1908. jun. 15-én várható		1907. évi termés mmázsra
		átlag. termés kat. hold-kint	összes termés	
Buza.				
I. Duna balp.	397,585	6.79	2,702,100	2,812,087
II. Duna jobb.	1,021,423	6.89	7,037,600	7,645,018
III. Duna-Tisza köze	1,316,990	6.03	7,935,000	7,429,016
IV. Tisza jobb.	431,312	6.20	2,678,800	2,170,769
V. Tisza balp.	979,988	6.32	6,195,400	4,661,759
VI. Tisza-Maros szöge	1,448,691	5.64	8,168,900	5,083,324
VII. Királyhágón tul. várm.	620,755	5.69	3,536,100	2,993,937
Főösszeg:	6,216,744	6.15	38,252,400	32,786,910
<small>A múlt évben uralkodott száraz őszi időjárás következtében, továbbá a kedvezőtlen tavaszi időjárás következtében csökkent a terület, összesen mintegy 34 százalékkal</small>				
Junius hó 15-én várh. mintegy	6,010,600	6.15	36,984,600	—
Junius 1-én volt	—	6.24	37,527,000	—

Vidék	Bevetett terület	június hó 15-én várható		1907. évi termés mmázsra
		átlag. termés kat. hold-kint	összes termés	
Rozs.				
I. Duna balp.	270,917	6.64	1,798,400	1,575,899
II. Duna jobb.	555,346	6.48	3,600,100	3,457,081
III. Duna-Tisza köze	413,022	5.72	2,391,300	2,340,222
IV. Tisza jobb.	198,506	6.01	1,194,000	681,187
V. Tisza balp.	348,210	6.16	2,146,000	1,799,567
VI. Tisza-Maros szöge	51,773	6.31	338,000	240,456
VII. Királyhágón tul. várm.	145,344	6.18	899,300	598,785
Főösszeg:	1,984,118	6.23	12,362,300	10,693,200
<small>A múlt évben uralkodott száraz őszi időjárás, továbbá a kedvezőtlen tavaszi időjárás következtében csökkent a terület, összesen mintegy 28 százalékkal</small>				
Junius hó 15-én várh. mintegy	1,929,118	6.23	12,019,600	—
Junius 1-én volt	—	6.26	12,076,300	—
Árpa.				
I. Duna balp.	484,660	6.90	3,344,400	3,858,265
II. Duna jobb.	447,370	6.38	2,854,700	3,171,909
III. Duna-Tisza köze	323,420	6.89	2,229,700	2,246,200
IV. Tisza jobb.	230,906	6.09	1,408,000	1,476,119
V. Tisza balp.	171,031	6.53	1,118,000	1,280,386
VI. Tisza-Maros szöge	96,941	6.55	635,000	763,324
VII. Királyhágón tul. várm.	90,937	6.26	570,000	937,356
Főösszeg:	1,845,265	6.59	12,160,700	13,733,560
<small>A kevesbedett őszi területnek egy részén tavaszi árpa vetetett és pedig mintegy 310 000</small>				
Junius hó 15-én várh. mintegy	1,898,865	6.76	12,513,900	—
Junius 1-én volt	—	6.76	12,833,600	—
Zab.				
I. Duna balp.	214,357	5.39	1,155,400	1,128,893
II. Duna jobb.	323,126	6.22	2,009,400	2,118,807
III. Duna-Tisza köze	338,531	6.77	2,290,400	2,040,173
IV. Tisza jobb.	266,523	5.67	1,290,800	1,302,943
V. Tisza balp.	214,572	6.77	1,512,000	1,170,984
VI. Tisza-Maros szöge	182,553	5.61	1,229,800	1,719,314
VII. Királyhágón tul. várm.	274,756	5.50	1,025,000	2,056,014
Főösszeg:	1,814,418	5.92	10,736,300	11,537,128
<small>A kevesbedett őszi területnek egy részén zab vetetett és pedig mintegy 280 000</small>				
Junius hó 15-én várh. mintegy	1,862,846	5.92	11,023,000	—
Junius 1-én volt	—	6.13	11,423,000	—

Egy hat hónap előtt alakult r.-t. beczégezése. Még a múlt év decemberében tartotta közgyűlését a „Vukovics asztalosmunkák gyára részvénytársaság”. A társaság, úgy látszik, sokáig gondolkodott azon, vajjon a cég beczégezés-e, legalább erre vall az, hogy a cég megalakulását csak most, hat hónap után jelentették be a cégbiróságnak. A részvénytársaság 100,000 K alaptőkével alakult meg. Igazgatói: Joanovits István, Karamatha István, Dumtsa Jenő, Welkov József, Popovics Mirkó, dr. Mandics Millán, dr. Dungserszky Gedeon és Vukovics Vladimir.

A kassa-oderbergi vasut új üzletigazgatósága. Ismeretes, hogy a kassa-oderbergi vasutársaság Teschenben új üzletigazgatóságot állít fel, amelynek szervezési munkálatai már folyamatban vannak. Az új üzletigazgatóságnak tarifa-megállapítási joga nem lesz, mert az új üzletigazgatóság hatásköre mindössze 60 kilométerre terjed ki s így ilyen rövid vonalnak üzletigazgatóságát tarifa-megállapítási joggal nem ruháznak fel. A kiegyezési törvényben világosan meg van írva, hogy a kassa-oderbergi vasut új üzletigazgatóságát ugyanolyan hatáskörrel fogják felruházni, mint a Déli vasut budapesti üzletigazgatóságát, amelynek nincs tarifa-megállapítási joga. Előterjeszthet javaslatokat, de a határozathozatal a bécsi igazgatóság dolga, éppen úgy, mint ahogy a kassa-oderbergi vasut tarifáit egyedül a budapesti

Igazgatóság állapítja meg. Valószínű, hogy a tescheni üzletigazgatóság létszámában olyan osztályt is szerveznek, amely a budapesti igazgatóság magyar nyelvű rendelkezéseit az osztrák vonal részére németre fordítja.

A Magyar Kereskedelmi Csarnok ülése. A Magyar Kereskedelmi Csarnok választmánya Kunz Ferencz elnöke alatt ma tartotta meg június havi ülését, melyen megalakították a nyerspamutárak-kereskedők és készíttettek szakosztályát, melynek elnökévé maróthi Fürst Lászlót választották meg. Guttmann Ádám választmányi tag indítványára a választmány foglalkozott a kérdéssel, mi módon lehetne nálunk is — úgy mint Ausztriában — a koronaérték kötelező alkalmazásának a gyakorlati életben érvényt szerezni A választmány foglalkozott a többiek között azzal is, hogy a törvényhozás előtt fekvő szeszaó-törvényjavaslatban megnyilvánuló ipar- és kereskedelemellenes tendencia ellen a csarnok részéről tiltakozás történjék, az ezen indítvány folytán megindult eszmecsere után a választmány sajnálatát fejezte ki afelett — amit a közgazdaság egésze érdekében is helytelennek tart — hogy ezen törvényjavaslatban az ipar- és kereskedelem érdekei a mezőgazdaság érdekeinek alárendeltek.

Kinevezés a kereskedelmi minisztériumban. A kereskedelmi muzeum mostani igazgatóját, Bálint Imrét berendelik a kereskedelmi minisztériumba, ahol a Közgazdasági Értesítőt fogja szerkeszteni. Bálint Konstantinápolyban volt szaktudósító s onnan került a kereskedelmi muzeumba.

Magyar bank Sarajevóban. Sarajevóból jelentik, hogy ott új bankintézet van alakulóban, mely kizárólag magyar jelleggel fog birni és speciálisan magyar kereskedelmi érdekeket lesz hivatva szolgálni.

Hatáskör-megállapítás. A minisztertanács elvi határozatként kimondotta: hogy a gazdasági terménynek felbujtás következtében elidegenítése miatt a tettes és felbujtó ellen indítandó ügyben az eljárás a közigazgatási hatóság hatáskörébe tartozik.

Új házépítő szövetkezet. „Budapest Kékgolyó-utca 15. számú házépítő szövetkezet” cím alatt új szövetkezetet jegyzett be a cégbíróóság. A szövetkezet igazgatói: Margitay Ernő, Fehér Kálmán és Bokor Géza.

A virágkiállítás megnyitása. Darányi földmívelésügyi miniszter ma délelőtt nyitotta meg az Országos Magyar Kertészeti Egyesület által az Iparcsarnokban rendezett virágkiállítást. A minisztert a József főherceg kertészetének pálmáival díszített előcsarnokban Ráde Károly főkertész üdvözölte, amire a miniszter örömeinek adott kifejezést azon, hogy a külföldi városok példájára nálunk is gyakrabban rendeznek virágkiállítást, s ezért köszönetét fejezte ki a kertészeti egyesületnek s a kiállítást megnyitottak jelentette ki. A miniszter fogadásánál ott volt Molnár miniszteri tanácsos, Emich Guszav udvari tanácsos, az Országos Magyar Kertészeti Egyesület elnöke, Angyal kertészeti iskolai igazgató, Witzel Nándor kertgondnok, Kakas kir. tanácsos, Ilseman Keresztély kertigazgató stb. A miniszter ezután Ráde főkertész és az üdvözölők társaságában végigjárta a kiállítást és többször is megelégedésének adott kifejezést, majd háromnegyed tizenkettő körül elhagyta a kiállítás területét. A kiállító kertészeknek, hogy ilyen sikerült kiállítást tudtak teremteni, annál nagyobb az érdemük, mert rendkívül nagy akadályllyal kellett megküzdeniök. Még pedig a korán beálló nagy forrósággal, amelynek különösen a vidéki kiállítók érezték a súlyát, akiknek még a szállítás kellemetlenségeivel is kellett számolniök. Főleg a rózsákat fenyegette a gyors elvirágzás veszedelem, amelyeket már e hónap elején levágtak szárukról, s hűtőkamrákban óvták meg az enyészettől s így sikerült csak őket úgy-ahogy megmenteni a kiállításnak. Az Iparcsarnok nagytermében a körönd két oldalán mindenkéltől a király budai kertészetének gyönyörű pálmá-, hortenzia- és pelargonium-csoportja tűnik szemünkbe, amely legszebb dísz a kiállításnak. Közvetlen ezután a magyar kir. kertészeti tanintézet pompás csoportjáról kell megemlékeznünk, amely csakugy, mint a budai várkeresztet, versenyen kívül állította ki szép dísznövényeit és szebbnél-szebb pelargoniumait.

Az osztálysorsjáték mai húzása a következő nagyobb nyereményeket sorsolták ki:
 20.000 koronát nyert: 81506.
 10.000 koronát nyert: 30144.
 3000 koronát nyertek: 4154 7111 108362.
 2000 koronát nyert: 108657.
 1000 koronát nyertek: 3841 9920 14835 78328.

500 koronát nyertek: 6648 29302 27736 28701 61403 68696 83891 95497 116746.

300 koronát nyertek: 2389 6301 9918 10178 11447 13026 14338 15250 17897 18320 21905 24132 28550 32734 35562 36612 39814 40307 42589 44425 49947 51960 52893 54665 57212 59523 61379 70119 71105 73759 74222 74553 78607 78361 80491 82436 83275 84227 85734 89077 91271 95425 96987 96566 99469 99117 120524 121931 121495.

Új kőszéntelep. Bikszád környékén, az Ávas-hegységben már régen gyanítottak szenet a környéken lakók. Sokszor a felszínen is leltek jó minőségű barnaszenet a komorzániak, amit a lakosok fűtésre használtak. A bikszádi fürdő mögött Vám- és Felsőfalu közelében, meg Bujánháza vidékén már végeztek is furási próbákat — írja a Közlekedés és a Közgazdaság — egy francia pénzcsoport, de ezek csak kísérletek voltak. Most dr. Tatár János színérváraljai és dr. Dobossy Endre szatmári ügyvédek szereztek zárt kutatványi jogot 30.000 hold kiterjedésű földterületre s a kincstár részéről 200.000 korona erejéig kaptak támogatást a furáspróbák folytatására. Az azon a vidéken eddig talált szene kalóriája 4500—6000-ig váltakozik, tehát elég jó minőségű szénnek mondható. Ha sikerrel járnak a furási kísérletek, az ottani keskenyvágányú vasutat rendes nyomtávúra alakítják át.

Az Osztrák-Magyar Bank állása június 15-én. Bankjegyforgalom 1.752.347.000 (—36.201.000) korona. Érczkészlet 1.503.332.000 (+1.692.000) korona. Leszámitolási tárcza 424.274.000 (—52.394.000) korona. Lombardkölcsonök 71.882.000 (—187.000) korona. Adómentes bankjegytart. 150.984.000 (+37.893.000) korona.

Nyilvánvaló tejhamisítás. A földmívelésügyi miniszter elvi határozatként kimondotta, hogy a vizes dézsába öntött és onnét kimért tej árusítása tejhamisításként büntetendő, szintugy, aki az általa hamisított és még más által hamisított tejet is árul, hamisításért és forgalomba hozatalért marasztalando el, mert ez az eljárás a tejeladás körül a tejhamisítás ismérvét nyilvánvalóvá teszi.

Az Urlikány—Zsilvölgyi kőszénbánya közgyűlése. Az Urlikány—Zsilvölgyi Magyar Kőszénbánya Részvénytársaság most tartotta Belleszce Fernand elnöklésével rendes évi közgyűlést. A közgyűlés elhatározta, hogy az alapszabályszerű teirások után fennmaradó 1.059.329 koronányi tiszta nyereségből 104.386 korona a tartalékalaphoz csatoltassék, 630.000 korona hatszázalékos osztaléknak az 1907-iki üzletévre való kifizetésére fordítottassék, 220.000 korona az értékesítéskénti alap rendkívüli javadalmaására használtassék fel és 21.583 korona új számlára vitesék át. A társasági részvények 17. számú szelvénye e hónap 17-től kezdve 5 korona 60 fillérrel kerül beváltásra. Az igazgatóság jelentése szerint a társaság 1907. évi szentermelése 3.717.000 métermázsa volt, megállapítja továbbá a jelentés, hogy az Urlikány—Zsilvölgyi r.-t. lupényi kőszéntelepének saját birtokába való átvétele, valamint a kiterjesztett Hrina-bánya üzembevétele, mely már naponta 500 tonna szenet képes termelni, a társaság jövedelmességére jótékony hatást fognak gyakorolni. A közgyűlés a jelentést tudomásul vette és úgy az igazgatóságnak, mint a felügyelő bizottságnak a fölmentést egyhangulag megadta. Az igazgatóságba új tagul megválasztották Jármaj Gyulát. A közgyűlés után megtartott igazgatósági ülésen gróf Belleszce Fernandot az igazgatóság elnökévé és baranyavári Ulmann Adolfot az igazgatóság alelnökévé újra megválasztották.

Az Osztrák-Magyar Bank főlkjai. Az Osztrák-Magyar Bank főtanácsa ma Budapesten ülést tartott, amelyen elhatározták, hogy Déván és Nagytapolcsányban fiókot állítanak fel.

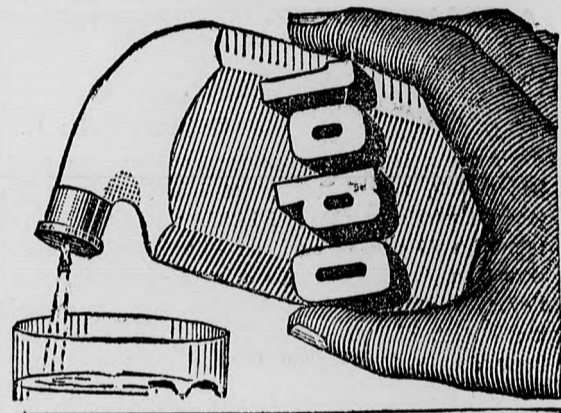
Gyorsvonatok a Balatonhoz Kisczell felől. A Balatoni Szövetség feliratot intézett Kossuth Ferencz kereskedelemügyi miniszterhez, hogy az épülő Budapest—Tapolca vonalrésznek kiegészítéseként a kisczell—tapolczai vasutrészt arra az időre, amikor a felső parti vasut megnyílik, első osztályúvá tegye. Ezzel a Dunántul felső vármegyéinek lakossága rövid uton nagyon gyorsan érhet majd a Balatonhoz.

Menetrendmódosítás a küküllőszög—parajdi vonalon. A küküllőszög—parajdi vonalon Küküllőszög és Dicsőszentmárton között jelenleg hetenkint háromszor közlekedő 8302. és 8301. sz. személyvonatok, melyek közül előbbi Küküllőszögről délelőtt 9 óra 11 perczkor indul Dicsőszentmártonra, utóbbi pedig Dicsőszentmártonból délután 12 óra 38 perczkor érkezik Küküllőszögre, június 20-tól kezdve bezárólag szeptember 15-ig Küküllőszög és Parajd között naponta fognak közlekedni. Szeptember 16-tól e vonatok ismét csak Küküllőszög és Dicsőszentmárton között és csak minden hétfőn, szerdán és szombaton fognak közlekedni.

Czéglegyzéki hírek. Az Ipolysági Gázmű r.-t. igazgatóságából töröltetett Becsey Antal és Haasz Zsigmond. — A Magyar Kender és Lenipar r.-t. igazgatóságába beválasztott Janson Károly. — A Budapesti Gíró- és Pénztár-Egylet igazgatóságából — mint ismeretes — kilépett Kornfeld Zsigmond. Ezt most a cégbíróóság is feljegyezte. — Az Esztergom-Szászvári Kőszénbánya r.-t. igazgatóságába bejegyeztetett dr. Reiner Ede. — A Kőolajfinomítógyár r.-t. igazgatóságába beválasztott Pollák Richárd és kilépett Stiedry Fülöp. — A Magyar Agrár- és Járdekbank legutóbbi közgyűlése beválasztotta lovag Vest Edét. A cégbíróóság ezt bejegyezte.

A gyorsvonat megáll Beleg állomáson. A Budapest—fümei vonalon közlekedő, Fiuméből reggel 7 óra 55 perczkor induló és Budapest keleti p. u.-ra este 9 óra 35 perczkor érkező gyorsvonat Beleg állomáson utasok fel- és leszállása czéljából délután 5 óra 3 perczkor feltételesen megállítatik.

Miskolczi gyapjuvásár. A miskolczi hitelintézet áruraktáraiban ma tartották meg a 16-ik országos gyapjuvásárt. Az idén kevesebb áru hozatott vásárra, mint tavaly, mindamellett a közraktárakban 1700 és a városban 300 bál volt eladó. A vásár vonatott volt, mivel a tulajdonosok a tavalyi magasabb árakat követelték. A gyapju mosása jó, s a vevők osztrák gyárosok és budapesti kereskedők. Jól mosott gyapjuért fizettek 152 koronától 164 koronáig bécsi mázsánként, mosatlanért 100 koronát 100 kilogrammonként, gömöri jómosású gyapjuért 176 koronát is érték el. A földmívelésügyi minisztériumot Rodiczky Jenő cs. kir. asztalnok és Gáthy titkár képviselte.

IDŐJÁRÁS.

A meteorológiai központi intézet távirati jelentése. 1908. június 17-én reggel 7 órakor.

Az elmúlt nap időjárásának átnézete:

Hazánkban tegnap szórványosan fordultak elő kisebb zivataros esők. A hőmérséklet ország-szerte átlag 4 C°-al magasabb a normálisnál; a maximum: Csáktornony 35° és a minimum: Bótfalu 9 C° volt.

Prognózis a következő 24 órára:

Meleg idő várható, főleg nyugaton zivataros esőkkel.

Allomás	Légnyomás mm 700 +	A hőmérséklet Celsius szerint	Szélirány és ereje	Felhőzet	Csapadék mm	Hőmérséklet	
						max.	min.
A-Szatmá	65.0	18.8	NE	8	0	31	19
Ungvár	68.8	19.3	NE	8	0	31	16
Kősmárk	62.4	19.0	S	1	0	28	19
Losonca	62.2	21.0	N	0	2	32	19
Gyalla	60.4	23.7	N	2	4	30	16
Budapest	61.9	21.0	NN	2	2	31	16
Korény	59.9	21.3	E	8	1	28	17
Köszvény	60.1	23.0	SE	1	1	29	17
Pécs	61.8	28.6	NNE	2	1	4	29
Ágráb	61.2	22.0		1	0	31	17
Füme	61.5	20.0		0	0	30	18
Szeged	61.8	19.7	E	2	0	30	18
Demény	62.5	19.0	E	1	4	30	15
Nagyvárad	62.2	19.4	W	8	8	2	29
Kolozsvár	64.8	18.2		2	0	32	18
Nagyrsoben	63.5	16.0	SE	1	0	27	18
Szalimár		—					
Eger		18.2	F	1	1	30	16
Arvaváralja		15.0	SSW	1	0	6	24
Solmeczbánya		16.2	NE	8	8	ny	27
Komárom		22.4	S	1	8	ny	28
Magyar-Óvát		20.9	S	1	2	1	28
Sopron		20.8	NW	2	2	1	28
Kézák		24.4	NE	1	1	1	28
Cirkvenca		21.8		1	1	1	27
Dobozon		20.9	NE	1	1	1	28
Köcskemét		28.2		1	0	1	31
Oroszháza		23.4	N	2	0	1	32
Arad		—					
Zombolya		—					
Vorsee		28.8	NE	2	2	—	32
Orsova		19.6		1	1	—	30

Felelős szerkesztő:

PURJESZ LAJOS

Kiadótulajdonos

A Magyar Ujságkiadó Részvénytársaság

Igazgató: ERDŐS ARMAND.

DR. HÖNIGIZSÓ

Elektroterapeutikai és Röntgen-Intézet. Elektromágneses gyógyítás

Budapest, IV. Károly-körút 24. sz. I. em. Lift

Telefon 102-39.

Gyógytényezők:
Elektromágneses gyógyítás.
 Röntgen sugarakkal való kezelés.
 Magas feszültségű árammal való kezelés (Arsonvalisatio).
 Kék fényvel való kezelés.
 Villamos hőfürdők (Elektrotherm).
 Villamos fényfürdők.
 Villamos masszázs (Vibratio).
 Galván, Farad és Franklin árammal való kezelés.
 Villamos vízfürdők.
 Szénsavas fürdők.
Főbb javallatok:
 Általános idegesség (neurasthenia, hysteria).
 — Rendelés d. o. 8-11-ig, d. u. 2-6-ig.
 Kezelés egész napon át. — Kívánatra prospekt!

TŐZSDÉK.

A BUDAPESTI ÁRU- ÉS ÉRTÉKTŐZSDE

Gabonátőzsde.

Budapest, június 17.

Az amerikai tőzsdéken tegnap 1 centes emelkedés volt, ami nálunk annál inkább talált visszhangra, minthogy októberi búzában még mindig sok fedezni való van és az ilyen fedezési vásárlásoknál nem igen játszik szerepet néhány fillérrel több vagy kevesebb. Októberi buza 11.73-on indult és 11.80-ig emelkedett, később realizálásokra 11.66-ig gyengült, hogy azután 11.70-en záruljon. A többi termények hasonló áringadozásokon mentek keresztül. A készáru-piaczon nagyon szilárd volt a hangulat. Elkelt 18 ezer mázsa buza 20-25 fillérrel magasabb áron. Rozs és zab 20 fillérrel, tengeri 10 fillérrel drágult.

A készáru piacton elkelt:

Buza. Tiszavidéki: 500 mm. 79 kg 26.40 korona, 350 mm. 79 kg 26.40 korona, 200 mm. 79 kg 26.40 korona, 100 mm. 78.5 kg 25.90 korona, 100 mm. 78 kg 26.— korona, 800 mm. 77 kg 26.05 korona, 200 mm. 76.5 kg 25.95 korona, 200 mm. 76.5 kg 25.95 korona, 600 mm. 76.5 kg 25.60 korona, 500 mm. 75.5 kg 25.60 korona, 100 mm. 76 kg 25.90 korona, 4000 mm. 74.4 kg 25.80 korona.
Fejérmegyei: 100 mm. 79 kg 25.90 korona, 100 mm. 76 kg 25.30 korona.
Raktárból: 1050 mm. 77.5 kg 26.10 korona, 1050 mm. 76.7 kg 26.10 korona, 1000 mm. 77 kg 25.35 korona, 1000 mm. 76 kg 25.— korona.
Pestvidéki: 1000 mm. 78 kg 24.— korona.
Rozs: 100 mm. 21.05 korona.
Árpa: 400 mm. 14.50 korona.
Zab: 100 mm. 17.— korona, 200 mm. 16.80 korona, 200 mm. 16.60 korona.

A készáru jegyzése a mai tőzsdén a következő volt:

Buza	Ellős	Ára 100 kg.	Ellős	Ára 100 kg.
Tiszavidéki	74	24.45-25.75	78	25.25-25.85
"	75	24.85-25.25	79	25.75-26.35
"	76	25.25-25.25	80	—
"	77	25.45-25.75	81	—
Fejérmegyei	75	—	78	25.25-25.60
"	76	24.90-25.30	79	25.55-25.80
"	77	25.10-25.45	80	—
Pestvidéki	74	24.25-25.55	81	—
"	75	24.45-24.85	78	24.35-25.65
"	76	24.95-25.35	79	24.55-25.85
"	77	25.15-25.55	80	—
Bánsági	74	25.15-24.45	81	—
"	75	24.35-24.75	78	25.45-25.75
"	76	24.95-24.35	79	—
"	77	25.25-25.65	80	—
Bácskai	74	24.35-24.75	76	25.25-25.50
"	75	24.75-25.35	77	25.45-25.85
Szerb	73	—	78	25.55-25.70
Rozs I.-rendű uj	—	—	—	20.90-21.—
" középminőségű uj	—	—	—	20.70-20.05
Árpa takarmány I.-rendű	—	—	—	14.20-14.—
" II.-rendű	—	—	—	13.80-14.50
Köles	—	—	—	9.50-10.25
Zab I.-rendű	—	—	—	16.90-17.70
" II.-rendű	—	—	—	16.20-16.52
Tengeri belföldi uj	—	—	—	13.60-13.90
Repce: Káposztarepce	—	—	—	—

A határidőpiacton kötetett:

Délelőtt:

Előfordult kötések (50 kg.-kint):
 Buza 1908. októberre 11.76, 11.81, 11.74, 11.77, 11.61.
 Rozs 1908. októberre 9.60, 9.77, 9.70.
 Zab 1908. októberre 8.55, 8.64, 8.54, 8.56.
 Tengeri júliusra 6.90, 6.94, 6.89.
 Tengeri 1909 májusra 6.89, 6.98, 7.01.

1 óra 30 perczkor zárulnak:

októberi buza	11.70-11.71
októberi rozs	9.70-9.71
októberi zab	8.59-8.60
júliusi tengeri	6.92-6.93
1909 májusi tengeri	6.93-6.94

Budapesti gabonaforgalom.

1908. június 15-től június 16-ig.

Érkezett: Elszállított:

Buza	1944	—
Rozs	1041	—
Árpa	244	101
Zab	302	3074
Tengeri	—	5403
Liszt	210	7904
Korpa	—	323

A tőzsdetanács határozata értelmében, további intézkedésig, június 15-től kezdve a gabonátőzsdén az üzleti órák délelőtt 10-től fél 2-ig tartanak, míg délután a tőzsde zárva marad.

Értéktőzsde.

Ma tartott irányzattal indult meg a tőzsde s az előtőzsde zárata felé Osztrák Hitel- és Államvasut-részvények fokozatosan emelkedtek. A déli tőzsde folyamán bécsi vásárlásokra Magyar Hitel- és Államvasut-részvények voltak keresettek s árfolyamuk egyre javult, míg a zárlat felé mind a kettő némi hanyatlást mutatott. A helyi piacton ma valamivel élénkebb volt az üzlet, Egyesült Budapest-Fővárosi, Országos Központi Takarékpénztár, Belvárosi Takarékpénztár, Köszvény- és Téglagyár, Kerámia és Városi Villamosvasut-részvényekben kötettek több üzletet. Javult ma az Osztrák hitel 623 koronáról 624.75-re, a Magyar hitel 743-ról 743.75-re, az Államvasut 691.75-ről 694.25-re. Forgalomba került továbbá: Jelzálog 433.25 koronán, Rima552.— 554.25-552.— koronán, Közuti 544.25 koronán, Magyar koronajáradék 93.17% koronán, Hazai bank 273-272 koronán, Salgó 570 koronán, Drasche 466 koronán, Szanatórium-sorsjegy 7.65 koronán.

Előtőzsde.

Előtőzsde javult.

Kötetett: Osztrák hitelrészvény 623.—624.50. Magyar hitelrészvény 743.—743.75. Osztrák-magyar államvasut 691.75-692.75. Rimamurányi vasmű 551.25 552.—. Jelzálogbank 433.25-433.50. Hazai bank 273.—

Déli tőzsde.

Déli tőzsde nyugodt, kedvező.

Kötetett: Osztrák hitelrészvény 624.50. Magyar hitelrészvény 743.—744.50. Osztrák-magyar államvasut 693.—694.50. Rimamurányi vasmű —. —. Magyar leszámítolóbank —. —. Jelzálogbank —. —. Közuti vaspálya 548.75-554.75. Városi villamos vasut 264.50. Magyar koronajáradék 93.15-93.25. Hazai bank 272.— Hazai sorsjegy 100.50-101.—. Belvárosi takarékpénztár 591.—. Fővárosi takarékpénztár 2106.— Magyar orsz. közp. takarékpénztár 1630.—. Kerámiai gyár r.-t. 211.—. Erzsébet kir. szanatórium sorsjegy 7.85-7.90.

Utőtőzsde.

Az utőtőzsde, mely ma 2 1/2 órakor zárult, csekély forgalom mellett nyugodt irányzattal folyt le. Kötetett: Osztrák hitelrészvény 624.—625.—, Magyar hitelrészvény 743, Jelzálogbank 433, Leszámitolóbank 470, Közuti 544.50, Városi 261.50, Rimamurányi 553, Államvasut 694.50. A magánforgalomban a Városi Villamos Vasut részvényeiben kötetett 261.50

BÉCSI GABONATŐZSDE.

Bécs, június 17. (Saját tudósítónk jelentése.) A hausse-mozgalom ma tovább tartott. A folyamatos forró és száraz időjárás miatt aggodalom támadt, hogy a téli vetés szenvedni fog miatta, ezért fedezeti vásárlások fordultak elő és az árak jelentékenyen emelkedtek. Különösen zab drágult, nevezetesen 30 fillérrel, buza pedig 25, rozs 20 és tengeri 15 fillérrel lett drágább. Majdnem egyálta-

lán nem jelentkezett kínálat s a kereslet sem mutatott hajlandóságot a vásárlásra s ilyen körülmények között nagy volt az üzlettelenség. Liszt ára is emelkedett, még pedig buzaliszt 40, rozsliszt 20 fillérrel.

Jegyzetett buza: tiszavidéki 13.10-13.45 korona, mosoni 12.75-13.15 korona, tótfelvidéki 12.65-13.10 kor., déli vasuti 12.65-13.05 korona, marchfeldi 12.40-12.75.

Uj-rozs: tótfelvidéki 11.05-11.30 korona, csepeli 11.—11.20 kor., pestmegyei 11.05-11.30, déli vasut 11.—11.20 korona, különféle magyar 10.95-11.20 kor., osztrák 10.90-11.20 korona.

Árpa: morvaországi 6.50-7.75 kor., marchfeldi —. —. kor., bécsvidéki —. —. kor., tótfelvidéki —. —. kor., csepeli —. —. kor., győri —. —. kor., déli vasuti —. —. kor., tiszavidéki —. —. korona.

Magyar tengeri: régi 7.30-7.50, uj —. —. —. —. korona, cinquantin 8.—8.50, uj —. —. —. —. korona.

Magyar zab: selejtes —. —. —. —. kor., közepes 8.80-9.15 korona, elsőrendű 9.05-9.30 kor., válogatott 9.20-9.50 korona.

BÉCSI ÉRTÉKTŐZSDE

Bécs, június 17. Newyorki jobb hírek és a német császár döberitz beszédére vonatkozó megnyugtató kijelentések folytán javult a mai előtőzsde irányzata. Az érdeklődés ismét első sorban az államvasuti részvények felé fordult, melyek az államosításra vonatkozó kedvező hírek folytán emelkedtek. Alpési bányarészvények is javultak. Később, amikor az üzleti csend általánosodó vált, az árfolyamok mérsékelten gyengültek. Az előtőzsde szilárdan zárult. A déli tőzsdén folytatódott az államvasuti részvények emelkedése. A többi értékek irányzata nyugodt volt. Berlin nyugodtabb irányzatot jelentett.

11 órakor zárulnak:

Osztrák hitel. 624.50. Magyar hitel. 744.—, Länderbank —, Államvasut 693.25 —, Elbavölgyi vasut —, Déli vasut 127.75 —, Alpési bányatársulat 651.50. Rimamurányi 552.50. Májusi járadék 97.25. Magyar koronajár. 93.20. Orosz érték —. —. Török sorsjegy 186.50, Német márka 117.66.

1 órakor jegyeztek:

Osztrák hitel 624.75, Magyar hitel 744.—, Länderbank 439.—, Unio-bank 539.—, Államvasut 694.75, Anglo-bank —, Bankverein —, Déli vasut 127.75, Gőzhajó —, Alpési bányarészvény 652.—, Májusi járadék 97.25, Magyar koronajáradék 93.20, Török sorsjegy 186.50, Német márka 117.66, Elbavölgyi vasut —, Rimamurányi 552.50, Orosz járadék —, Keleti vasutak —, Skoda —, Magyar jelz. —, Kárpáti petroleum —.

Bécs, június 17. (Osztrák értékek zárlata.) 1-2 százalékos papír-járadék 97.20, 4 százalékos osztrák arany járadék 116.65, 1860-as sorsjegy 450.25, Osztrák hitelsorsjegy 470.50, Angol osztrák bankrészvény 294.50, Bécsi Bankverein 519.60, Osztrák-magyar bank 1740.—, Déli vasut 127.50, Dunagőzhajózási társ. 1017.—, Dohány rész. 433.—, Cs. k. arany (vert) 11.35, Német bankv. 117.68, Osztr. Lloyd 414.—, 4.2. száz. ezüst. jár 97.15-99.40, Osztr. koronajáradék 97.40, 1864-es sorsjegy 261.—, Osztrák hitelintézeti részvény 624.—, Union-Bank 539.50, Osztrák Länderbank 438.50, Osztrák-magyar államvasut 664.50, Elbavölgyi vasut 442.50, Alpési részvény 650.60, 20 frankos 19.12, Londoni váltóár 240.—, Lipótkohó 421.—, Töröksorsjegy 185.50. Tartott.

Bécs, június 17. (Magyar értékek zárlata.) 4 százalékos arany-járadék 111.25, Tiszai és szeg. kölc. sorsjegy 145.50, Magyar hitelbank részvény 745.—, Magyar leszámítoló és váltó részvény 470.—, Rimamurányi 552.50, Magyar cukoripar —, Adria hajózási részvénytársaság 407.50, Magyar koronajáradék 93.20, 4 százalékos magyat földterhm. kötv. 93.10, Magyar nyer.-k. sorsjegy 186.65, Kassa-Oderbergi vasut részvény 362.—, Magyar jelzálogbank 431.—, Magyar keresk. bank —.

KÜLFÖLDI ÉRTÉKTŐZSDE.

Berlin, június 17. (Értéktőzsdei jelentés.) A tegnapi newyorki tőzsde hatása alatt és a politikai helyzet kedvezőbb megítélése következtében a spekuláció a mai üzlet elején fedezéseket eszközölt, aminek az összes piactokon rendszerint jelentékeny emelkedések jártak nyomában. Különösen a bányarészvények piacának vált ez hasznára, de bankrészvények is csatlakoztak a felfelé irányuló mozgalomhoz. Amerikai vasutak szintén valamivel magasabban jegyezték, míg államvasuti részvények, amelyek

eleinte emelkedtek, egyezően számos más értékkel, zárlat felé ismét lemorzsolódtak, miután a piac az ösztönző hatások elmúltával igen engedő irányzat mellett zárult.

Zárlatok jegyezték: 4,2 százalékos papíráradék —, 4 százalékos osztrák aranyáradék 98,90, osztrák hitelrészvény 195,70, Déli vasut 25,10, orosz bankjegyek 214,10, 4 százalékos új orosz kölcsön 78.—, Disconto Commandit 171,80, Dinamit-truszt 163,70, Harpeni 196.—, Unifikált török járadék 96,30, 4,2 százalékos ezüst-járadék 97.—, 4 százalékos magyar aranyáradék 93,20, Magyar koronajáradék —, Osztrák-magyar államvasut 148,60, Bécsi váltóár 84,85, Olasz járadék —, Alt. villamossági Edison 209,10, Gelsenkircheni 186,60, Laurakohó 201,90, Szilárd.

Frankfurt, (Zárlat.) június 17. 4,2 százalékos papíráradék 99,85, 4 százalékos osztrák aranyáradék 99.—, 4 százalékos magyar aranyáradék 93,35, Osztrák hitelintézeti részvény 196,25, Osztrák-magyar államvasut 144,50, Északnyugati vasut —, Bustiehradi vasut —, Londoni váltóár 203,72, Bécsi Bankverein —, Villamos részvény 146.—, 3 százalékos magyar aranykölcsön 77,30, 4,2 százalékos ezüstjáradék 99,20, Osztrák koronajáradék 97.—, Magyar koronajáradék 93.—, Osztrák-magyar bank 125.—, Déli vasut részvény 25.—, Elbevilgyi vasut —, Bécsi váltóár 84,93, Párisi váltóár 811,66, Union bankrészvény —, Alpesi bányarészvény —, Nyugodt.

Hamburg, (Zárlat.) június 17. 4,2 százalékos ezüstjáradék 98,50, 1860. sorsjegy 151,45, Déli vasut 25,15, 4 százalékos aranyáradék 98,75, Osztrák hitelrészvény 195,65, Osztrák-magyar államvasut 148,50, Olasz járadék 104.—, 4 százalékos Magyar aranyáradék 93,15, Nyugodt.

London, június 17. Angol consol 89 1/8.

Páris, június 17. (Zárlat.) 3 százalékos Francia járadék 94,65, Osztr. aranyáradék 99,25, Magyar aranyáradék 95,90, 5 százalékos Bolgár kötelezvény 1896. évről 503.—, 4 százalékos Olasz járadék —, Déli vasut elsőbbségi kötv. 388.—, 5 százalékos marokkói járadék 516.—, 4 százalékos 1890. Román kölcsön —, 4 százalékos Kons. amort. román járadék 91,25, 4 százalékos

Amort. román járadék 1905. 92,50, 5 százalékos Orosz járadék 1906. 98,35, 5 száz. Orosz kincstári utalvány 1904. 508.—, 4 száz. Szerb járadék 1907. —, 4 százalékos spanyol járadék 97,15, 4 százalékos unifikált török jár. 96,50, Török sorsjegy 199,75, Török dohányrészvény 455.—, Osztrák föld-hitelintézet 1117.—, Osztr. Länderbank 468.—, Magyar Jelzálogbank 458.—, Banque de Paris 1465, Banque Ottomane 724.—, Osztr. magyar államvasut 721.—, Déli vasut 133.—, Meridional vasut 686, Keleti vasutak —, Waggon Lits —, Hartmann gépgyár 539.—, Rio Tinto 16,47, Sucrerie d'Egypte 29.—, Tula 233.—, Thomson Houston —, Urikányi közszén 158, Chartered 22,75, De Beers 293,50, East Rand 103,50, Jagerfontein 94.—, Transvaal Consols —, Transvaal Land Company 55,50, Váltó Amsterdamra (rövid) 207,50, Váltó német piacokra (rövid) 122,15, Váltó Bécsre (rövid) 104,56, Váltó Belgiumra (rövid) 1/4, Olasz aranyváltó (rövid) pari, Váltó Svájcra (rövid) 1/32, Csek Londonra 251,25 Magánkamattal 1 1/4. Szilárd.

ÁLLAMTUDÓSÍTÁSOK

Vágómarhavásár

Budapest, június 17. (Braun József és fia jelentése az „Egyetértés” részére.) Felhajtott: 2755 darab Vágómarha és pedig 1529 darab magyar és tarka ökör, 613 darab magyar és tarka tehén, — darab bosnyák ökör, — darab bosnyák tehén, 237 darab magyar és tarka bika, — darab bosnyák bika, 112 darab magyar bivaly és — darab bosnyák bivaly.

Következő árak jegyeztettek métermázsánként elsőlyban levonás nélkül:

Magyar hizott ökör, legjobb minőségű 68.— 76.— koronáig, kivételesen — 77.— koronáig, középminőségű 62.— 66.— koronáig, silány minőségű 50.— 60.— K.-ig. Tarka hizott ökör legjobb minőségű 76—86 koronáig, kivételesen 90 K, középminőségű 68—74 koronáig, silány 54.— 66.— koronáig, Magyar paraszt ökör legjobb minőségű 62.— 68.— kor.-ig, középminőségű — kor.-ig, silány 50.— 60.— koronáig. Magyar tehén legjobb minőségű 50.— 66.— koronáig, kivételesen — koronáig, közép minőségű — koronáig, silányabb minőségű — koronáig. Tarka tehén legjobb minőségű 50.— 74.— koronáig, kivételesen 80.— koronáig, közép minőségű — koronáig, silányabb minőségű 62.— 72.— koronáig, kivételesen 76.— koronáig, közép minőségű 50.— 60.— koronáig, Bivaly legjobb minőségű 38.— 50.— koronáig, kivételesen 56.— koronáig, közép minőségű — koronáig, silányabb minőségű — koronáig. Kicsontozni való marha 38.— 45.— koronáig. Boszniai ökök legjobb minőségű — koronáig, közép minőségű — koronáig, silányabb minőségű — koronáig. Növendékmarha 50.— 66.— koronáig. Mind 100 kilónként elsőlyban.

Budapesti szurómarhavásár.

Budapest, június 17. (Hiv. tud.) A mai vásárra felhajtottak 1315 darab élő borjut. Fizettek: elsőrendű élő borjukért 74—84 fillért, kivételesen 86—88 fill., középminőségű élő borjukért 64—72 fillért, silány és rugott borjukért 64—68 fillért kilogrammonként (levonás nélkül). Az irányzat lanyha volt, az árak 3—4 fillérrel kg.-ként csökkentek.

Bécsi szurómarhavásár.

Bécs, június 17-én. (Saját tudósítónk telefon-jelentése.) A mai vásárra fölhozta: 4927 darab borjut, 2596 darab fiatal sertés, 1394 levágott sertést, 160 darab levágott juhot, — darab élő juhot, 203 darab bárányt.

Eladási árak kilogrammonként: Levágott borju 76—110 fillér; elsőrendű 105—126 fillér; lelegeje 128—140 fillér; élő borju 46—100 fillér; hizott hussértés 104—120 fillér; hizott sertés 86—114 fillér; levágott nehéz sertés I. rendű 92—118 fillér; II. rendű — fillér; könnyű sertés — fillér; elsőrendű süldő 116—128 fillér; levágott juh 80—104 fillér; bárány 24—32 koronál bárány elsőrendű — korona páronként.

Heti lóvásár

Budapest, június 17. (Hiv. tud.) A Tattersallban ma tartott heti lóvásárra felhajtottak 264 darab I., 392 darab II. oszt. Összesen 656 darab

Table with columns: Buza, Egyéb gabonaneműek, Burgonya, Faj, and various sub-columns for prices and quantities.

Table with columns: Államadósság közkölcsönök, Záloglevelek, Takarékpénztárak, Biztosító társaságok, Gőzmalomok, and various sub-columns for interest rates and terms.

Table with columns: Ujlaki téglák és mészkövek, Sorsjegyek, Pénznekem és váltók, and various sub-columns for prices and exchange rates.

lovat. Elkelt 407 darab ló. A székesfőváros megvett 80 darab vágólovat 80-150 korona között váltakozó áron.

Sertéskereskedelmi csarnok.

Budapest-Kőbánya.

Budapest, június 17-én. (Hivatalos tudósítás.)
 Hizott sertésárak: Magyar elsőrendű: Öreg nehéz (páronként 400 kilogrammon felül) — fillér (páronként 300-400 kilogrammig terjedő súlyban) — fillér. Fiatal nehéz páronként 320 kilogrammon felüli súlyban) 130-132 fillér. Fiatal közép (páronként 251-320 kilogrammig terjedő súlyban) 132-134 fillér. Könnyű (páronként 250 kgr-ig) 136-140 fillér. Szerbiai nehéz (páronként 260 kg fölül súlyban) — fillérig, közép (páronként 240 — kilogramm súlyban) — fillérig.

Sertésleltétel: 1908. évi június 15. napján volt készlet 38009 drb., 1908. június hó 16-án felhajtott 536 darab, 1908. június 16-án elszállított 283 darab, 1908 június 16. napjára maradt készletben 38262 drb. A hizott sertésleltet irányzata: nyugodt.

Sertéskonsumvásár.

Budapest, június 17. (Hiv. tud.) Előző napról maradt 128 darab sertés, — darab süldő, — darab malacz. Pótfelhajtás 101 drb sertés, — drb süldő — malacz. Mai napi felhajtás 1343 darab sertés, 64 darab süldő, — darab malacz, összesen 1572 darab sertés, 64 darab süldő, — darab malacz. Eladatott 983 darab sertés, 21 darab süldő, — darab malacz. Eladatlanul visszamaradt 589 drb sertés, 43 darab süldő, — drb malacz. Mai árak: Zsirtsertés öreg elsőrendű 350 kg.-on felül ételsúlyban 104-108 — fillér, ételsúlylevonással 131-136 fillér. II. rendű 280 kg.-tól

350 kgr.-ig, 96 — 100 fillér, ételsúlylevonással 130-140 fillér, fiatal nehéz, 300 kg.-on felül 110 — fillérig, ételsúlylevonással — fillérig; fiatal közép 220 kg.-tól 300 kg.-ig — fillér, ételsúlylevonással — fillérig, könnyű 220 kg.-ig — fillér, ételsúlylevonással 130-140 fillér. Hussertés, nehéz 300 kilogrammon felül —, könnyű 140-300 kgr.-ig — fillérig, ételsúlylevonással — fillérig. Belföldi süldő 100-112 fillérig, horvát süldő — fillér Malacz — fillérig. (Árak minden levonás nélkül kilogrammonként, ételsúlyban értendő.) A vásár irányzata közepes. Az árak 2-4 fillérrel hanyatlotak.

Kivonat a hivatalos lapból.

— Junius 17. —

Kinevezések. A pénzügyminiszterium vezetésével megbízott miniszterelnök Cserny József dévai lakost ideiglenes minőségű díjtalan pénzügyi számgyakornokká a dévai pénzügyigazgatóság mellé rendelt számvevőséghez; a nagyváradi főügyész az aradi törvényszéki fogházhoz fogházormesterré Pethő Károly gyulai törvényszéki czimzetes fogházormestert, Tamás Károly volt csendőrt pedig fogházórré nevezte ki.

Áthelyezés. A vallás- és közoktatásügyi miniszter áthelyezte Kardos Ignác hatvani állami polgári iskolai igazgató-tanítót jelenlegi minőségében az újvidéki állami polgári fiúiskolához.

Névmagyarosítás. A belügyminiszter Schwartz Armin nagykorúsi lakos és kiskorú József, Ferenc és László nevű gyermekei családi nevének „Szántó”-ra kért átváltoztatását megengedte.

Pályázatok. Az erzsébetvárosi ügyészségnél ügyészi, a kézdívasárhelyi törvényszéknél bírói, a nagyatádi, az ipolysági és a szolnoki járásbírók-nál albirói, a szigetvári adóhivatalnál pénztárnoki, a

topánfalvi járásbírósnál telekkönyvi átalakító-díjnoki állásra 2 hét; Peresztegen (Sopron vármegye) postai ügynöki, Versecz th város rendőrkapitányságánál közrendőri állásra 3 hét; és Temesvár szabad kir. város törvényhatóságánál rendőrtisztii állásra 6 hét alatt lehet beadni a pályázati kérvényeket.

VIZÁLLAS.

m é t e r		m é t e r	
jun. 17. jun. 16.		jun. 17. jun. 16.	
Inn	2.26 2.25	Tisza	0.10 0.09
Duna	3.06 3.07	M.-Sziget	0.28 0.27
Elhárding	0.54 0.51	Tokeláza	0.32 0.22
Passau	0.42 0.45	V.-Námény	0.80 0.49
Lás	2.28 2.29	Tokaj	0.50 0.74
Bécs	3.24 3.32	Tiszafüred	0.80 0.81
Pozsony	2.80 3. —	Szolnok	0.88 0.45
Komárom	2.51 2.79	Csongrád	0.95 0.60
Budapest	4. — 4.30	Szeged	1.50 1.50
Paks	3.74 3.70	T.-Bocsa	3.19 3.18
Mohács	2.25 2.24	Titel	1.04 1.10
Gombos	2.65 2.64	Óndava	0.49 0.40
Ulvidék	0.55 0.50	Hoór	0.61 0.72
Pancsova	0.56 0.58	Tapoly	1.52 1.52
Órsova	0.37 0.86	Badrog	0.41 0.23
Morvafalu	0.70 0.73	Szék	0.24 0.13
Zsolna	0.80 0.80	Horvát	0.17 0.14
Trencsén	0.03 0.03	Borettó	0.56 0.35
Szered	2.63 2.70	B.-Uffalu	0.28 0.26
Rába	1.98 1.98	Csucsá	0.39 0.24
Szt.-Gothárd	0.41 0.42	N.-Várad	0.14 0.26
Sárvár	1.18 1.11	Belényes	0.26 0.36
Győr	0.09 0.08	Tenke	0.55 0.33
Dráva	2.28 2.26	Gurahono	0.39 0.26
Varasd	0.09 0.08	Borosjenő	0.20 0.08
Zákány	1.84 1.92	Bókés	0.84 0.32
Baros	0.88 0.89	Gyoma	0. — 0. —
Eszék	0.28 0.28	Gy.-Fehérvár	0.16 0. —
Mén	0.50 0.68	Branyicska	0.04 1.14
Száva	0.16 0.18	Sohorsó	0.50 0.31
Szamos	0.23 0.20	Arad	0.16 0.30
Décs	0. — 0.05	Makó	0.56 0.60
Kraszna	0. — 0.05	K.-Kostély	0.66 0.70
Latorca	0. — 0.05	Béga	1.24 1.18
Laborec	0. — 0.05	Kiszlótó	0.66 0.70
Ung	0. — 0.05	Temesvár	0.66 0.70
	0. — 0.05	Bécskerék	1.24 1.18

EGYETÉRTÉS

politikai napilap.

Kiadóhivatali igazgató: **GAJOR MATYÁS**

Helyiségváltoztatás miatt

3500 méter 40 cm. futószövetek
 550 mtr 170 cm. széles mintázott duplaszövetek
most 1 korona
 mintázott duplaszövetek
 Vidékre mintákat küldök.

Bérczi D. Sándor Építőipari
 Pest, Dessewffy-utca 5.
 sz. alatt. (Váci-körút sarok, saját áruház) — Nagy képes kézi munka-árjegyzék díjtalanul. — Vidékre kiválasztásra is üldök

HA FÁJ A FEJE,
 netőlovasok hanem használja aronmal
Bereyvárs-féle MIGRAIN-pasztillát
 mely 5 perox alatt mindenféle
 terméskötő, idegös fejfájást
 még ha krónikus is megszüntet.
 Kellőmél minden eddigi ismert szer.
 Hatása bámulatos, még a leghevesebb
 fejfájásnál is.

Bereyvárs Tamás gyógyszerész
 Kispeszt, Rákóczi
 utca 8.
 Engyen postai szállítással 3 doboz rendelésnél.

Hatschek Béla
 Budapest, 2-4 közl.
 VII. Király
 utca 52.
 Búcsúház 3.

Emberi műszemek
 minden színben kaphatók, külön formák készítője.
 Szemüveg vagy orrszorítók a szemek kipróbálása után adatnak, orvosi rendelmény szerint pontos kiszolgálás.

Nincs házbérúzsora

meri lehet mindenki a maga háziura
 A „TUSCULANUM” magyar tisztviselői országos házi-építő-szövetkezele épít háziknek olcsó törtesztéses kölcsön mellett
családi házat
 ugy a már részben kiépült Mátyásföldi, mint az ujonnan megszerzett alsó gödi telepen. Előjegyzéseket elfogad az iroda d. e. 9-12 és d. u. 6 óra között: VI. László Ferenc-tér 3. sz. Telefon 89-25.

GRAND PRIX PARISI VILÁGKIÁLLITÁS 1900.
KWIZDA-FLUID
 Kigyó-védjegy.
(TURISTA-FLUID)
 Régióta kifőntök ellismort illatos bedörzsölés az izmok és inak erősítésére. Erősítő és erömegújítás céljából használják az összes turisták, kerékpárosok és lovaglóok turák után
 Ára 1 egész kor. 2.—, fél üveg kor. 1.20
KWIZDA-fle FLUID
 VALÓDI A GYÓGYTÁRAKBAN KAPHATÓ.
 Képes árjegyzék ingyen és bérn. küldetik.
 Főraktár: **TOROK JOZSEF** gyógyszerésznel.
 BUDAPEST, Király-utca 12. sz. és Andrásy-ut 20

HETI MŰSOR.

Junius	Nemzeti Színház	M. kir. Operaház	Vilgsszínház	Király-Színház	Nepszínház (Vig.-Opera)	Magyar Színház	Főv. nyári színház	Városi. Ny. Szính.
19 Péntek	—	—	Tatárjárás	100 év mulva	Az ember tragédiája	—	Aszevillalborbély	A pesti amazonok
20 Szombat	—	—	Naftalin	100 év mulva	Az ember tragédiája	—	János vitéz	A pesti amazonok
24 Vasárnap d.u. este	—	—	Vizsgaelőadás Naftalin	Varázskeringő 100 év mulva	Az ember tragédiája	—	Liszt urak a zárdában Szép Ilonka	A pesti amazonok

KÜLÖNFÉLÉK.

Törpék, óriások.

Tornyos nagy óriásnak lenni,
Mértföldes csizmában szelni az utat,
Rohanni fűrgén messzi, messzi,
Nézni gyönyörrel, hogy az irigy törpék
A csizma nyomában orrukra buknak,
S beivölteni a világba!

Mindenkinek van álma, vágya.

Mérvédeni az éjszakában

És sirva taposni a poros utat,
Sejteni, hogy ott elől százan,
Ezren a göliátok, óriások
Szédítő gyorsan mértföldeket futnak
S utánuk kiáltani hiába!

Mindenkinek lesz csalódása.

Szabó Lovászy Károly.

(Költemény Louis Francoisról.) Abból az alkalmából, hogy Louis Francois, a pezsgőgyáros, érdemeiért lovagi címet és rangot kapott, hívei ünnepéget rendeztek tiszteletére egy kis vidéki városban, honnan megküldték azt a hexameteri költeményt is, melyet szerzője olvasott fel a zártkörű ünnepélyen. A sikerült hexameteri sorokat érdekességükön fogva itt közöljük:

Erdemet ünneplünk ma dicsőséges Lovagunknak,
Lelki nemességét kinek országszerte beszéli
Egytől-egyik mind, ki előtt még kedves az érdem.
Nékem olyan vigasz ez, lantom tán zengni se tudia
S el se dalolhatom úgy, érzem, mint szívem előtt áll,
Oly szép e jutalom! Méltó bizony égis emelni!
Kincseket ér a szív, ha magyar, hü, tiszta, nemes, szép,
Annak a szívnek van siring honi drága szerelme.
Láttuk e hűséget Lovagunknak tiszta szivében.
Olvadozott lelkünk, mikoron szólit Francois Louis.
Ujongó keblünk ez igaz honfit keblére ölelte.
Itt van az én szeretett földem, bölcsöm, sirom is ah!
Sok szív vérzett itt, e nekem könyvekre fakasztó.
Fenn magasban hordták a szabadság szent trikolorján
Régi nevének egykor s láttuk virulva virulni!
A te szived boldog, hogy övé ez a szép haza s nem más
Nemzet az, amelyet nemzödnek mondanod oly jó.
Csak légy, mint voltál, ezután is hü szivű honfi.
Oh akkor fog majd koszoruzni az isteni áldás!
Igy lesz méltó dísz sziveden a szép magas ordó.
S áldani fog téged mindenki s nagyrabecsuálni.

D. Gy.

(Az öröklju Yvette Guilbert.) Kedves kis történetket mesélnek a nagy diváról a párisi lapok. Ismeretes, hogy Yvette Guilbertnek szenvedélye az utazás. Bejárta kétszer a világot s amerre járt, dicsőség és aranyeső járt a nyomában. A múlt nyáron Svájcban utazgatott s a kiránduló hajón egy párisi fiatal házaspárral ismerkedett meg. A diva angolul beszélt a férjével s így a párisi házaspár angolnak vélte őt. Amikor azonban francziául hallották beszélni, elragadtatással dicsérték pompás kiejtését, amely a párisi nőnek is dicséretére válnék. A fiatal asszony azonban emlékezni vélt a diva arczára s megjegyezte, hogy nagyon hasonlít egy francia művésznőhöz.

— Nemde Yvette Guilbertre gondol ön? — kérde a diva hamiskás mosolylyal.

A fiatal asszony hosszasan tekintett a diva arczára, majd elgondolkodva így szólt:

— Valóban, frappáns a hasonlatosság, csaklhog, Yvette Guilbertnél kegyed jóval — fiatalabb.

(Tolsztoj és a verselés.) Egy moszkvai újság közli Tolsztoj Leó grófnak következő sajtósági esztétikai fejtegetéseit: „Az én nézetem az, hogy a szó, melynek a gondolat, az igazság, a szellem kifejezésére kell szolgálnia, oly fontos, hogy bűnök kell itélnem, ha megkísérlik a versmérték és ritmus nyúgábe szorítani. Ez éppen olyan dolog, mintha a földműves, aki az eke szarvát fogja, tánczolna, hogy a barázda szabályosságát és egyenességét eltorzítsa. Az én fölfogásom szerint a rimelés akkor is balga babona, ha jól csinálják; hát ha még olyan rossz és tartalmatlan, mint a mai fűzfapoétáknál, akkor csakugyan nem egyéb, mint hiénye, haszontalan és neveléséges foglalkozás.” Az öreg Tolsztoj természet általánosítása kissé megdöbbentheti a hozzá nem értőt, az avatott mosolyog rajta. A vers épp oly kevéssé mesterséges csinálmány, mint a ritmus. És ez a hadüzenet ugyanannyit fog ártani a költészetnek, mint Tolsztoj multkori tüzes attackja Shakespearenek. A mit azonban a fűzfapoétákról mond, abban csakugyan igaza van. De vajjon prózában nem irtak még össze sok hiénye, haszontalan és neveléséges dolgot?

(Ügyvéd és alkormányzó.) Oroszország egyik keleti kormányzóságának alkormányzója nem akarta megfizetni az adósságait. A hitelezők bírósághoz fordultak s ügyvédjük foglalni akart a hatalmas urnál. Mikor az ügyvéd a végrehajtóval megjelent, az alkormányzó rátámadt s azzal fenyegette, hogy 24 óra alatt kiutasítja s ügyvédjéhez küldte, aki majd ki fogja fizetni az adósságot. Ez azonban nem fizetett. A hitelezők ügyvédje a végrehajtóval másodsor is az alkormányzóhoz ment, de ekkor csendőrök fogadták az ajtóban előreszegzett puskákkal. Az alkormányzó megparancsolta embereinek, hogy a végrehajtót tartóztassák le, ez azonban elő-

mutatta hivatalos nyaklánczát s arra hivatkozott, hogy a czár nevében jelent meg, mire a csendőrök visszavonultak, de azért sem az ügyvédet, sem a végrehajtót nem bocsátották be a lakásba. Az ügyvéd jelentést tett a törvénytörésnek, mely eljárását helyeselte, de azért az alkormányzó urnál még mai napig sem tudott foglalni.

(Nyulverseny.) Mig nálunk egész vagyont tesznek föl az emberek a totalizatornál annak a tételnek bebizonyítására, hogy futó lovak közt az egyik jobban fut, mint a másik, addig Kuba szigetének lakói a sport amaz ágának hőidolnak, hogy melyik nyul mekkora fűrgeséggel tudja bőrét biztonságba helyezni. Ők ugyanis nyulverseyt rendeznek. Hosszu arénát építettek, melynek egyik végén apró lyukak vannak, éppen csak akkorák, hogy azokon egy nyul beférjen. Az aréna másik végén nagy ketrecz áll, melyben minden verseny előtt hat nyul várja a startot. Adott jelre eleresztik tapsifüleseket és egy szálkosaras kutya izóbe veszi a megriadt állatokat. Ahogy a nyuszik a kutyát meglátják, usgyi, menekülnek s miután más nyílás nincs, mint az előre elkészített lyukak, arrafelé tartanak. Amelyik legelsőnek tudta magát biztonságba helyezni, az a győztes, körülhordják, számát kiteszik s a nézők boldogan mosolyognak. Sok idejük azonban nem marad a gyönyörködésre, mert hamarosan másik verseny kezdődik. Egy délután husz versenyt is tartanak s azoközben a kutyákat is váltogatják, mert a közönség gyanakvó s attól tart, hogy esetleg a vállalkozó betanítja őket ugyanama nyul hajsolására. A fogadás igen élénk: 40 filléres tikkettek hoznak forgalomba, melyeket, ha nyerő számok, még a börzén is vásárolnak. A nyerezők a tét ötszörösét fizetik s így a játékszenvedély nem fajulhat el.

(Amerikai gyerekek.) Az „Atlantik Mouthly“ című angol lapban érdekes cikk jelent meg az amerikai gyerekekről. A cikk írója, A. Roggers az amerikai mamákról éppenséggel nem nyilatkozik dicséretleg, mert túlságos sokat megengednek a gyermekeknek. Egy hat-hétesztendős amerikai gyerek egyedül látogat el olyan vendéglőbe, ahol néhány nappal azelőtt szüleiivel ebédelt s a legkomolyabb hangon rendel magának ebédet. És egyedül járnak a mozikba, ahol hajmeresztő mutatványok, nagy szárazföldi és tengeri ütökötök, bányabeomlások, földrengések, katasztrófák, izgalmas rablógyilkosságok izgatják a zsenge gyermeket. Még a játékszerük is más, mint a többi földrészbéli gyermekeké. Kis cirikusokat, hippodromokat, automobiloikat, mozgó, beszélő babákat, füstölő, fűtyülő lokomotivokat kapnak ajándéku, amik végtelenségig ingerlik a képzelőtehetségüket. Nem lehet csodálni, ha ezek a gyermekek tíz-tizenkét éves korukban korán aggok és ideges, neuraszténias teremtések. Az angol gyerekek egészen mások. Angliában nem elégszenek meg bizonytalan értékű nevelőkkel és cselédekkel, mert csak külön e célra kiképzett nevelők szerződtehetők a gyermekek mellé.

A MODEL

— REGÉNY. —

Irla: EDMOND MITCHELL.

39

Amikor a kapun megluiztam a csengőt és a láthatatlan portás kinyitotta egy zsinór segítségével a kaput, bucsuzásul még néhány vigasztaló szót akartam neki mondani. De még mielőtt észrevehettem volna, besurrant a házba és az ajtó bezárult mögöttem.

A boldogtalan asszonyt elvesztettem szem elől, de senki nem látta őt többé élve.

Másnap az estilapok jelentették, hogy megrendítő szerencsétlenség történt a Maiesherbes-boulevardon: Boissy-Rennes órnagyot és feleségét halva találták reggel a hálószobájukban; széngáz-mérgezésről fuladtak meg.

Az utóbbi hét nap iszonyu eseményei egészen kihozták a sodromból.

Nem tudtam visszatérni Londonba, hogy megszokott foglalkozásomat folytassam. De meg azonkivül nem is volt feltétlen szükség a jelenlétemre. Sterling is kért, maradjak még. Így hát elhatároztam, hogy egy hetet még Párisban töltök.

A műteremben tanyáztam és az újságok olvasása volt a főfoglalkozásunk, melyeket reggel-este szinte lázas izgalommal faltunk.

A közönségnek azonban még csak sejtelve sem volt a Maiesherbes-boulevardon történt drámának valódi okáról s azt nem is tudta meg soha.

A Berthault-estet sem hozták a lapok. Azt tudtuk, hogy a kapitányt azonnal szabadlábra helyezték, de igazolását és ártatlanságának kiderülését éppen olyan titokban tartották, mint az állítólagos vádat, mely néhány hónapig Damokles-kardként lebegett feje fölött.

Mi hajlandók voltunk azt hinni, hogy a hatóságok kezében volt a fonál, de az egész ügyet és más hasonlót is, melyről szelvény-hosszában suttogtak, a hadsereg, meg az állítólagos közérdek szempontjából elhallgatták.

Ezt a feltevésünket mintha igazolta volna egy újságcikk, mely azt közölte, hogy egy hírhedt betörőt heves ellentállás után elfogták. A betörő, Sidi Maugras, a Maubert-negyed egyik zug-szállójában huzódott meg. A lapok még azt is megírták, hogy ezt a fickót tizenkét hónap óta kereste a rendőrség. És mi világos nappal láttuk őt szabadon járckálni! Ebből azt lehetett következtetni, hogy valamelyik hatóságnak érdekében állt ezt a Maugrast néhány évre biztos lakat alá dugni.

Ilyen kritikus időszakban szó sem lehetett róla, hogy az idegen katonai kémek működéséről leleplezéseket közöljenek, akik néha nagyon megvetendő és aljas módszerekhez nyultak, hogy célzt érhessenek.

Ami a másik ismerősünket, a kis betörőt illeti, nem tudtuk meg soha a nevét, de további életéről sem hallottunk.

Valószínűleg valami jelentéktelen kis gazember volt és így nem vonta magára a magasabb politika szempontjából a hatóságok figyelmét.

Elutazásom napján Berthault kapitány leánya és barátja, Maitre Guichard kíséretében eljött Sterling műtermébe, hogy megköszönje neki azt a nagy szolgálatot, melyet becsületének

megvédelmezésével tett. Magas, tekintélyes megjelenésű, középkorú, feszes tartású uriember volt Estelle édesatyja, igazi katona.

Keveset beszélt. Értésünkre is adta, hogy nem szereti a szót szaporítani. De francia szokás szerint karjaiba zárta Sterlinget és kevés szóban, férfias meghatottsággal köszönte meg a nagy szolgálatot.

Oly szeretetreméltó volt, hogy nekem is köszönetet mondott, ámbár az én szerepem nagyon kicsi volt ebben az izgalmas drámában.

Aznap este észrevettem hogy Sterling elteszi a Jean Baptiste befejezetlen képét. Anélkül, hogy egy szóval magyarázta volna cselekedetének okát, teljesen megérteitem érzelmeit — nem akart többé a kaland kínos ügyeire emlékezni. Gondolatai kizárólag Estellel foglalkoztak és társalgása is a körül forgott.

Nem tudta eléggé dicsérni szépségét, bátorságát és gyermeki szeretetét, mely valósággal pietássá emelkedett.

Másnap este elkísért a pályaudvarra és megvárta, míg a vonatom elindult. Most is kedvenc tárgyaról beszélt.

— Azt hiszem, te meg akarod nyerni az ifjú hölgy szivét? — kérdeztem nevetve, miközben megráztuk egymás kezét.

A vonat már indulóban volt.

— Minden esetre elkövetek ebben az irányban minden tölem telhetőt — kiáltotta vissza és kezével bucsút intett.

És valóban elnyerte. Csak egy hónap telt el időközben és már egy meghívó fekküdt az íróasztalomra, mely Párisba invitált — az esküvőre.

— Vége. —

SZÍNHÁZAK

Csütörtökön, 1908. június 18-án.

Nemzeti Színház

Zárva

III. Kir. Operaház

Zárva

Nepszínház-Vígopera

Az ember tragédiája

Dramai költemény 8 szakaszban előjátékkal. Irtá: Madach Imre színe alkalmazta Hevesi S. dr.
Az ur: Báthory G.
Gábor: Abolovszky
Mihály: Marosi
Luczifer: Kúrti
Ádám: Beregi
Éva: Tölgly M.
Rabszolgák: Lubinszky
Péter apostol: Horváth
Rudolf császár: Lubinszky
Tanítvány: Abonyi
Marquis: Lubinszky
Kezdeté fél 8 órakor.

Víg színház

NAFTALIN.

Énekes bohózat 8 felvonásban. Irtá: Heitai Jenő. Zenéjét szerezte Szirmai Albert.
Szereplők:
Dr. Szokolcsay B. Hegedűs
Terka, a felesége Varsányi L.
Lahoda Péter Tapolcai
Palkányi Etus Kornai B.
Dr. Csapláros K. Vendrei
Kiss I. Kiss R.
Kubócziánó Kész R.
Kapronczay Tamás Sarkadi
Házmester Szerémi
Kezdeté 1/3 órakor

Király színház

100 év múlva

Énekes, táncos, látványos irta 8 felvonásban, 9 képből, irta Martos Ferencz. Zenéjét összeállította Marthon Géza.
N. Zajthay István Németh
Baczur Gaszton Penir
Tóti Thea Szilágyi I.
Péter, hoteltulajdonos Állatkerti igazg. Boross
Franco, Major, miniszter, szerkesztő Szirmai
Pavlovec, Pribilcsok, Samu, szerkesztő Rátkai
Sasa, szerkesztő László R.
Poleskoi polgármester, Dörögi Z. Molnár
Kek, Huszárkapitány Raskó
Kezdeté 8 órakor

Magyar színház

A császár katonái.

Drama három felvonásban. Irtá: Földes Imre.
Karády István Vágó
Karády Zoltán Garas
Karády Erzsébet Borostyán
Schneller Lajos Z. Molnár
Marjay István Réthey
Szilassy Ernő Törzs
Joasz Géza Csontos
Szarossy Ágost Vándori
Keller Gyula Doktor
Szedlacek János Papp
Pintér István Tarnay
Forencz Körmeny
Kezdeté fél 8 órakor

Várszínház

Zárva

AMERIKAI-PARK

TELEFON 4-49 UJ ÖS-BUDAVÁRA Igazgató: Friedmann A.

Nyitva d. u. 3 órától reggeli 4 óráig. Ma csütörtökön

nagy karnevál ünnepély.

150 csodaszép jelmez felvonulása a területen Moulin Rougeba. Délután mindenki, aki 60 fillért a kapunál jegyet vált, ingyen bemehet a Variétébe, melynek színi előadása délután 6 órakor kezdődik.

Sylvia! Hadi Hacke!
Hárem táncosnők!

Kedvezményes jegyek kaphatók minden tőzsdén

Freureisz István

éttermei

VIII., József-körút 56 sz.

A szép terrazon kívül megnyitja a kellemes udvari kert helyisége is. A kapunál külön bejárat. Kifőző ételek és italok. müncheni és udvari sör. Figyelmes kiszolgálás.

Az ingatlanok közvetítésével foglalkozó ügynökök egyesületének egyleti helyisége és találkozó helye

VI. ker., Andrassy-ut 54. sz.

Louvre Kávéház.

Wampetics vendéglőjében

Kedvező idő esetén naponta délután és este valamint vasárnap és ünnepnap délelőtt is

katona zene

Hull a haja? Használja a GARA-tóle Petroleum-hajszesz-t. Egy eredeti üveg ára 2 korona. Főzetékhely Bpest, VIII. József-körút 78. Tessenék árjegyzéket kérni.

Récsei János
fiu-internátusa

Budapest, VII., Damjanich-utca 30.

Családi otthon középiskolai tanulók részére. Az ág. ev. gimnázium, VII. ker. állami főgymnasium, VI. ker. főreáliskola stb. közvetlen közelében. Gondos testi ápolás és nevelés. Állandó felügyelet. Francia, német és angol társalgás. Zene, rajz, vívás és tornaszás. Tulajdonos kiváló pedagógus 20 évi gyakorlattal és kitűnő ajánlatokkal. Bővebb értesítést ad és kívánatra prospektust küld az igazgatóság.

Lakása augusztus 1-ig VII., Rákóczi-ut 60. sz.

IFJ. SCHULLER FERENCZ

nagyvendéglője
VI. kerület, Andrassy-ut 39. szám.
A számadarvgyek legkedveltebb étterme.
Mérsékelt árak! * Kitűnő kiszolgálás

DELI étterem és kávéház

a Dunaparti korzón, Wurm-u. sarkán
Ma és mindennap délután 1/2-5-1/2-ig és este 1/2-6-1/2-ig kezdve az európai hírt

CISKOVSKY

quartette hangverseny, fényes változatos műsor.
Hűvös és meleg ételek. Rendes polgári árak.

Borsajtók, szőlőzúzó, arató- és vetőgépek

a legolcsóbbak és legjobbak
FEHER ÉS GHIMESSY
gépgyárában,
Budapest, VI. ker., Hungaria-körút 84E. szám.

FRANÇOIS
TRANSYLVANIA
SEC

Jól lát?
Ha nem, akkor forduljon bizalommal
HATSCHEK optikushoz, csak Károly-körút 6. sz. ahol szemüvegek és látószerek is legolcsóbban kaphatók ingyen árjegyzék bérmentve.

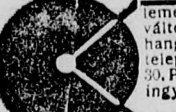
Butor

készpénzért és részletre
3 szoba teljes berendezés 360 forintért mely áll: 1 háló, ebédlő és szalon, 100 szoba állandóan készén raktáron a leggyorsabb kivitteltől a legfinomabbig. Képes árjegyzék ingyen. Album 50 fillér bérmentve.

Nagy Imre lakberendezési vállalata.
Budapest, Váci-körút 9. (Szerecsen-utca sarok.)

Grammofontulajdonosok

lemezeket legelőnyösebben változtathatják a Grammofonhanglemezek közp. kicserélési telephelyén Bpest, VII., Dohány-u 30. Prospektus és lemezjegyzék ingyen. 10,000 új sene- és ének-felvétel.

Magyar, tót, cseh, német, szerb, lengyel, horvát, román, rutén, olasz, francia, angol, orosz, török, arab, héber stb. stb.
Elsőrendű hanglemezek 1 koronától 4 koronáig kaphatók.
= Külön osztály használt grammofonokból és lemezekből. =

Csodakönnnyű alumínium
BOXER
sima 70 kr., körmös 85 kr. Érték előre 10 kr. több bérmentve
Piökl és Haas BUDAPEST
Andrassy ut 13.

ITT a tavasz!!
elmúltatél

de visszamaradt sok durva és vöröses arc és kézbőr! Gyorsan és biztosan eltünteti azokat az elismert kitűnő

Magyar-Pipere-Borax

Allandóan használva az arc, kéz és bőrt, a testbőrt puhán és tisztán megtartja

A **rogatsy-féle MAGYAR PIPERE-BORAX** eltünteti szőplőt, pörpönyt, atkát miflossortát patánát májfoltot, a ráncos bőrt bársónymává, a vörösvagy nárbarnított bőrt fehérre teszi.

Gyermekápolásnál, fürdőzésnél nélkülözhetetlen. Kitűnő hatással bír szemnyúlásnál, valamint for-és szájalapnál. Mosás és vasalásnál a ruhát hófehérre és tükörsimává teszi, a nőki, hogy a ruhának ártans

Ara 30 és 75 fillér. Vidékre 10 nagy doboz Rogatsy-féle magyar pipere-borax-krém K 1—, Rogatsy-féle magyar pipere-borax-szappan K—80.

Kapható minden gyógyszerüzletben, drogériában és jobb fűszerüzletben. — Csak dobozban, nem kímérve
Egyedül **Rogatsy Kálmán** drogéria Bpest, Rákóczi-ut 10. készítője
Fizetünk a ROGATSY névre.

Michelstädter utóda

OSKÓ GÉZA

BUDAPEST, IV., Váci-utca 3. sz.

CZIPŐ-
különlegességgel

A szabott árak a talpba vésvé.

Rendkívül olcsó és kényelmes hajójáratok

Budapest, Vác és Nagymaros között.

Az Első cs. kir. szab. Dunagőzhajózási-Társaság közli, hogy kedvező időjárás esetén f. é. június hó 14-én azaz vasárnap rendkívül olcsó és kényelmes kirándulási hajójáratokat tart fenn Budapest—Vác—Nagymaros között.

Indulás Bpest-Petőfi-térről	8:00 órakor de. és 2:30 órakor du.
» Bathány-térről	8:05 » » 2:35 » »
» O-Budáról	8:20 » » 2:50 » »
Érkezés Vácra	10:00 » » 4:20 » »
» Nagymarosra	11:00 » » 5:30 » »
Ind. vissza Nagymarosról	11:30 » » 8:00 » » este
» Vácra	12:15 » dél » 8:45 » »
Érkezés Bpest-Obudára	1:10 » du. » 9:40 » »
» Bathány-térről	2:25 » » 9:55 » »
» Petőfi-térről	1:30 » » 10:00 » »

Ezen járatok rendkívül mérsékelt menetidőjei a következők:

Budapestről-Vácra vagy megfordítva
I. hely 40 fillér, II. hely 30 fillér

Budapestről Nagymarosra vagy megfordítva
I. hely 1 korona, II. hely 70 fillér.

Vácra Nagymarosra vagy megfordítva
I. hely 60 fillér, II. hely 40 fillér

Négy és tíz év közötti gyermekek féláron, katonatisztek és katonai hivatalnokok az I. osztályon féláron, katonák (legénység) a II. osztályon féláron a m. kir. állami és udvari hivatalnokok a szabályszerű igazolvány alapján az I. osztályon a II. osztályu jeggyel utazhatnak. Azonkívül az utazó közönség kényelmére való tekintettel olcsó menet- és térítjegyek adatnak ki és pedig

Budapestről Nagymarosra és vissza
I. hely 150 fill. II. hely 120 fill.

Vácra Nagymarosra és vissza
I. hely 90 fillér, II. hely 75 fillér.

Fenti járatok alkalmával egy nagy s minden kényelemmel ellátott termes gőzhajó közlekedik, melyen a közönség eső elől is védve van. A hajón jó vendéglő van polgári árakkal s pontos kiszolgálással. Nagymaros és Visegrád között csavargózós közlekedik, melynek állomása Nagymaroson közvetlenül a hajó kikötőhelye felett van. Ha a járatokat bármily okból abban kellene hagyni, úgy arról a társulat idejekorán hírdetést fog közzé tenni.
Budapest, 1908. A forgalmi igazgatóság.

SZÍNHÁZAK

Csütörtökön, 1908. június 18-án. Este fél nyolc órákor. Az Arany kakas. Délután fél 4 órákor. A piros bugyelláris. Eredeti népszimű dalokkal 3 felvonásban.

TENNIS-RAKET JAVÍTÓ

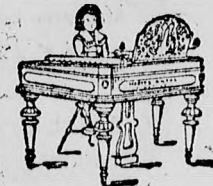
Tennis-pálya-készítő és felszerelő. Versenyjátékosok egyedül raketjavítója. MACHER REZSŐ sportüzlete Budapest, IV., Koronaheroeg utca 3. szám.

SZABADALMAKAT védjegyeket és mintaváltalmat megszerző Szabadalmakat Értékesítő Vállalat PASZTOR (bej. cég.) BUDAPEST, VII., ERZSEBET-KÖRUT 17. Telefon 24-20.

Mielőtt jégsekrényt venne tekintse meg Moskovitz S. sajtóközleményű jégsekrényeit Budapest, Róka Szállár-utca 10.

Czimbalom kedvelők

Habits Antal Budapest, VII. kerület Erzsébet-körút 42. szám

URI HÁZTARTÁSOKNÁL

is bevált kitűnő learmot, valódi zamatu jamalkai rumot, eredeti angol szalon liköröket és természetes zamatu gyümölcszörpöket. Egy próbáüveg ára 70 fillér. LIGETHY GYULA gyógyszerész BUDAPEST, I. ker., Fehérvári ut 37. szám.

Mesterhegedűt

nem, de jó hangu hegedűt tokkal és vonóval csak 12 koronáért kaphat egyedül Wágner a Hangszerkirály-nál Budapest, VIII., József-körút 15k.

Stiriai

Tobelbad

gyógyítóintézet GRÁCZ mellett. Szezon: május - október. 330 méter a tenger színe fölött. Két vasúti állomás. Grácztól kocsin egy óra posta- és táviróállomás. Med. Univ. Dr. Alexander Blumauer tulajdonos.

Valódi brünni szövetek

az 1908. évi tavaszi és nyári lidényre. Egy szelvény 1 szelvény 7 korona 3-10 m. hosszú 1 szelvény 10 korona teljes térfűrészhöz (kabát, nadrág és mellény) 1 szelvény 12 korona 1 szelvény 15 korona 1 szelvény 17 korona 1 szelvény 18 korona 1 szelvény 20 korona

A legújabb rendszerű Zongora- és Hangszer - Hitelosztály megnyílt

A vásárolt zongorák vagy hangszerek értékét egy bank rögtön kifizeti, a vevő pedig a banknak marad adósa. Reményi Mihály nagy zongora- és hangszer-telepén Budapest, Király-utca 58. szám.

Lawn-teniszjátékaink

fiuknak, leányoknak és felnőtteknek. legégszesegebb és érdekes társas sportjátékot nyújt. Tenisz-raketok: Kezdőknek 2,25. 3,25 frt. Haladóknak 4,50 c. Jó játékosoknak 7.- frt. Versenyzőknek 9-12.- c. Bajnokoknak 15-19.- c.

BEKETOW CIRKUSZ Városliget

Ma csütörtökön június 18-án, 2 Nagy Ünnepi Előadás 2 délután 4 és este 8/9 órákor. Mindkét előadásban Mr. Lytton, balálugrás Automobilon a Cirkusz tetőjéről. Chew. J. Rudolphy jelenet egy kínai teaházban és az egész műsor.

Panpanin Tomea

fagyalt különlegességek gyára Budapest, VII., Tököly-ut 46. sz. Szétküld saját kocsiján fagyaltot elsőrendű minőségben Tisztaság és izletesség garantálva.

Az újpesti hajóállomás vendéglőben

naponta élőhalból a közönség előtt szabad-tűzön fűzött HALÁSZLÉ

Dunai terasz. Gyönyörű kilátás. Katona-hangverseny.

PÁLMALIGET NAGYVENDÉGLŐ

ARÉNA-UT 74. SZÁM. Esténként BANDA MARCOZI és FIAI zenekarának hangversenye. Estéről este új programok találkoznak helye. — Elsőrendű konyha, kitűnő ménes-györöki és különleges borok. — Számos látogatói kör tiszteltől

EKAMP GYULA a bikszádi fürdő étterem volt helyeje.

OLSZEWSKY TADEUSZ fogműterme

Budapest, Múzeum-körú 23. I. emelet. Tormészethű fogak és fogsorok innap nélkül fájdalommentesen eszközöltetnek, melyek a rágásra, valamint a beszéd könnyítésére kitűnően alkalmasak. — Ezen hirdetés felmutatójának 12 forintért készítek arany koronát a legjobb aranyból.

Nyaralókba, fürdőkbe utazóknak!

Lawn-tenisz ésszes kellékkel legnagyobb választékban. Wright-Ditson amor Sarprise La raket 4 frt 50 kr. 5 frt 50 kr. Torna- eszközök, hinták, hintágyak, sportjátékok. Kerti és nyaralógyógyászat és szék. Utabőrök, kényes kényes. Croquet, kuglibakok, Ling. Sankt. golyók, Horoghalászat. Amerikai sport- eszközök 70 kr. Túrui vadászarkány 2 frt. Szakmájai játékok. Csallóvó sportjáték. Szakmájai játékok. Diaboló sportjáték. Szakmájai játékok. Amatőr ténykópesekellék. Homokjátékok. Amatőr ténykópesekellék. Kókak. Papirléghajók. Kerti Gyertyatartók. Kókak. Nyári trófiák. Amerikai iker- fáklyák. Nyári trófiák. Acólbőr-fűzők. D. Nyári legyek. Acólbőr-kétféle fagyaltúra. D. fagyaltúra. egyeztető gépek. Legy. Főv. francia szodavizkészítő-gépek. Legy. Főv. francia szodavizkészítő-gépek. Háti zsákok. Féreg. moly- és egérritók. Amerikai légyfogó. 50 kr. Utazási és turistacéklék. Háti zsákok. Loholók. párja 10 frt. — Nagy képes nyári árjegyzéket ingyen és bérmentve küld: 2102 KERTÉSZ TÓDOR, Budapest, Kristóf-tér.

Ékszeresek, **Ezüstneműek,**
gyári áron egyházi szerek, órák,
 angol francia és China ezüst díszár-
 gyak a legújabb szerint besze-
 angol rendszer szerint besze-
Részletfizetésre
Sárga János ékszergyárostól
 Kolozsivárt.
 Képes nagy árjegyzék ingyen.

15 forintért tiszta
 gyapjuszövetből
 mérték szerint
 elegáns kivitelű
öltöny
 vagy felöltő
Krausz F. és Tsa
 őr szabómester
 Budapest, Rákóczi-ut 69.
 Vidékre mintákat mértékvteli
 utasítással bérmentve. Holnap
 szabásunkat mintákkal ház-
 hoz küldjük.

516 m. a tenger
 szino fölött.
STUBNY AFÜRDŐ Légyógyfurdó.
 Hat természetes kénés hévforrás (33-43° C)
 Kőszvény
 Rheuma
 Ischias
 44
 hóf. park.
 Közében nagy
 fonyóerdők.
 Thermál-
 tükörfürdők
 kádfürdők
 Massage
 Hidegvizkurák
 Ivókúra
 Bőrbetegségek
 Női bajok
 Poszt- és sürgönyhivatal, vas uti állomás, — gyógyszeriar, fürdőorvos, —
 Képes prospektust ingyen és bérmentve küld az igazgatóság.

Nadrágja jellemzi az
urat!
 A vasalás szabó költsége...
 volt, demár nem az. Kényel-
 messége és tökéletessége
 utolérhetetlen **MOLNÁR**
LAJOS törv. védett
automata-
nadrágfeszítőjének
 Egy készülék ára 3 korona
 3.72 korona előre beküldé-
 ért bérmentve. Kapható
 főraktárosnál:
Plökl és Haasnál,
 Budapest, Andrassy-ut. 13

Ajtók és
ablakok
 régi és új vasredőnyök
 teljes vasalással. Kapuvas
 rácszatok, korlátok,
 keramittalapok, Kéhlhelmi
 lapok olcsón kaphatók
Kelemen Mór,
 épület-bontós vállalkozónál
 Budapest, Nádor-u. 72-74
 Fiók üzlet Sziget-ut 8.

Pontos és legjobb
ÓRÁK
5 évi jótállás
 mellett.
 Arany és ezüst ókszeresek, své-
 dcsaték, nássa, ándókok
részletfizetésre is.
 Javításokról és vidéki megrende-
 lésekre különös gondot fordítok.
 Árjegyzék 2000 rajzzal ingyen és bérmentve.
POLGÁR KÁLMÁN
 műrás
 Bpest, Erzsébet-körut 29. sz. I. em.

Polgár
Sándor
 m. kir. szabad. nyert or-
 vosi mb. és közszeres
BUDAPEST
 VII. Erzsébet-körut 50.
 Legelőnyösebben besze-
 rozhetők orvosai, seb-
 szil és betegápolási
 eszközök. Gummi
 árak, Suspensórium,
 frigator-feoskendők
 stb. legújabb találmánya
 csász. és kir. szabad.
 Polgár-féle szervkötők,
 has- és köldök kötők —
 Valódi francia külön-
 togeességű (óvszore-
 rok) Hőszigetelése képes
 árjegyzék ingyen és
 bérmentve. Fenti címre
 tessék ügyelni.
 Utazás ellen vótve 1830. sz.

FARAGÓ J.
 műbutorraktár, kárpitos és
 díszítő
 Bpest, Váci-utca 2.
 Elfogad teljes lakberende-
 zéseket, valamint minden-
 nemű kárpitos- és díszítő-
 munkákat. 27881
 Mintaraktár művészi kivi-
 telű butorokból, francia
 és angol szövetekből.
 Költségvetés díjmentes.

Mindenütt kapható a legfinomabb
Weider tejszín és Zsolna csokoládé
 Csokoládé dessert bonbonok.
Weider Ármin és Béla
 csokoládé és cukorkagyár ZSOLNA.

Titkos betegségek
 biztos és leküszöbölés meggyógyítására 24 órával
 általi tapasztalata folytán legjobban ajánlja
Dr. CZINCZÁR
 egyetemi orvosnővér speciálklinikát
 Igen rövid idő alatt alapos sikerrel gyógyítja: Hgyszórást,
 magánélet, hólyagbajt, fekélyeket, syphilis, feru elyengé-
 lest, önfertőzést, nárcerino- és idogbajt, bőrkülsőt és minden
 női betegséget biztos módszerrel.
Budapest, 17., Károly-körut 10. I. emelet
Rendel d. e. 10-4 és este 8-8 óráig.
 Vidékieket levél útján is biztos eredményre vezet a
 gyógyszerrel gondoskodók.
 Munkáikat teljes árengedménnyel teszel.

PENZ
 kölcsön sorsjegyre, érték-
 papirokra és vidéki lakpr.
 részvényekre.
 Erzsébet sorsjegyre 6.50 K
 József " 7.50 "
 Magy. v. t. " 22. "
 Bazilika " 16. "
 Olasz v. t. " 30. "
 Osefr. v. t. " 40. "
 Hazai " 80. "
 Conv. Jelzalog " 105. "
 stb. stb.
 A kölcsön 2 koronánál kez-
 dőd apró részletekben tör-
 esztelhető. Ha sorsjegyet már
 rálegben vannak, úgy a le-
 tőjeget beklüldése ellenében
 a kölcsönt a fenti összegre
 felemelik. Azonnali ellátás
 az illetékes kamattal.
JELZALOG
 kölcsönök
 minden nemű a legszolidabb
 alapon és legelőnyösebb tel-
 telek mellett közvetlenül
 előleg nélkül.
BEFELD BANKHÁZ
 111A-231, Károly-körut 1

Vadászoknak!
 Kiváló szakértők által belőtt és elismert
 egy és kétsövű vadászfegyvereket,
 flóberteket, karabélyokat, céllövő fegy-
 vereket és revolvereket csekély havi
részletfizetésre
 árfelemelés nélkül szállít
Aufrecht és Goldschmied
 fegyveráruháza
 Budapest, VII., Rákóczi-ut 26. szám.
 Képes árjegyzék ingyen és bérmentve.

Legszélesebb... legjobban... legolcsóbb,
PAP, PAP, PAP
 Omszegekkel vaságy kivétel
 & matracra 10 ft.
 Szőnyegbéltek méret
 szerinti 5 fittól feljebb.
GICHNER JÁNOS
 ágynemű rész- és vasbutor-gyáros
 szőnyeg, függöny, pokróc, terítő stb.
 nagy választékban,
BUDAPEST,
 Erzsébet-körut 20,
 Gyári
 Kertész-utca 7. és 9.
 Árjegyzéket
 bárkinek ingyen és bér-
 mentve küldök,
 Gyermekkoszlik nagy választékban. Még nem felelt árai kisvordom vagy a pínai vinnadon

E hirdetési rovatban minden szövegszerű beiktatása közönséges...

KIS HIRDETÉSEK

E hirdetési rovatban minden szövegszerű beiktatása közönséges...

Pénzszekrények
használtak és újak, rendkívül olcsó áron kaphatók...

Vadászfegyverek
gyűjtemény, részben örökségből származó egyenként is...

Teljesen új
pedálos cimbalom jutányos áron eladó...

Parketagyár
Gyöngyösön ajánlja gyártmányait.

Kiadó
Lellén, a Balaton partján egy kényelmes villa...

Házikisasszonynak
ajánljuk vidékre, vallásos, 38 éves ev. ref. valása...

Spanyolmeggyet
ézzel válogatott nagyszeműt, cseresznyét rogozást befőzni...

Százezer koronánál
jóval nagyobb forgalmu fűszer, sór, hentes és...

Középkorú
urinő, ki a háztartás minden ágában teljes jártas, hávezetőknek ajánljuk...

Magánkutató iroda
Rákóczi-ut 75. Kényes megbízásokat, megfigyeléseket, nyomozásokat...

Szabók részére
mindennemű zsinór, gomb és szabó-kellék képes és...

Önök évnél kell a feleségét!
Minden család részére legfontosabb illusztrált könyv...

Jogi-,
politikai szigorlatokra, alap- és államvizsgákra...

Zsinkői csárda
Dráva, Szabolcs határában, siklósi járás, mely áll korcsmából...

Kitünő likörök
és rum készíthetők házilag olcsón eszenciáimmal.

Kérelem
a nemesszívú emberekhez! Ezúton kérem a jószívú embereket...

Magánjáró
gőzcsepítőkészlet 8 lőerejű kifogástalan gyári javítással...

Polgári, gimnáziumi, kereskedelmi, reál, mai gánvizsgálatra...

Kajszinbaraczkot
nagy válogatottakat 5 kilónként 3 koronáért. Cseresznyét, meggyet, zöldséget...

Benzinmotorok
1-25 lőerőig műhelyünkben gyárilag kijavítva, valamint új motorok is...

KALLAI motortelepén
Budapest, VI., Nagymező-utca 43. Ugyanitt használt gőzcsepítő-készletek és...

Csinos
mindeneslánya tisztí család-nál Fehértemplombakeresztetik. Jelentkezés: Sziv-utca 43. I. 8.

Diszkert
és gyümölcsöskert 803 öles a belteki kékgolyó Enyedi-utcai villamosvasúti megállótól...

Művészies
kivitelű és polgári butorok a legszebb és legjobb kivitelben kaphatók...

Magánnyomozó
törv. bejegyzett cég elvállal bizalmi, házassági örökségi és egyéb kényes ügyekben teendő kutatókat, személyek, lakások üzletek feltűnését...

Spanyol
nagy meggyet befőzésre 240 K.-ért rétesbe való 2 K.-ért, rogozós cseresznyét befőzésre és pöszmétét 2 K.-ért, zöld diót 3 K.-ért, ugorkát, tököt, kalarábét, keltkáposztát, vajbobot, karfiolt és ubjurgonyát vegyesen vagy egyenként postakosaraként 2 K.-ért szállít Gyümölcskivitel Csongrádról.

Ropogós
cseresznyét és egrest befőzésre 2K.-ért. Spanyol üvegszemű nagy meggyet 240, zöld diót 3 K.-ért, ugorka, tök, karfiol, vajbab, kalarábé, keltkáposzta és ubjurgonya postakosaraként 2 K.-ért ismét eladóknak külön árajánlatot küld Szabó Csongrádról.

Idősebb
nevelőnő, perfékt német, francia, zene, állást keres a nyári időnyre, egy-két elemista leánykához, keresztény, hegyes vidéken lakó családban akár fizetés nélkül is. Kölesönös megkedveltetés esetén a jövő tanévre is. Czim a kiadóhivatalban, 28696

Nevelő
kerestetik szeptember elsejétől, okl tanár vagy tanárjelölt, lehetőleg lutheranus, gymnásium és elemi növendékek mellé, zene-értők előnyben. Teljes uri ellátás, külön lakás, fizetés megegyezés szerint. Ajánlatokat azonnal kér Masznyik gyógyszerész Györök Aradmegye. 28686

A Fakogen
tüdőbajt gyógyít, szurás, köhögést, lázat biztosan elmulaszt. Ára 3 korona. Kapható: Falk-gyógyszer-tár, Budapest, VII. Rákóczi-tér 2. sz. 27798

Asszonyok
vigyázzatok! Tulnag gyermekáldás ellen megtanít védekezni Fischer Róza kézikönyve. Több ezer közzendő és halálat. 1 koronáért (esetleg bélyegeken) megküldi Fischer Róza asszony, Budapest, Damjanich-utca 28/B, földszint, ajtó 5.

Gépészeket
cséplés időnyre ugyszintén gazdatiszteleket és az összes gazdasági személyzetet, szakértelom és józanágáért teljes felelőseget vállalok a hely adó urak részére teljesen költségek és díjmentesen ajánl Krakauer Armin Budapest, Nagymező-u. 25. Telefon 94-76.

Veresáfonyabefőt
BARTÁ-féle, 5 kilós postakosárúveg 6.-korona FELKAI KONZERVGYÁR Felka, Szepesm. 86972

!!! Olcsó kölcsönök !!!
Tisztviselőkölesönt 6-6 1/2%-ra, 15-35 évre, kezesek és életbiztosítás nélkül is. Eléltbiztosítótól való elutasítás nem akadály. Előzetes költség nincs! Díjazás utólagos! Jólzalogkölesönt 4-4 1/2%-ra, 4-62-5-05% annuitás mellett. Másodhelyre 6 1/2%-ra. Óvadékokra az érték 75%-ig. Katonatiszteknek hadnagy-tól kezdve előnyös feltételekkel. Tarcshíftel, Váltókölesönt gyorsan és előnyösen folyósítunk. Ingatlanok erdők, bányák adásvétele Osztyársorsjegyek hivatalos áron. Mindenféle bankügylet lebonyolítását elvállaljuk! Minden felvilágosítás díjtalan! Képviselek alkalmaztatnak! Kín és Társá bankbizományi és kereskedelmi iroda. Budapest, VI., Eötvös-utca 2. Király-utca sarok. Telefon: 105-34. Válaszbélyeg. 28429

Ajtók, Ablakok,
vasredőnyök, használtak és újak, bármily méretben és alakban, igen olcsón kaphatók

Wiener A. utódánál
BUDAPEST, ÜLLŐI-UT 123. TELEFON 62-80.

Keményítő cukor Szirup- és dextrin-,

Tápióka és szágó-
gyárakat, Uhlend legújabb bevált módszere szerinti olcsó telepeket, nagyszerű gyárakat berendez a különleges vállalat keményítő gyárak felállítására és atalaktására W. H. UHLAND G. m. b. H. LEIPZIG-G. Kivitel minden llamba. Prospektus ingyen 28041

Modern
urasági butorok
alkalmi vétele és eladása

háló-, ebédlő-, szalón-uriszoba és irodai teljes berendezések. Dus raktár szőnyegek, függönyök, terítők, csillárok, vas- és réz-butorokban. GROSZ SÁNDOR és társa Budapest, Liszt Ferenc-tér 8. sz. ezeltől Gyár-utca. Telefon 14-09.

Fenyőborovicska
(Guniporus) BARTÁ-féle, 3 liter K 7.50, 4 liter K 9.- bormontre. FELKAI KONZERVGYÁR Felka, Szepesm 26973

Szepességi
csemegék
BARTÁ-féle veresáfonya befőtelt, malna, szamóca-, csipkefogóíz, gomba- és huskonzerveket, pástétomokat ajánl a FELKAI KONZERVGYÁR Felka, Szepesmegye. Korjen árjegyzéket.

Kolozsvári
jogtudományi és állam-tudományi szigorlatokra, államvizsgákra és alapvizsgákra igen alaposan és lelkiismeretesen készítettünk elő a legrövidebb idő alatt kipróbált módszertünkkel, igen szerény díjazásért. A vizsga sikerét biztosítja 6 év óta fennálló és kiváló eredményeket produkáló intézetünk. Váltójogból speciális tanfolyam, melyre korlátolt számban veszünk fel hallgatókat. Csakis utólagos vizsga sikere után igen olcsó díjazással. Levélbeli érdeklődésekre kiemelten válaszol Dr. Erős Vilmos, Kolozsvár, Magyar-u. 2.

Boroszlói
kisasszony, ki rövid idő óta tartózkodik Budapesten, jó házból való művelt leány, szép német kiejtéssel állást keres, mint társalkodónő illetve mint jobb támasza az urnőnek avagy gyermekek mellé. Czime I. G. Nagykorona-utca 32 I. emelet 2.

Pénzkölesönt
4, 4 1/2 és 5% alapon föld-birtokra, jövedelmező, fővárosi, vidéki, városi és Budapest környéken levő bérházakra I. II. III. helyen 5-70 évig törleszthető. Személyhitel tisztviselőknak gyorsan eszközözítetik. HOFMANN JAKAB bankbizományi iroda, Budapest, Teréz-körút 11a.

„Stenográfia”
Országos Gabelsberger gyorsíró és gépirőiskola Váczi-körút 33. Díjtalan gépirásoktatás. Havonta új gyorsírási, gépirási és kereskedelmi szaktanfolyam. Kedvezményes nyári kurzusok. Okleveles tanárok. Beiratkozás naponta. Váczi-körút 33.

BUTOR
árverésről, finom és egyszerű butor, hálószobák és garzon szobák Szalónbőr-felletek, gyönyörű lámpák, diván, borszék, íróasztal, porzsaszőnyegek és egyéb darabok; Földes B., VII. Kertész-utca 43. Király-utca sarokházban.

Polgári árak!
Pontos kiszolgálás! Kitünő szabás! Végekre mintát küldök, nagyobb rendelésnél személyesen elmegyek. Zeliszka János angol uri szabótorma BUDAPEST, Andrássy-ut 56. I. em. Állandó választék a legdivatosabb angol és bel-földi szövetekből.

MEGHODITOTTUK A VILAGOT!
GERBEN BELA KISZODITR 2.
Zalogcédulákat, briliánsokat, ékszereket, aranyat, ezüstöt, platinát legmagasabb árban veszek. Brilliansokért többet fizetek, mint amennyit vették. SCHILLER IDIDOR, Sip-utca 8. 27133

30 forint.
Varrógépek
egy új valódi csodát Singer varrógép zárszokrány-nal 5 évi letállással onakia SINGER A.

megépszemlé Budapest, főú-let Akácia-utca 55. Mindenemű varrógépek javítását legjutányosabb árban elvállalom. Árjegyzék ingyen.

BUTOROK
háló-, ebédlő-, szalónberendezések, továbbá uriszoba, iroda berendezések, roz- és mahagoni butorok, szőnyegek és függönyök valódi angol bőrgarnitúrák eladása és vétele.

Wechsler Károlyné
VII., Király-utca 23. sz. 262 I. emelet

LEFKOVICS ADOLY
Wesselényi-utca 51/L. Karsó-bet-körút és Hársfa-utca között. Árjegyzék és rmentve.

INGYEN DRAGABB, MINT NÁLUNK RENDELT FÉNYKÉP NYOMTATÁSOK
ADUNK EGY ÉLETNAGYSÁG KÉPET 5 KORONÁÉRT DISZES PASZPARTUVAL 55-68 CCM. NAGYSÁGBAN CSOMAGOLVA SZINES
OLAJKEP
ARA 10 KORONA. KÉPVISELŐM MINDENKÖTT FELVÉTELEK
SZAVATOSSÁG
MINDEN IRÁNYBAN FÉNYNÉPHAGYÓ ÉS RAFACEL FÉNYKÉP MŰTEREM BUDAPEST, VII. ROTTENAUER-UTCA 40 KÜNTETVE AT 1908. ÉVI PÁRNCI HEMZETKÖZI KIALLITÁSON DISZKOLEVÉL: KERESZTELÉS ARANYÉREMMELE.